

Strategia Rozwoju
Gminy Chodzież
na lata 2026-2036

Opracowanie:

Urząd Gminy Chodzież

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju oraz
Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036
opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Gminy
oraz gminnych jednostek organizacyjnych, a także Głównego
Urzędu Statystycznego.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
1. STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY CHODZIEŻ.....	7
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	7
1.2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
1.3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	13
1.4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	15
1.5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	20
2. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CHODZIEŻ	23
2.1. Misja i wizja	23
2.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym.....	24
2.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Chodzież.....	34
2.4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	38
2.5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	50
2.6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	55
2.7. Ramy finansowe i źródła finansowania	57
Spis rycin.....	59
Spis tabel	59
ZAŁĄCZNIKI	60
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Chodzież	61
Załącznik 2: Kwestionariusz ankiety	120
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna.....	126

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2036 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych. Umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne i środki finansowe, oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych. Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategiczych obowiązujących w Gminie Chodzież, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy będzie również wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w Gminie w trakcie jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w listopadzie 2024 roku, kiedy to Wójt Gminy Chodzież podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr VIII/59/2024 Rady Gminy Chodzież z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego wśród mieszkańców. Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej pozwoliła na zdefiniowanie obszarów problemowych i najważniejszych wyzwań w zakresie tych sfer, a także silnych stron jednostki i jej szans. Informacje pogłębiono podczas warsztatu strategicznego, w którym udział wzięli urzędnicy, mieszkańcy oraz władze Gminy. Podczas warsztatu opracowano również misję i wizję Gminy, a także założenia do celów i kierunków działań, których realizacja wpłynie na urzeczywistnienie określonej na 2036 rok wizji. Ustalenia oraz rekomendacje w zakresie prowadzenia gminnej polityki przestrzennej omówiono i zdefiniowano na wywiadzie pogłębionym z planowania przestrzennego, w którym wzięły udział osoby odpowiedzialne za inwestycje, gospodarkę przestrzenną oraz ochronę środowiska w Gminie Chodzież. Propozycje zapisów skonsultowano z przedstawicielami władz Gminy i w kwietniu 2025 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie został on poddany konsultacjom społecznym oraz przedłożony Zarządowi Województwa Wielkopolskiego do opiniowania.

Ważnym elementem prac nad Strategią była partycypacja społeczna. Analiza wyników ankiet wypełnionych przez mieszkańców jest istotnym i integralnym elementem diagnozy strategicznej, a część programową, zawierającą cele i kierunki działań, współtworzyli uczestnicy warsztatu strategicznego. Projekt Strategii przed przyjęciem został poddany konsultacjom społecznym, aby zweryfikować jego zapisy z oczekiwaniami mieszkańców.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Strategię sporządzono z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w tym zmian wprowadzonych ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2020 poz. 1378,

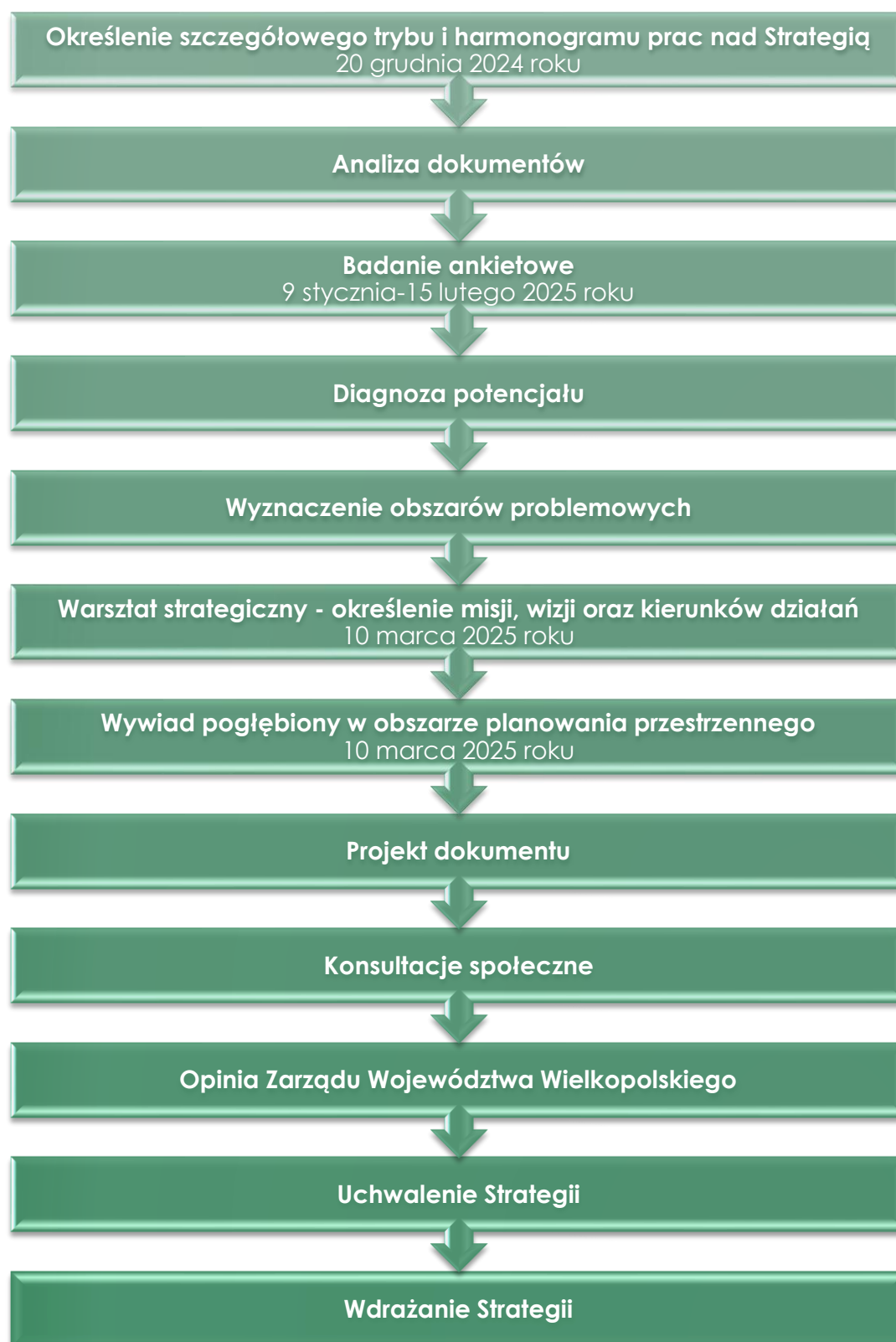
Dz. U. 2022 poz. 1079, Dz. U. 2024 poz. 862), oraz ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1688). Zgodnie z treścią ww. ustaw Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy. Pogłębiona diagnoza stanowi natomiast Załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.

Urząd Gminy Chodzież podczas prac wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,
- Nina Jędrusik – koordynator projektu,
- Iwona Nowacka – recenzent projektu,
- Bartosz Pluciński,
- Marcin Najewski.

Poszczególne etapy procesu opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 przedstawiono na rycinie 1.

Ryc. 1. Etapy prac nad Strategią Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036

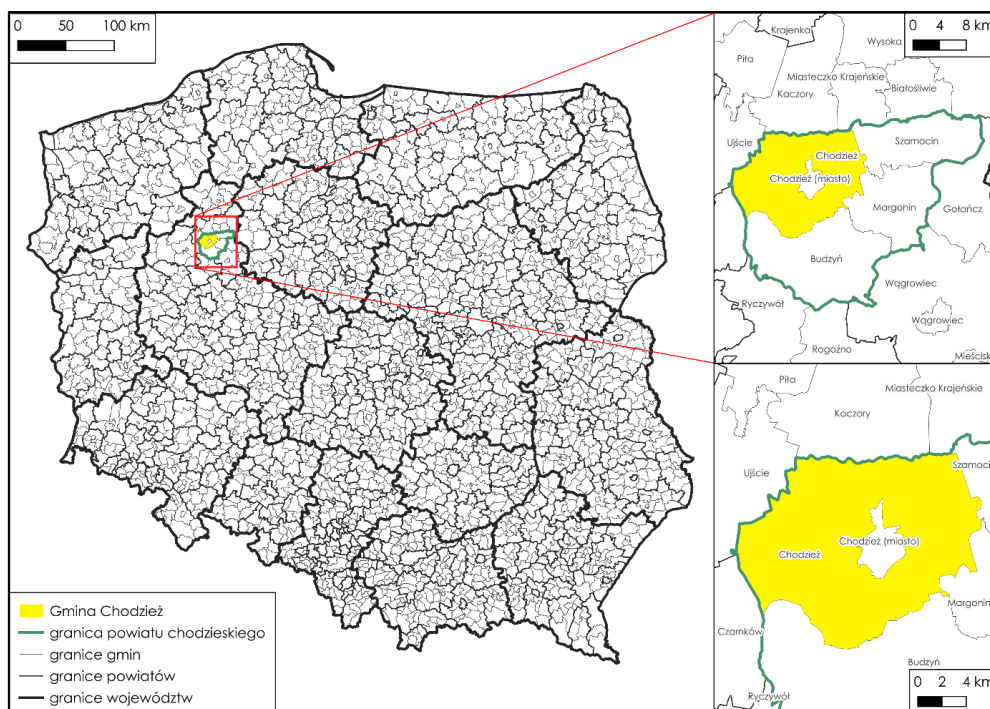
Źródło: opracowanie własne.

1. STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY CHODZIEŻ

W celu wyznaczenia kierunków rozwoju Gminy Chodzież sporządzono diagnozę jej sytuacji przestrzennej, gospodarczej oraz społecznej, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Na bazie diagnozy, warsztatu strategicznego oraz wywiadu dotyczącego planowania przestrzennego z pracownikami Urzędu Gminy zidentyfikowano kluczowe potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy i jej najbliższego otoczenia. Przedstawione w rozdziale pierwszym wnioski w sferach przestrzennej, gospodarczej i społecznej stanowiły fundament do przeprowadzenia analizy SWOT, a następnie ustalenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

- Gmina Chodzież to gmina wiejska, położona w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie chodzieskim (ryc. 2). Gmina Chodzież jest gminą obwarunkową, tzn. ma swoją siedzibę w Mieście Chodzież, które otacza. Ponadto Gmina sąsiaduje z: gminą Kaczory oraz gminą Miasteczko Krajeńskie (obie od strony północnej, powiat pільski), gminą Szamocin oraz gminą Margonin (obie od strony wschodniej, p. chodzieski), gminą Budzyń (od strony południowej, p. chodzieski) oraz gminą Czarnków i gminą Ujście (obie od strony zachodniej, odpowiednio p. czarnkowsko-trzcianecki i p. pільski). Północną część granicy Gminy tworzy rzeka Noteć. Powierzchnia Gminy wynosi 212,70 km², z czego przeważającą część zajmują grunty leśne (53,4%) i użytki rolne (35,6%). Gmina Chodzież jest podzielona na 11 sołectw (Konstantynowo, Milcz, Nietuszkowo, Oleśnica, Pietronki, Podanin, Rataje, Stróżewice, Stróżewo, Strzelce i Zacharzyn), w których znajduje się 27 miejscowości.

Ryc. 2. Położenie Gminy Chodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

- Siedziba Gminy Chodzież położona jest ok. 26 km od Piły (dojazd samochodem: ok. 30 min), ok. 79 km od Poznania (1,5 h) i ok. 90 km od Bydgoszczy (1,5 h). Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 11 oraz drogi wojewódzkie o numerach 183, 191 i 193. Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne/dojazdowe. Przez teren Gminy Chodzież będzie ponadto przebiegać droga ekspresowa S11 (odcinek Ujście-Oborniki). W Gminie znajduje się też stacja kolejowa (Milcz), leżąca na linii kolejowej nr 354 Poznań PoD – Piła Główna. Zgodnie z informacjami PKP Polskich Linii Kolejowych w kolejnych latach możliwa jest rozbudowa tej linii o drugi tor na całej jej długości. Czas dojazdu pociągiem z Gminy do Piły wynosi ok. 15 min, natomiast do Poznania – ok. 1,5 h. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się natomiast w Mieście Chodzież. Dostępność transportową Gminy można zatem ocenić jako dobrą.
- Przebiegające przez Gminę drogi charakteryzują się dobrym stanem technicznym, a dzięki regularnym inwestycjom i systematycznym przeglądom ulega on corocznej poprawie. Konieczne jest z kolei zwiększenie liczby miejsc parkingowych.
- W Gminie Chodzież organizowany jest zarówno publiczny, jak i prywatny transport zbiorowy. Ze względu na brak czynnych przystanków autobusowych w kilku miejscowościach (Stróżewko, Stróżewice, Kamionka i Konstantynowo) dostrzega się jednak potrzebę jego rozwoju.
- Według GUS w 2023 roku długość dróg dla rowerów w Gminie Chodzież wyniosła 1,7 km. Gęstość sieci wyniosła 0,8 km na 100 km², co było zdecydowanie najniższą wartością wśród gmin powiatu chodzieskiego. Także w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców długość dróg dla rowerów była w Gminie bardzo niska (2,77/10 tys. ludności w porównaniu do średniej w powiecie wynoszącej 14,35 km/10 tys. ludności), co wskazuje na konieczność rozwoju infrastruktury rowerowej. Zgodnie z treścią Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT MOF) Piły, do którego należy Gmina Chodzież, na jej terenie planuje się m.in. budowę ścieżek rowerowych ze Studzieńca do Milcza i od granicy miasta Chodzież do Strzelec.
- Zgodnie z treścią raportu Ministra Cyfryzacji i Instytutu Łączności Państwowego Instytutu Badawczego Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu z danymi na koniec III kwartału 2024 roku, ok. 37% punktów adresowych w Gminie nie było objętych zasięgiem stacjonarnego dostępu do szerokopasmowego internetu, co ogranicza możliwości mieszkańców i osłabia sytuację m.in. na rynku pracy. Niezbędny jest zatem rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej.
- W Gminie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, przemieszana z wielorodzinną, będącą często pozostałością po Państwowych Gospodarstwach Rolnych, oraz zagrodową. Znajdują się tu również podstawowe usługi, choć zdecydowanie szerszą ofertę zapewnia miasto Chodzież.
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają 100% powierzchni Gminy, co powoduje brak konieczności wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz ułatwia zachowanie ładu przestrzennego, przeciwdziałając rozlewaniu się zabudowy.
- Dla terenu Gminy w ww. okresie wydano/przyjęto natomiast łącznie 254 pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym, co stanowiło ok. 29,5% pozwoleń/zgłoszeń w powiecie. Po 2021 roku ich liczba znacznie się zmniejszyła. W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w całym badanym okresie liczba

pozwoleń/zgłoszeń dla Gminy była wyższa niż średnia gmin w powiecie, co oznacza relatywnie duży ruch budowlany, a tym samym atrakcyjność osiedleńczą Gminy. W latach 2019-2021 zdecydowana większość pozwoleń/zgłoszeń w Gminie Chodzież dotyczyła nowych budynków mieszkalnych (średnio ok. 80%), przy czym po 2021 roku udział ten znacznie się zmniejszył (ok. 67% w 2022 r., ok. 61% w 2023). Największe natężenie ruchu budowlanego obserwowano w miejscowościach Rataje, Konstantynowo oraz Pietronki.

- 20 grudnia 2024 r., na podstawie Uchwały nr VIII/58/2024 Rady Gminy Chodzież, przyjęto Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chodzież na lata 2024-2030. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane w ramach dwóch następujących celów rewitalizacji:
 1. Aktywnie uczestniczący społecznie oraz czynni zawodowo mieszkańcy.
 2. Zapewniająca poczucie bezpieczeństwa infrastruktura i przestrzeń publiczna.
- Gmina należy do obszaru dorzecza Odry i położona jest w granicach zlewni Warty-Noteci i Wełny. Głównym elementem sieci hydrograficznej Gminy jest rzeka Noteć, płynąca w kierunku zachodnim, która tworzy północną część granicy Gminy. W granicach Gminy leżą następujące jeziora: Słomka, Zanza oraz Morskie Oko. W obniżeniu Strugi Oleśnickiej, pomiędzy Chodzieżą i wsią Oleśnica, znajdują się też stawy rybne: Zygmunt (powierzchnia 31,1 ha), Batory (26 ha), Barka (13,9 ha) oraz staw nienazwany (16,1 ha). W Gminie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi.
- Zgodnie z treścią Planu przeciwdziałania skutkom suszy większość terenu Gminy jest silnie zagrożona suszą. Dość często występujące tu zjawisko suszy z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców; w szczególnych przypadkach jest jednak przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolniczych.
- Na obszarze Gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:
 - obszar chronionego krajobrazu – Dolina Noteci;
 - obszary Natura 2000:
 - Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego,
 - Dolina Noteci;
 - pomniki przyrody.

Przez teren Gminy przebiegają ponadto następujące korytarze ekologiczne: Dolina Noteci, Lasy Nadnoteckie i Lasy Nadnoteckie – Lasy Poznańskie.

Formy ochrony przyrody ograniczają możliwości inwestycyjne oraz rozwój zabudowy, szczególnie w północnej części Gminy.

- Na obszarze Gminy Chodzież występują złoża piasków i żwirów Oleśnica DW, Kamionka II i Nietuszkowo dz. 183/2 oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Chodzież Fabryczna.
- Na terenie Gminy znajduje się kilkanaście zabytków wpisanych do rejestru zabytków, m.in. dwór w Oleśnicy i pałac w Nietuszkowie. Przez Gminę przebiega także kilka szlaków turystycznych charakteryzujących się walorami krajobrazowymi, co tworzy pewien potencjał turystyczny.

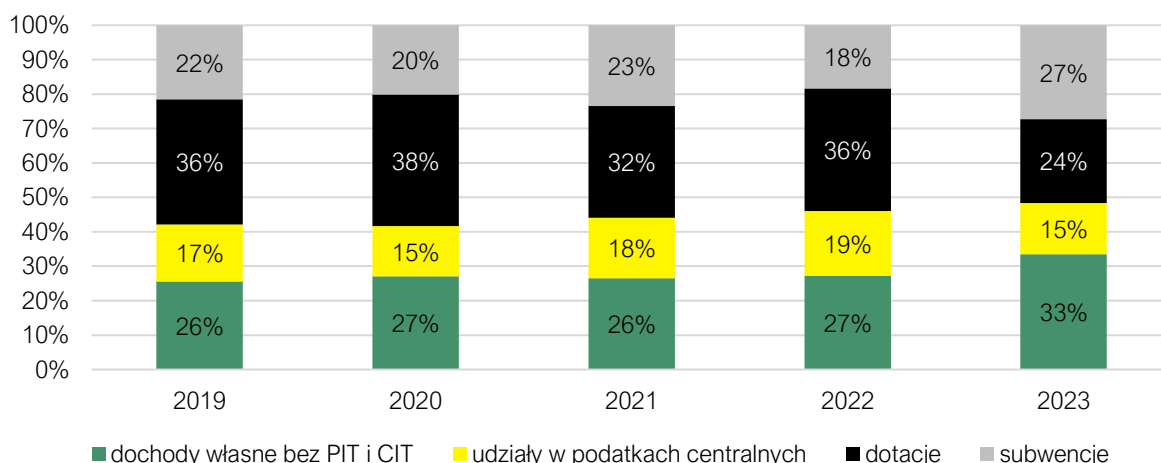
1.2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

- W latach 2019-2023 liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w Gminie Chodzież wzrosła o 66 (o ok. 10%) i w 2023 r. wyniosła 703. W tym okresie liczba podmiotów nowo zarejestrowanych co roku przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych, choć ta różnica się zmniejszała. Liczba działających w Gminie Chodzież zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańca w całym wspomnianym okresie była zbliżona do średniej dla powiatu, ale znacznie niższa niż średnia w województwie, co świadczy o dość niskiej atrakcyjności gospodarczej Gminy.
- Na koniec 2023 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy Chodzież, w podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), najczęściej działało w sekcjach: F Budownictwo (133; 18,9% wszystkich podmiotów gospodarczych) oraz G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (126 podmiotów; 17,9%). Pozostałe sekcje, których udział wyniósł powyżej 5%, to: H Transport i gospodarka magazynowa (86; 12,3%), M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (55; 7,8%), S i T Pozostała działalność usługowa (52; 7,4%) oraz Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (39; 5,6%).
- W latach 2019-2023 bezrobocie wśród mieszkańców Gminy kształtowało się na dość wysokim poziomie w stosunku do średniej w województwie. Średni udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 4,9%, podczas gdy średnia wartość dla gmin województwa to 2,3%, a średnia gmin powiatu – 5,3%.
- Obszary rolnicze na terenie Gminy Chodzież to grunty o umiarkowanej przydatności dla produkcji rolniczej. Przeważają tu średnie i słabe klasy bonitacyjne. W niektórych miejscowościach (typowo rolniczych) pojawiają się jednak gleby bardzo dobre.
- Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 roku na terenie Gminy funkcjonowało 276 gospodarstw rolnych. Powierzchnia użytków rolnych znacznej części tych gospodarstw (42%) mieściła się w przedziale 1-5 ha. Dość duży udział miały też jednak gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 15 ha i więcej (34%). Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie wyniosła 21,06 ha i była podobna do średniej w powiecie (22,97 ha). Przedstawione dane wskazują na dość duże rozdrobnienie gospodarstw, co z kolei oznacza trudności w prowadzeniu efektywnej i racjonalnej ekonomicznie działalności rolniczej.
- W 2020 r. ok. 52% gospodarstw domowych w Gminie Chodzież wykazało dochód z działalności rolniczej i był to udział bardzo bliski średniej wszystkich gmin powiatu (52,5%). Liczba pracujących w gospodarstwach rolnych wyniosła 543, co stanowiło ok. 19% takich osób w powiecie. Co ciekawe, wśród gmin powiatu jedynie w Mieście Chodzież liczba pracujących w gospodarstwach była mniejsza (93).
- Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku udział korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Chodzież wyniósł 100% i był to wynik nieznacznie wyższy od średniej dla gmin powiatu (99,3%) oraz województwa (97,0%), co świadczy o bardzo dobrze rozwiniętej infrastrukturze wodociągowej na terenie Gminy.
- W tym samym roku odsetek mieszkańców posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej wyniósł 73,8%. Wynik ten był już niższy od średniej gmin powiatu (82,8%) i nieznacznie

niższy od średniej gmin województwa (74,5%). Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy wymaga rozbudowy. Brak dostępu do sieci kanalizacyjnej przez niektórych mieszkańców może prowadzić do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleb, co może skutkować ich zakwaszeniem i degradacją biosfery.

- Udział osób korzystających z sieci gazowej w 2023 roku w Gminie wyniósł 31,7%, co było wartością znacząco niższą od średnich dla powiatu (67,1%) i województwa (54,1%). Miejscowości gminne z (częściowym) dostępem do sieci gazowej w 2023 roku to Strzelce, Podanin i Stróżewo. Mieszkańcy Gminy wykazują duże zainteresowanie rozbudową sieci gazowej, natomiast, ze względu na niską opłacalność, podmiot za to odpowiedzialny – PGNiG – nie planuje podłączenia kolejnych miejscowości i zabudowań.
- Gminne ścieki odprowadzane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków Studzieniec Łęg. Obiekt wymaga jednak modernizacji w zakresie gospodarki osadowej. Wskazuje się także na konieczność intensyfikacji działań kontrolnych związanych z inwentaryzacją przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz wywozem nieczystości płynnych.
- W zakresie sieci wodociągowej na terenie Gminy zidentyfikowano problem, jakim są odwierty studni głębinowych (wykonywane przez osoby fizyczne i firmy) z poziomu wodonośnego, z którego zasilane są ujęcia komunalne. Stanowi to bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa zasobów oraz jakości wód podziemnych będących podstawą systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy. Kwestią wymagającą reakcji jest również brak systemowych rozwiązań dotyczących nieruchomości niemających dostępu do sieci wodociągowej, a których podłączenie do niej jest utrudnione (niewspółmiernie duże koszty, brak możliwości zapewnienia wody o odpowiedniej jakości – niewystarczający ruch wody w długich rurociągach). W przyszłości planuje się też modernizację części sieci wodociągowej wykonanej z azbestocementu oraz stacji uzdatniania wody w Konstantynowie.
- Gmina Chodzież nie jest gestorem sieci gazowej na swoim terenie, zatem w przypadku jej modernizacji i rozbudowy niezbędna jest współpraca z PGNiG.
- Mieszkańcy Gminy pozyskują energię ciepłą przede wszystkim z paliw stałych, w tym węgla kamiennego (w 2023 roku w przypadku ok. 54% źródeł ciepła w Gminie nośnikiem energii był węgiel kamienny), drewna i biomasy. To sytuacja niekorzystna, ponieważ w wyniku spalania paliw konwencjonalnych do atmosfery wydzielane są znaczne ilości dwutlenku węgla oraz dwutlenku siarki, co przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza, która jednak nie jest monitorowana ze względu na brak odpowiednich czujników na terenie Gminy.
- Na obszarze Gminy występują dość korzystne warunki do rozwoju energetyki odnawialnej. Potencjał rozwojowy wykazuje przede wszystkim energetyka wiatrowa. Wsparcie inwestycji w odnawialne źródła energii może stanowić impuls do zwiększenia konkurencyjności lokalnej gospodarki.
- Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy w latach 2019-2023 można ocenić jako wymagające poprawy, m.in. ze względu na to, że Gmina nie zawsze spełniała prawne wymagania dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku i ograniczenia masy odpadów, co wskazuje na konieczność rozwoju systemu gospodarki odpadami.

- Dochody ogółem Gminy zwiększyły się z ok. 34 mln zł w 2019 roku do ok. 43 mln zł w 2023. Wydatki ogółem wzrosły z ok. 35 mln zł do ok. 47 mln zł. W latach 2019-2023 średnie dochody per capita Gminy były wyższe niż dla średnia dla gmin powiatu chodzieskiego oraz dość zbliżone do średniej wartości dla gmin województwa wielkopolskiego. W 2023 roku dochody Gminy w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły ok. 112% średniej wartości dla gmin powiatu i niewiele ponad 100% średniej wartości dla gmin województwa.
- W latach 2019-2023 Gmina utrzymywała nadwyżkę operacyjną, wynoszącą średnio ok. 5,6 mln zł. W analizowanym okresie kwota zadłużenia Gminy zmalała z 656 tys. do 0 zł. Świadczy to o stabilnej sytuacji Gminy w zakresie zarządzania dostępnym budżetem.
- Z drugiej strony, w latach 2019-2023 największy udział w dochodach Gminy miały dotacje, które stanowiły średnio ok. 34% jej dochodów ogółem. W 2023 roku, ze względu na całkowite przeniesienie wypłat z Programu Rodzina 500+/800+ do ZUS, udział ten uległ zmniejszeniu do 24%. W analizowanym okresie średnie udziały dochodów własnych bez PIT i CIT wyniosły 28%, wpływów z udziału w podatkach centralnych – 16%, a z subwencji – 22%. Mimo poprawy sytuacji w 2023 roku, tj. wzrostu udziału dochodów własnych bez PIT i CIT o 6 p.p., struktura dochodów świadczy o ograniczonej możliwości samodzielnego finansowania inwestycji przez Gminę, ponieważ wysokość jej dochodów jest w dużym stopniu niezależna od władz samorządowych.

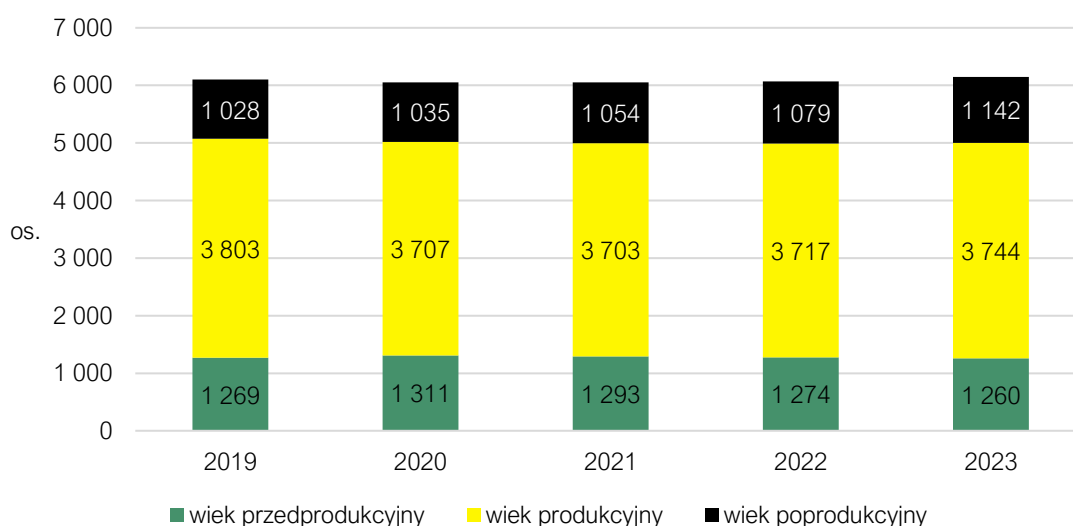
Ryc. 3. Struktura dochodów Gminy Chodzież w latach 2019-2023

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

- W latach 2019-2023 zdecydowanie największy udział w bazie podatkowej Gminy Chodzież miały wpływy z podatku od nieruchomości oraz PIT. Średnio wynosiły one odpowiednio ok. 6,2 mln zł rocznie oraz ok. 6,1 mln zł rocznie. W analizowanym okresie Gmina odnotowywała również względnie wysokie wpływy budżetowe z tytułu podatku rolnego (średnio ok. 732 tys. zł).
- Gmina w poprzednich latach pozyskiwała dofinansowania ze środków zewnętrznych przede wszystkim na projekty infrastrukturalne, w tym budowę dróg.
- Zgodnie z treścią Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2025-2028 (WPF) Gmina Chodzież w kolejnych latach będzie miała zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań, a jej potencjał inwestycyjny wyniesie łącznie ok. 14,6 mln zł, z czego największa część, ponad połowa, będzie przypadać na 2025 rok.

1.3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

- W latach 2019-2023 liczba ludności Gminy Chodzież nieznacznie się zwiększyła, z 6 100 do 6 146, co wynikało z dodatniego salda migracji, które rekompensowało ujemny przyrost naturalny. Obserwowany napływ ludności do Gminy Chodzież może mieć związek z suburbanizacją, czyli migracją mieszkańców miast na przedmieścia, którzy dzięki temu zazwyczaj obniżają koszty życia i przenoszą się w miejsca o lepszych walorach krajobrazowych.
- W 2019 roku udział mieszkańców w wieku 25-34 lat na terenie Gminy wyniósł 15,61%, a do 2023 roku zmniejszył się do 12,70%, co wskazuje na odpływ młodych ludzi poza granice Gminy. Z kolei udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 19,6% w 2019 roku do 22,5% w 2023 (co przy 29,6% w powiecie i 28,7% w województwie oznacza jednak relatywnie dobrą sytuację). Opisane zmiany oznaczają, że w Gminie Chodzież negatywne zmiany demograficzne następują dwutorowo: zmniejsza się udział ludności w wieku kreatywnym i jednocześnie wzrasta tzw. senioralne obciążenie demograficzne. Powoduje to konieczność zmiany polityki społecznej w Gminie, tj. dostosowanie jej założeń i kierunków do nowych warunków demograficznych.

Ryc. 4. Struktura wieku Gminy Chodzież w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

- W Gminie Chodzież nie funkcjonuje żadna placówka świadcząca opiekę nad dziećmi do lat 3, co wpływa negatywnie na aktywizację zawodową rodziców.
- Na terenie Gminy działa natomiast jedno przedszkole oraz pięć oddziałów przedszkolnych. W roku szkolnym 2023/2024 z opieki przedszkolnej w Gminie korzystało łącznie 184 dzieci. Według danych BDL GUS udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Chodzież w 2023 r. wyniósł 65,5% i był znacznie niższy niż średnia w powiecie (84,1%) i w województwie (95,9%). Dodatkowo, w roku szkolnym 2023/24 aż 75 dzieci z Gminy uczęszczało do przedszkoli na terenie innych gmin. System opieki przedszkolnej może zatem wymagać rozwoju, np. poprzez zwiększenie liczby dostępnych miejsc dla dzieci w przedszkolach.

- W roku szkolnym 2023/24 na terenie Gminy Chodzież funkcjonowały cztery szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy, Szkoła Podstawowa im. mjr H. Sucharskiego w Strózewie (ZSP w Strózewie), Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Strzelcach i Szkoła Podstawowa im. Podróżników Polskich w Zacharzynie. Kształciło się w nich 519 uczniów. Ich bazę infrastrukturalną można określić jako dobrą, ale jednocześnie wciąż wymagającą rozwoju. Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin, wynosiła w latach 2019-2023 średnio ok. 175 rocznie.
- Na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty w latach 2022-2024 można stwierdzić, że poziom nauczania w szkołach w Gminie jest dość wysoki. Organizuje się w nich ponadto wiele projektów edukacyjnych, zawodów sportowych i konkursów.
- Zadania gminne w zakresie kultury i sportu są koordynowane przez pracowników Urzędu Gminy Chodzież (zastępcę Wójta oraz osoba na stanowisku ds. turystyki, sportu, utrzymania obiektów użyteczności publicznej oraz ochrony zabytków). Zadanie własne, związane z prowadzeniem biblioteki gminnej, realizuje się z kolei zgodnie z zawartym porozumieniem z Gminą Miejską w Chodzieży, w którym Miejska Biblioteka Publiczna określona została jako pełniąca również funkcję biblioteki wiejskiej dla mieszkańców z terenu Gminy Chodzież. Wskazuje to na konieczność rozwoju oferty kulturalnej. Z drugiej jednak strony, w Gminie działa też 11 Kół Gospodyń Wiejskich (po jednym w każdym sołectwie) oraz trzy zespoły śpiewacze: Rytm Nietuszkowa w sołectwie Nietuszkowo, Echo Rataj w sołectwie Rataje oraz Akord w sołectwie Strzelce.
- Najważniejsze cykliczne wydarzenia kulturalnego w Gminie to gminne dożynki oraz Jarmark Bożonarodzeniowy w Zacharzynie. W organizacji tych imprez biorą udział wszystkie sołectwa i koła gospodyń wiejskich, m.in. poprzez przygotowywanie stoisk z tradycyjnymi wyrobami rękodzielniczymi i potrawami, przygotowanymi głównie na bazie produktów regionalnych. Ważnym aspektem życia kulturalnego w Gminie są również wydarzenia patriotyczne, takie jak Konkurs Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim pod patronatem Wójta Gminy Chodzież (konkurs dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina), kończący się uroczystością patriotyczną wraz z koncertem, oraz uroczystość upamiętniająca pomordowanych mieszkańców Zacharzyna i okolic, organizowana we współpracy ze szkołą w Zacharzynie. Głównymi elementami wydarzenia są uroczyste złożenie kwiatów pod pomnikiem i msza św. w intencji ofiar II wojny światowej oraz ojczyzny w kościele w Zacharzynie. Ponadto, sołectwa organizują także imprezy kulturalno-integracyjne, m.in. dni kobiet, śniadania wielkanocne, spotkania wigilijno-święteczne i letnie pikniki integracyjne.
- Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie, na którą składa się przede wszystkim 11 świetlic wiejskich oraz 4 boiska sportowe, jest w zróżnicowanym stanie. Niektóre z tych obiektów wymagają remontów, które są planowane w kolejnych latach.
- Na terenie Gminy Chodzież nie funkcjonuje komisariat, posterunek Policji ani straż gminna. Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży. W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy należy m.in. rozwinąć i zmodernizować system monitoringu.
- Na obszarze Gminy działają 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP) – wszystkie ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Poza wykonywaniem swoich podstawowych zadań, tj. uczestniczeniu w akcjach ratowniczo-gaśniczych, OSP biorą

udział m.in. w organizacji dożynek oraz bożonarodzeniowego jarmarku. Gminne jednostki OSP pełnią tym samym istotną rolę w lokalnej społeczności. Modernizacji wymagają jednak niektóre remizy, a niezbędne jest też doposażenie OSP.

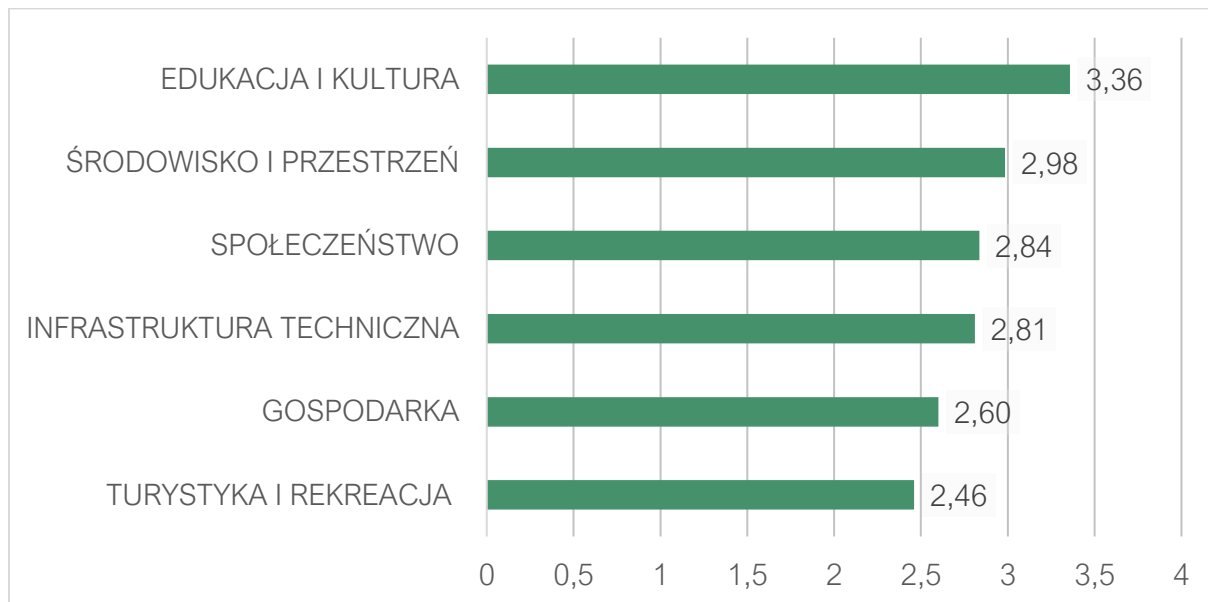
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 wzrosła z 2,13 do 2,77. Stopniowy wzrost wartości wskaźnika można interpretować pozytywnie, jako dowód na wzrastającą aktywność społeczną mieszkańców. Przez cały badany okres wartości dla Gminy były jednak niższe niż średnia dla wszystkich gmin powiatu i znacznie niższe niż średnia wszystkich gmin województwa.
- Gmina Chodzież współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły w ramach Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027 stanowi Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły z 2023 roku. Gmina ma dzięki temu zwiększone możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych oraz przeprowadzania inwestycji. Gmina ponadto współpracuje z Uniwersytetem III Wieku w Chodzieży (cel: wspieranie rozwoju edukacji i kultury, ochrona dóbr kultury i tradycji, aktywizacja społeczna osób starszych), należy do Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (działające na jej terytorium przedsiębiorstwa mają możliwość uzyskania decyzji uprawniającej do zwolnienia z podatku dochodowego) oraz jest członkiem kilku innych stowarzyszeń/związków międzygminnych, takich jak Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski oraz LGD Dolina Noteci.
- Obszar gminy charakteryzuje się niewystarczającą liczbą placówek medycznych oferujących usługi specjalistyczne, co skutkuje koniecznością korzystania przez mieszkańców z infrastruktury zdrowotnej w sąsiednich jednostkach. Istnieje potrzeba zwiększenia dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej poprzez rozwój lokalnych punktów konsultacyjnych oraz dalszą realizację programów profilaktyki zdrowotnej.
- Gmina oferuje mieszkańcom usługi społeczne poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS; zlokalizowany w mieście Chodzież) oraz Klub Seniora (KS), utworzony w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspakajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych z inicjatywy GOPS. KS jest grupą nieformalną, organizowaną i prowadzoną przez samych seniorów, nieposiadającą osobowości prawnej, przy czym jego działalność finansowana jest ze środków gminnego budżetu.

1.4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Chodzież przeprowadzono badanie ankietowe wśród jej mieszkańców. Jego celem było poznanie ich opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badanie trwało od 9 stycznia do 15 lutego 2025 roku, a odpowiedzi udzieliło 82 osoby, z czego 56 to kobiety. Największa część ankietowanych (ok. 40%) była w wieku 36-45 lat; ok. 63% respondentów to osoby pracujące.

Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji oraz edukacji i kultury. Wymienione obszary można było oceniać w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało ocenę bardzo złą, a 5 – bardzo dobrą. **Najlepiej ocenionymi dziedzinami okazały się Edukacja i kultura** (średnia ocena: 3,36) oraz **Środowisko i przestrzeń** (2,98), a najslabiej – Turystyka i rekreacja (2,46).

Ryc. 5 Średnie oceny obszarów działalności Gminy Chodzież

Źródło: opracowane własne na podstawie wyników ankiety.

W ramach wymienionych obszarów ocenie poddano także bardziej szczegółowe kwestie (podobszary), takie jak dostępność i jakość poszczególnych sieci infrastruktury (tab. 1). **Ankietowani najlepiej ze wszystkich podobszarów ocenili dostęp do edukacji w szkołach podstawowych (4,14), natomiast najslabiej – ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży (1,88).**

Tab. 1 Najwyżej i najniżej oceniane podobszary działalności Gminy Chodzież

Obszar	Najwyżej oceniane	Najniżej oceniane
Społeczeństwo	zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy
Gospodarka	dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	możliwość uzyskania zatrudnienia
Środowisko i przestrzeń	walory środowiska przyrodniczego	świadomość ekologiczna mieszkańców
Infrastruktura techniczna	dostępność sieci wodociągowej	stan dróg
Turystyka i rekreacja	wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży
Edukacja i kultura	dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych

Źródło: opracowane własne na podstawie wyników ankiety.

W tabeli poniżej przedstawiono średnie oceny wszystkich elementów ocenianych przez ankietowanych w ramach danego obszaru.

Tab. 2. Średnie oceny poszczególnych podobszarów działalności Gminy Chodzież

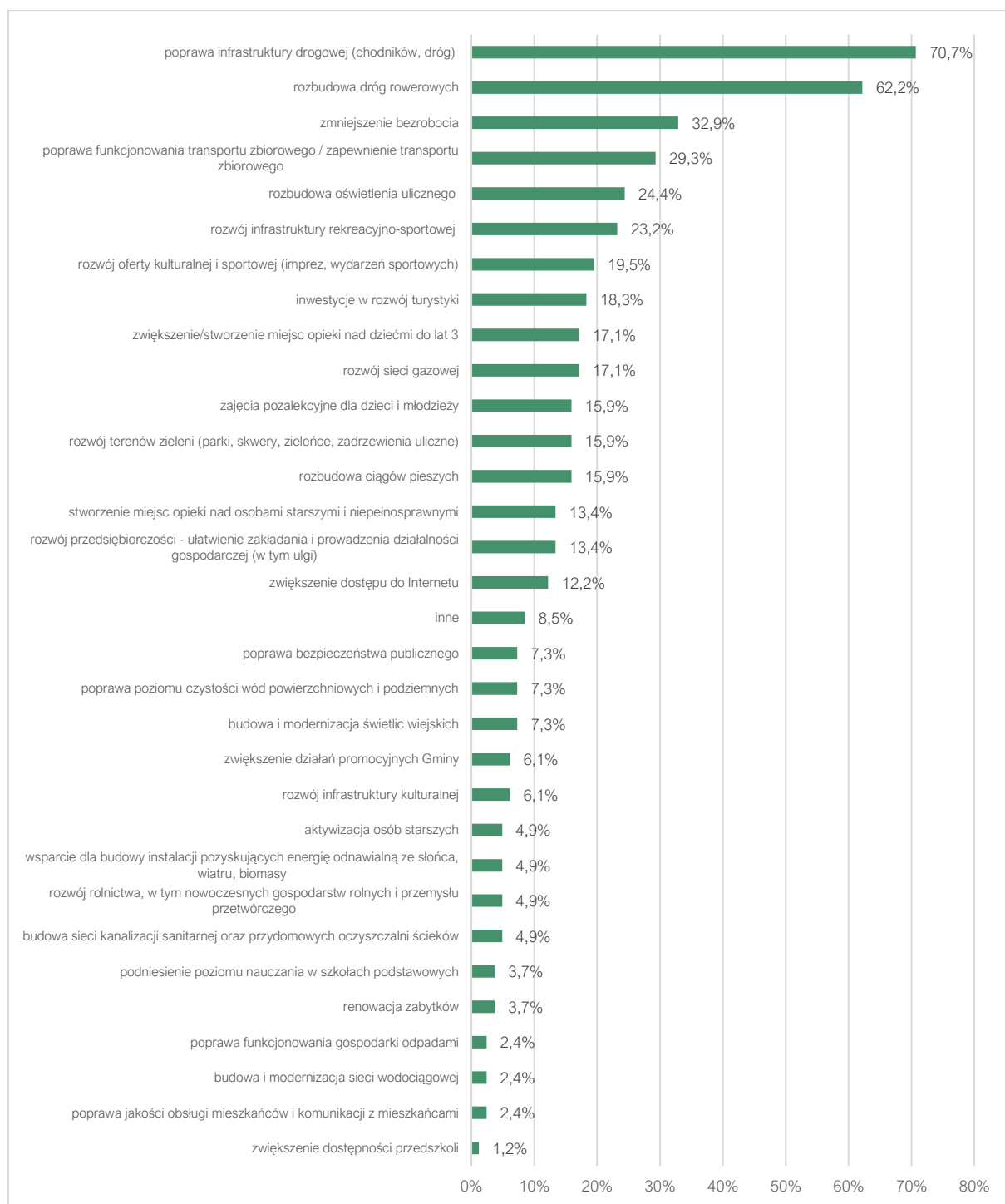
SPOŁECZEŃSTWO	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja, inicjatywy oddolne)	3,11
skuteczność działania pomocy społecznej	2,85
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,10
możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy	2,06
dostęp do żłobków/klubów malucha	2,77
wsparcie osób starszych (DPS, Kluby Seniora)	3,02
wsparcie osób niesamodzielnych (m.in. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,28
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,56
bezpieczeństwo publiczne	3,13
dostępność budynków administracji publicznej	3,49
GOSPODARKA	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
atrakcyjność inwestycyjna	2,73
możliwość uzyskania zatrudnienia	2,09
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	2,24
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,55
funkcjonowanie transportu zbiorowego	2,60
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,17
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,49
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	2,86
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,67
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
estetyka (czystość na obszarach publicznych)	3,20
jakość powietrza	3,37
oferta w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,79
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,82
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,45
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,22
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	3,05
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,37
system odbioru odpadów	3,65
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,49
walory środowiska przyrodniczego	3,75
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,67
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
stan dróg	2,04

mała infrastruktura drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,29
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,30
dostępność sieci wodociągowej	3,66
dostępność sieci kanalizacyjnej	3,59
dostępność sieci gazowej	2,72
dostęp do szerokopasmowego Internetu	3,08
TURYSTYKA I REKREACJA	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
atrakcyjność turystyczna	2,95
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,51
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	2,51
poziom bazy gastronomicznej	2,79
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,17
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwość traktowania ich jako alternatywę dla transportu samochodowego)	2,24
jakość istniejących dróg rowerowych	2,67
jakość istniejących chodników	2,59
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,28
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,88
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,89
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,51
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,99
EDUKACJA I KULTURA	
<i>podobszar</i>	<i>średnia ocena</i>
dostęp do edukacji przedszkolnej	4,00
jakość edukacji przedszkolnej	3,93
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,99
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,14
jakość edukacji w szkołach podstawowych	3,71
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni językowych)	3,71
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,18
jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych	3,27
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,95
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,85
dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach	2,79
organizacja dowozu dzieci do szkół	3,48
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,75
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,93
działalność biblioteki	3,11
działalność świetlic wiejskich	2,94

Źródło: opracowanie własne.

W ramach ankiety należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Chodzież. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się poprawa infrastruktury drogowej (70,7%) oraz rozbudowa dróg rowerowych (62,2%).

Tab. 3. Priorytety rozwoju Gminy Chodzież według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

W ankiecie mieszkańcy mieli również możliwość wskazać, co mogłoby stać się wizytówką Gminy. Najczęściej w tym kontekście wymieniano ścieżki rowerowe, walory przyrodnicze i turystyczne.

1.5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Podstawowym elementem planowania strategicznego jest ustalenie długofalowych kierunków rozwoju, które pozwolą na wykorzystanie istniejących zasobów i czynników rozwoju. W celu identyfikacji tych zasobów oraz czynników wykorzystano macierz SWOT, będącą częścią analizy SWOT wykorzystywanej w zarządzaniu od lat 60. XX wieku, a obecnie powszechnie stosowanej m.in. w procesie sporządzania strategii rozwoju gmin. SWOT to akronim czterech następujących angielskich słów:

- **S (ang. *strengths*)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. *weaknesses*)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. *opportunities*)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy;
- **T (ang. *threats*)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Wykorzystane informacje pochodziły z:

- wniosków z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Chodzież,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Chodzież a także ze źródeł zewnętrznych,
- warsztatu strategicznego oraz wywiadu pogłębionego,
- wyników badania ankietowego.

Macierz SWOT dla Gminy Chodzież przedstawia kolejna tabela.

Tab. 4. Macierz SWOT sytuacji Gminy Chodzież

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobra dostępność transportowa dzięki m.in. przebiegającym przez Gminę drodze krajowej nr 11 i drogach wojewódzkich oraz znajdującej się w Gminie stacji kolejowej. • Możliwość korzystania przez mieszkańców z systemu roweru miejskiego Miasta Chodzież. • Pokrycie 100% powierzchni Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ułatwiające zachowanie ładu przestrzennego. • Potencjał turystyczny dzięki walorom przyrodniczo-krajobrazowym (np.	• Rozproszenie zabudowy oraz trudności w komunikacji wewnętrznej wynikające z kształtu Gminy (tzw. gmina obwarzankowa). • System transportu zbiorowego wymagający rozwoju. • Niska gęstość sieci dróg dla rowerów. • Niewystarczająca dostępność szerokopasmowego Internetu. • Większość terenu Gminy jest silnie zagrożona suszą, co może być przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolniczych. • Wysoka stopa bezrobocia w stosunku do średniej w województwie oznaczająca

Papiernia) oraz zabytkom i szlakom turystycznym. • 100% dostępność do sieci wodociągowej. • Stabilna sytuacja Gminy w zakresie zarządzania budżetem. • Doświadczenie i skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji. • Stabilna sytuacja demograficzna w zakresie liczby ludności. • Bardzo dobrze oceniony przez mieszkańców dostęp do edukacji przedszkolnej oraz w szkołach podstawowych. • Wysoki poziom kształcenia w szkołach podstawowych. • Wysoki poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne. • Bogata oferta wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy. • Zaangażowane jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych pełniące istotną rolę w lokalnej społeczności. • Przynależność do stowarzyszeń i związków międzygminnych, m.in. Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski, Lokalnej Grupy Działania Dolina Noteci oraz Stowarzyszenia Nadnotecka Grupa Rybacka, dająca zwiększone możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych oraz przeprowadzania inwestycji.	mniejszą siłę nabywczą i aktywność konsumencką na poziomie lokalnym. • Dość duże rozdrobnienie gospodarstw, co powoduje trudności w prowadzeniu efektywnej i racjonalnej ekonomicznie działalności rolniczej. • Sieć kanalizacyjna wymagająca rozbudowy i modernizacji oraz niewystarczająca kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz wywozem nieczystości płynnych. • Niska dostępność do sieci gazowej i brak planów jej rozbudowy mimo dużego zainteresowania mieszkańców podłączeniem do sieci. • Problemy zw. z siecią wodociągową dot. odwiertów studni głębinowych stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa zasobów i jakości wód podziemnych oraz nieruchomości bez dostępu do sieci wodociągowej. • Utrudniony wpływ na kształtowanie sieci gazowej – Gmina nie jest jej gestorem. • Pozyskiwanie energii cieplnej przede wszystkim z paliw stałych, w tym węgla kamiennego – w wyniku czego wydzielane są znaczne ilości CO₂ oraz SO₂, co przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza. • Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami wymagające poprawy. • Niska samodzielność finansowa ze względu na niski udział dochodów własnych w dochodach ogółem. • Zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym oznaczający konieczność zmian w polityce społecznej. • Brak funkcjonowania placówki świadczącej opiekę na dziećmi do lat 3, co wpływa negatywnie na możliwość powrotu do aktywności zawodowej rodziców. • Niski udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w stosunku do średniej w powiecie i województwie oraz duża liczba dzieci z Gminy uczęszczających do przedszkoli na terenie innych gmin. • Brak placówek świadczących usługi medyczne (poza dwoma gabinetami stomatologicznymi).
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Krajowa reforma systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego mająca zwiększyć samodzielność finansową gmin. • Plan budowy drogi ekspresowej S11, przebiegającej przez teren Gminy, mogąca zwiększyć jej atrakcyjność inwestycyjną i dostępność transportową. • Rozwój nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa, mogący umożliwić zwiększenie konkurencyjności znajdujących się na terenie Gminy podmiotów. • Dofinansowania ze środków zewnętrznych umożliwiające przeprowadzenie większej liczby inwestycji, np. infrastrukturalnych. • Proces suburbanizacji prowadzący do podtrzymania lub poprawy aktualnej sytuacji demograficznej Gminy, tj. co najmniej utrzymania obecnej liczby mieszkańców. • Korzystne trendy społeczne, takie jak zwiększająca się świadomość ekologiczna.	• Zmiany klimatyczne powodujące zwiększające się ryzyko wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych (np. suszy i powodzi), mogących skutkować dużymi kosztami społecznymi i ekonomicznymi, m.in. dla rolnictwa. • Zjawiska o skali ponadlokalnej i ponadregionalnej, takie jak pandemia i konflikty zbrojne w bezpośrednim sąsiedztwie Polski, wpływające negatywnie na funkcjonowanie samorządu gminnego. • Zmiany polityczne w kraju, mogące skutkować negatywnymi zmianami dla samorządów. • Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania z zewnętrznych środków finansowych. • Ograniczony wpływ na zarządzanie i rozwój infrastruktury technicznej, np. dróg powiatowych i wojewódzkich. • Dalsze starzenie się społeczeństwa, wymuszające podejmowanie działań ukierunkowanych na zmiany w zarządzaniu oświatą i edukacją oraz adaptację polityki społecznej do potrzeb seniorów. • Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie m.in. dostępności do usług i atrakcyjnych miejsc pracy mogąca skutkować dalszym odpływem mieszkańców oraz coraz bardziej ograniczonym dostępem do wykwalifikowanej siły roboczej.

Źródło: opracowanie własne.

2. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY CHODZIEŻ

2.1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 została opracowana na podstawie analizy obecnej sytuacji Gminy, wywiadu pogłębionego, badań ankietowych oraz warsztatu strategicznego. Przyjęto holistyczne podejście, uwzględniając zarówno potencjały (strony silne, umożliwiające wykorzystanie szans rozwojowych), jak i problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla przyszłego rozwoju Gminy). W trakcie procesu strategicznego, szczególnie podczas warsztatu strategicznego, ustalono misję oraz wizję Gminy Chodzież, które stanowiły fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych.

Misja jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się na fundamentalnych wartościach, które przyświecają władzom Gminy Chodzież i jej mieszkańcom w procesie rozwoju. Misja wskazuje również na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji. Odpowiada na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem? Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Chodzież** brzmi następująco:

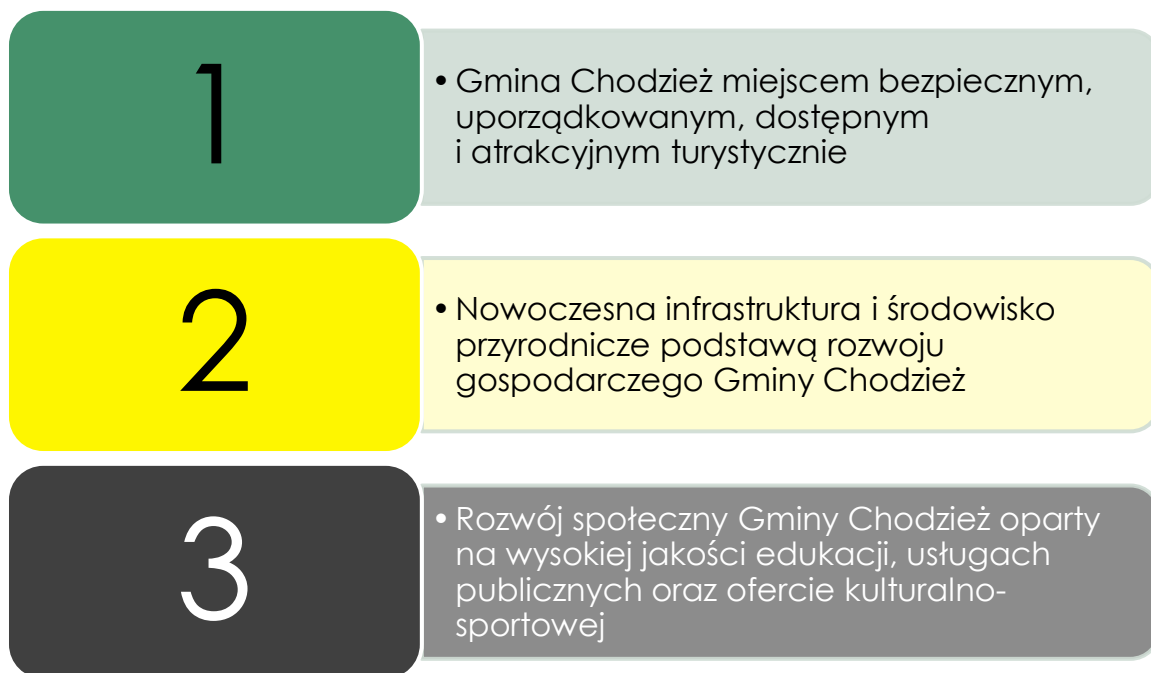
Misją Gminy Chodzież jest współpraca i harmonijny rozwój, będące drogą do zadowolenia mieszkańców, stworzenie bezpiecznego, przyjaznego i dobrego miejsca do życia i rozwoju, z poszanowaniem walorów przyrodniczych i wzmocnieniem sektora turystyki. To realizacja potrzeb lokalnej społeczności w celu stworzenia korzystnych warunków życia.

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie wizji, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. Wizja ukazuje Gminę Chodzież w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów, obrazuje stan docelowy Gminy w 2036 roku, ukazuje aspiracje władz i mieszkańców oraz jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei. Wizja Gminy brzmi następująco:

Gmina Chodzież w 2036 roku, łącząc tradycje z nowoczesnością, zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców, jest także miejscem przyjaznym i atrakcyjnym dla turystów i inwestorów. Gmina wyróżnia się wyjątkową estetyką dzięki wysokim walorom przyrodniczym i krajobrazowym oraz zapewnia nowoczesną infrastrukturę i przestrzeń do pracy, rozwoju i wypoczynku.

2.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym

Analizując aktualny stan Gminy Chodzież, uwzględniając aspekty gospodarcze, społeczne, przestrzenne oraz czynniki, zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne, a także mając na uwadze osiągnięcie zamierzonego stanu opisanego w wizji rozwoju, ustalono trzy następujące cele strategiczne, dotyczące głównych obszarów rozwojowych:

Wymienione cele strategiczne zostaną osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, przedstawionych w kolejnej tabeli.

Tab. 5 Cele strategiczne i operacyjne Gminy Chodzież na lata 2026-2036

CELE STRATEGICZNE					
Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie		Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież		Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej	
CELE OPERACYJNE					
1.1.	Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy	2.1.	Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	3.1.	Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja
1.2.	Spójna infrastruktura transportowa zapewniająca dostępność i zwiększająca mobilność mieszkańców	2.2.	Nowoczesna i efektywna infrastruktura techniczna	3.2.	Wysoki poziom usług publicznych i opieki zdrowotnej
1.3.	Wykorzystanie potencjału turystycznego	2.3.	Ochrona potencjału przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	3.3.	Rozbudowana oferta kulturalna i sportowa

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczone dla Gminy Chodzież cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie

CELE OPERACYJNE:

1.1. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy

1.2. Spójna infrastruktura transportowa zapewniająca dostępność i zwiększająca mobilność mieszkańców

1.3. Wykorzystanie potencjału turystycznego

Pierwszy wyznaczony cel strategiczny dotyczy sfery przestrzennej i składa się z trzech celów operacyjnych. Zapewnienie funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni jest podstawą do rozwijania się Gminy na wielu polach. Realizacja planów związanych z wysokiej jakości infrastrukturą transportową ma zwiększyć mobilność mieszkańców, którzy będą mogli poruszać się po jednostce w łatwiejszy i bardziej komfortowy sposób. Rozwój infrastruktury rowerowej oraz promocja innych alternatywnych dla samochodu środków transportu przy okazji przyczyni się także do zmniejszenia negatywnych oddziaływań, takich jak zanieczyszczenia powietrza czy hałas. Gmina Chodzież posiada również miejsca turystyczne, które przy poprawie ich oznakowania i zwiększeniu dostępności mogą stać się jeszcze bardziej atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Wykorzystanie tego potencjału przyczyni się do większej rozpoznawalności Gminy i jednocześnie poprawi jakość przestrzeni.

Wszystkie wyznaczone w ramach pierwszego celu strategicznego kierunki działań zostały przedstawione w kolejnej tabeli.

CEL STRATEGICZNY 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy	- Opracowanie planu ogólnego stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Przeznaczenie gruntów rolnych z glebami niskiej jakości na tereny zabudowy mieszkaniowej: aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. - Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. - Rozbudowa i modernizacja systemu gminnego monitoringu wizyjnego. - Modernizacja remiz i doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.	- Realizacja założeń krajowej reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. - Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego. - Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców. - Poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia OSP.	- Powierzchnia terenów mieszkaniowych (ha). - Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne (szt.). - Punkty monitoringu wizyjnego (szt.). - Zmodernizowane remizy OSP (szt.). - Nowe elementy wyposażenia OSP (szt.).
1.2. Spójna infrastruktura transportowa zapewniająca dostępność i zwiększająca mobilność mieszkańców	- Modernizacja i bieżące naprawy gminnej infrastruktury drogowej. - Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii na rzecz poprawy stanu technicznego dróg powiatowych i wojewódzkich oraz budowy drogi ekspresowej S11. - Współpraca z PKP w zakresie rozbudowy linii kolejowej nr 354 w przypadku decyzji o budowie drugiego toru. - Utworzenie węzła przesiadkowego (np. parkingu typu Park&Ride) w okolicy miejscowości Studzieniec.	- Poprawa stanu infrastruktury drogowej. - Zwiększenie komfortu przemieszczania się mieszkańców. - Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z alternatywnych dla samochodu środków transportu.	- Długość zmodernizowanych dróg gminnych (km). - Węzły przesiadkowe (szt.). - Połączenia autobusowe wewnątrz Gminy (szt.). - Częstotliwość połączeń autobusowych: średnia liczba połączeń na dzień (szt.). - Długość ścieżek rowerowych (km). - Udział mieszkańców korzystających z alternatywnych dla

	• Rozwój systemu komunikacji autobusowej poprzez np. zwiększenie częstotliwości połączeń oraz utworzenie nowych połączeń (np. Konstantynowo-Mirowo). • Rozwój spójnego systemu infrastruktury rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą. • Promocja wykorzystywania alternatywnych środków transportu (np. rowerów i hulajnóg) poprzez współpracę z Miastem Chodzież w zakresie rozwoju systemu roweru miejskiego.		samochodu środków transportu (%)
1.3. Wykorzystanie potencjału turystycznego	• Poprawa oznakowania miejsc turystycznych i zabytkowych, np. Papierni. • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu opracowania mapy turystycznej Gminy. • Renowacja obiektów zabytkowych i posiadających wyjątkowe walory historyczne we współpracy z podmiotami prywatnymi i publicznymi. • Dążenie do turystycznego lub rekreacyjnego wykorzystania terenu pokolejowego na wschodzie Gminy. • Zwiększenie liczby miejsc parkingowych przy miejscach turystycznych, np. Papierni.	• Zwiększenie rozpoznawalności Gminy i jej najważniejszych miejsc turystycznych. • Poprawa stanu obiektów zabytkowych i turystycznych. • Zwiększenie dostępności miejsc turystycznych.	• Miejsca turystyczne i zabytkowe na mapie turystycznej Gminy (szt.). • Obiekty zabytkowe i posiadające wyjątkowe walory historyczne poddane renowacji (szt.). • Średnia liczba miejsc parkingowych przy miejscu turystycznym (szt.).

CEL STRATEGICZNY 2: Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież

CELE OPERACYJNE:

2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

2.2. Nowoczesna i efektywna infrastruktura techniczna

2.3. Ochrona potencjału przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu

Drugi cel strategiczny dotyczy sfery gospodarczej i również składa się z trzech celów operacyjnych. Aby zapewnić rozwój gospodarczy, niezbędna jest aktywizacja gospodarcza i tworzenie atrakcyjnych warunków dla przedsiębiorców. Gmina planuje ponadto m.in. kontynuację współpracy w ramach związków i stowarzyszeń międzygminnych, dzięki której będzie miała zwiększone szanse na pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację inwestycji. Bardzo ważne będzie również dążenie do rozwoju i modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej, w tym wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i telekomunikacyjnej. Niedającym się pominąć komponentem przestrzeni jest też środowisko przyrodnicze. Gmina planuje jego ochronę oraz działania mające na celu adaptację do nieuchronnych, już postępujących zmian klimatu.

Wszystkie wyznaczone w ramach drugiego celu strategicznego kierunki działań zostały przedstawione w kolejnej tabeli.

CEL STRATEGICZNY 2: Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	- Dążenie do pozyskania działek pod tereny inwestycyjne oraz pozyskania atrakcyjnych inwestorów (w szczególności w miejscowościach Studzieniec, Podanin i Oleśnica). - Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz ich promocja we współpracy z lokalnymi podmiotami.	- Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej. - Zmniejszenie poziomu bezrobocia. - Pozyskanie środków zewnętrznych na inwestycje.	- Powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha). - Gospodarstwa agroturystyczne na terenie Gminy (szt.). - Zorganizowane warsztaty, szkolenia i kursy dla bezrobotnych (szt.). - Stopa bezrobocia (%). - Kwota uzyskanych dofinansowań ze środków zewnętrznych na inwestycje (zł).

	• Wprowadzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców w celu zwiększenia liczby punktów gastronomicznych i hotelowych. • Kontynuacja współpracy w ramach związków i stowarzyszeń międzygminnych w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji.		
2.2. Nowoczesna i efektywna infrastruktura techniczna	• Dążenie do modernizacji sieci wodociągowej (np. SUW w Konstantynowie, rur azbestowych w Oleśnicy). • Analiza problemów związanych z siecią wodociągową (odwierty studni głębinowych, nieruchomości niemające dostępu do sieci wodociągowej, a których podłączenie do niej jest utrudnione) i wypracowanie odpowiednich rozwiązań. • Dążenie do rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej. • Dążenie do rozbudowy sieci gazowej. • Dążenie do zwiększenia dostępności internetu szerokopasmowego.	• Poprawa stanu sieci wodociągowej. • Poprawa stanu sieci kanalizacyjnej. • Zwiększenie dostępności sieci kanalizacyjnej. • Zwiększenie dostępności sieci gazowej. • Zwiększenie dostępności szerokopasmowego internetu.	• Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej (km). • Długość sieci kanalizacyjnej (km). • Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (km). • Długość sieci gazowej (km). • Udział mieszkańców mających dostęp do szerokopasmowego internetu (%).
2.3. Ochrona potencjału przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	• Intensyfikacja działań kontrolnych związanych z inwentaryzacją przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz wywozem nieczystości płynnych. • Rozwój instalacji odzysku energii. • Utworzenie programu wsparcia mieszkańców	• Zachowanie i/lub poprawa stanu środowiska przyrodniczego. • Zwiększenie liczby i efektywności instalacji odzysku energii. • Ograniczenie skutków susz i powodzi. • Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	• Przeprowadzone kontrole oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych (szt.). • Instalacje odzysku energii (szt.). • Przeprowadzone działania służące zapobieganiu i ograniczaniu skutków susz i powodzi (szt.)

	w wymianie źródeł ciepła na ekologiczne w budynkach mieszkalnych. • Działania służące zapobieganiu i ograniczaniu skutków susz i powodzi, w tym realizacja projektów z zakresu mikro- i małej retencji, np. budowa mini-stawów, tworzenie łąk kwietnych. • Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej, w szczególności w zakresie zmian klimatu (przeprowadzenie szkoleń, stworzenie broszur i ulotek). • Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami poprzez zwiększenie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. • Ochrona obszarów najcenniejszych przyrodniczo.	• Zachowanie obszarów najcenniejszych przyrodniczo.	• Przeprowadzone szkolenia w zakresie zmian klimatu (szt.). • Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%).
--	--	---	---

CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej

CELE OPERACYJNE:

3.1. Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja

3.2. Wysoki poziom usług publicznych oraz opieki zdrowotnej

3.3. Rozbudowana oferta kulturalna i sportowa

Cel strategiczny numer 3 dotyczy sfery społecznej. Również w jego ramach wyznaczone zostały trzy cele operacyjne. Rozwój społeczny Gminy ma być oparty na spełnianiu wymagań mieszkańców ofercie edukacyjnej, kulturalno-sportowej oraz stale rozwijanych usługach publicznych i opiece zdrowotnej. W ramach rozwoju opieki przedszkolnej i edukacji planuje się przede wszystkim rozwój wsparcia edukacyjnego i psychologicznego. Tworzenie warunków do rozwoju umiejętności i kompetencji kadr administracji publicznej oraz aktualizacja systemów informatycznych to podstawa dobrze funkcjonujących usług zapewnianych przez Gminę. Rozwój oferty usług społecznych oraz dążenie do zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej są niezbędne, aby w pełni odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Oferta kulturalna jest z kolei istotnym elementem dla lokalnej społeczności, stąd też planuje się kontynuację organizacji różnego rodzaju wydarzeń i imprez oraz wsparcie działalności KGW. Dodatkowo wskazuje się potrzebę modernizacji istniejącej infrastruktury sportowej.

CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja	- Analiza funkcjonowania systemu opieki przedszkolnej w kontekście m.in. dostępnej liczby miejsc dla dzieci i diagnoza ewentualnych problemów. - Zwiększenie efektywności nauczania języków obcych w szkołach podstawowych (w szczególności w Zacharzynie i Strzelcach), np. poprzez utworzenie pracowni językowych. - Zorganizowanie wsparcia edukacyjnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych. - Zwiększenie wsparcia edukacyjnego dla uczniów z trudnościami w nauce. - Szkola miejscem bezpiecznym i bez hejtu – realizacja programów profilaktycznych i wsparcia	- Poprawa oferty edukacyjnej. - Zwiększenie efektywności nauczania w szkołach podstawowych. - Zapewnienie wsparcia edukacyjnego i psychologicznego dla wszystkich uczniów.	- Uczniowie z terenu Gminy uczęszczający do szkół na terenach innych gmin (os.). - Średnie wyniki z egzaminu ósmoklasisty w podziale na szkołę i część egzaminu (%).

	psychologicznego dla dzieci i młodzieży.		
3.2. Wysoki poziom usług publicznych oraz opieki zdrowotnej	• Zwiększanie kompetencji kadr instytucji publicznych poprzez np. przeprowadzanie szkoleń i kursów. • Aktualizacja i rozwój baz danych i systemów informatycznych wspomagających komunikację społeczną. • Rozwój usług społecznych, w szczególności skierowanych do osób samotnych i chorych. • Rozbudowa istniejącej bazy lokalowej poprzez np. zwiększenie liczby mieszkań socjalnych. • Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia oraz aktywnego trybu życia. • Działania na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. • Wsparcie organizacji i instytucji wspomagających osoby zagrożone ubóstwem, alkoholizmem, narkomanią i przemocą. • Dążenie do zwiększenia dostępności podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej, np. poprzez rozwój lokalnych punktów konsultacyjnych oraz dalszą realizację programów profilaktyki zdrowotnej.	• Zwiększenia jakości oferowanych usług publicznych. • Zwiększenie liczby i jakości oferowanych usług społecznych. • Poprawa świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia oraz aktywnego trybu życia. • Poprawa integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. • Zwiększenie dostępności podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej dla mieszkańców.	• Przeprowadzone szkolenia i kursy dla pracowników instytucji publicznych (szt.). • Oferowane usługi społeczne (szt.). • Mieszkania socjalne (szt.). • Zrealizowane programy profilaktyki zdrowotnej (szt.).
3.3. Rozbudowana oferta kulturalna i sportowa	• Promocja lokalnej twórczości poprzez np. dążenie do wypromowania produktu lokalnego (np. miody, sery). • Kontynuacja organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych i integrujących lokalną społeczność. • Kontynuacja wsparcia finansowego Kół Gospodyń Wiejskich. • Modernizacja, budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej, w tym poprawa jej dostępności. • Stworzenie elektronicznego systemu informowania o rezerwacjach boisk sportowych. • Modernizacja i rozbudowa istniejących świetlic wiejskich i	• Promocja lokalnej twórczości. • Utrzymanie bogatej oferty kulturalnej. • Zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury sportowej. • Poprawa stanu świetlic wiejskich.	• Cykliczne wydarzenia kulturalne i integrujące lokalną społeczność (szt.). • Środki finansowe przeznaczone na wsparcie KGW (zł). • Zmodernizowane elementy infrastruktury sportowej (szt.). • Zmodernizowane, rozbudowane lub

	budowa nowych, w tym rozbudowa świećlic wiejskich.		nowo wybudowane świećlice wiejskie (szt.).
--	---	--	---

2.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Chodzież

Gmina Chodzież to gmina wiejska, położona w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie chodzieskim. To tzw. gmina obwarzankowa, tzn. ma swoją siedzibę w Mieście Chodzież, które otacza. Ponadto Gmina sąsiaduje z: gminą Kaczory oraz gminą Miasteczko Krajeńskie (obie od strony północnej, powiat pilski), gminą Szamocin oraz gminą Margonin (obie od strony wschodniej, p. chodzieski), gminą Budzyń (od strony południowej, p. chodzieski) oraz gminą Czarnków i gminą Ujście (obie od strony zachodniej, odpowiednio p. czarnkowsko-trzcianecki i p. pilski).

Powierzchnia Gminy wynosi 212,70 km², z czego przeważającą część zajmują grunty leśne (53,4%) i użytki rolne (35,6%). Północną część granicy Gminy tworzy rzeka Noteć.

Gmina Chodzież jest podzielona na 11 sołectw (Konstantynowo, Milcz, Nietuszkowo, Oleśnica, Pietronki, Podanin, Rataje, Stróżewice, Stróżewo, Strzelce i Zacharzyn), w których znajduje się 27 miejscowości. Głównymi ośrodkami rozwojowymi Gminy (z największym ruchem budowlanym) są Rataje, Konstantynowo i Pietronki.

Siedziba Gminy położona jest ok. 26 km od Piły (dojazd samochodem: ok. 30 min), ok. 79 km od Poznania (1,5 h) i ok. 90 km od Bydgoszczy (1,5 h). Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 11 oraz drogi wojewódzkie o numerach 183, 191 i 193. Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne/dojazdowe. Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) planuje się budowę drogi ekspresowej S11, mającej przebiegać m.in. przez teren Gminy Chodzież (odcinek Ujście-Oborniki).

W Gminie Chodzież znajduje się stacja kolejowa (Milcz), leżąca na linii kolejowej nr 354 Poznań PoD – Piła Główna. Czas dojazdu pociągiem do Piły wynosi ok. 15 min, natomiast do Poznania – ok. 1,5 h. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w Mieście Chodzież.

Według GUS w 2023 roku długość dróg dla rowerów w Gminie Chodzież wyniosła 1,7 km. Gęstość sieci wyniosła 0,8 km na 100 km², co było zdecydowanie najniższą wartością wśród gmin powiatu chodzieskiego. Także w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców długość dróg dla rowerów była w Gminie bardzo niska (2,77 km/10 tys. ludności w porównaniu do średniej w powiecie wynoszącej 14,35 km/10 tys. ludności).

Na sieć elektroenergetyczną Gminy składają się linie najwyższego, wysokiego, średniego i niskiego napięcia. W części północno-zachodniej Gminy przebiega sieć wysokiego napięcia 220kV, jednak zgodnie z danymi Polskich Sieci Elektroenergetycznych występują na niej napięcie 400kV. Przebieg sieci wysokiego napięcia wiąże się z ograniczeniami w użytkowaniu terenów, tj. z pasem technologicznym o szerokości 70 m (po 35 m od osi linii w obu kierunkach). Teren Gminy zaopatrywany jest w energię elektryczną z dwutorowych linii napowietrznych WN-110kV relacji SE Krzewina – GZP Chodzież oraz SE Krzewina – GPO Margonin, a także GPZ Chodzież – GPZ

Budzyń oraz SE Krzewina – GPO Margonin, a także linii napowietrznych i kablowych średniego oraz niskiego napięcia.

Przez teren gminy Chodzież przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, której operatorem jest Gaz-System z siedzibą w Poznaniu:

- gazociąg DN400 relacji Rogoźno-Piła (rok budowy 1973) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana zmniejszona o zasięgu 76,0 m (tj. 38,0 m na stronę gazociągu),
- gazociąg DN100, odgałęzienie Chodzież (rok budowy – 1974) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana zmniejszona o zasięgu 35,0 m (tj. 17,5 m na stronę gazociągu),
- gazociąg DN80, odgałęzienie Adolfowo (Stróżewo) (rok budowy – 1988) o maksymalnym ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa, dla którego obowiązuje strefa kontrolowana zmniejszona o zasięgu 30,0 m (tj. 15,0 m na stronę gazociągu) wynikająca z dokumentacji projektowej gazociągu,
- stacja gazowa wysokiego ciśnienia Chodzież o przepustowości $Q=9000 \text{ nm}^3/\text{h}$, dla której nie wyznacza się strefy kontrolowanej,
- stacja gazowa wysokiego ciśnienia Adolfowo (Stróżewo) o przepustowości $Q=2500 \text{ nm}^3/\text{h}$, dla której nie wyznacza się strefy kontrolowanej.

W Gminie Chodzież występuje przemieszanie funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej. Większość podstawowych usług dla mieszkańców Gminy znajdują się na terenie miasta, choć na obszarze Gminy funkcjonuje jeden zespół szkolno-przedszkolny, trzy szkoły podstawowe i trzy jednostki ochotniczej straży pożarnej.

Na obszarze Gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu – Dolina Noteci (PL.ZIPOP.1393.OCHK.366);
- obszary Natura 2000:
 - Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB300001.B),
 - Dolina Noteci (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH300004.H);
- pomniki przyrody.

Przez teren Gminy przebiegają ponadto następujące korytarze ekologiczne: Dolina Noteci, Lasy Nadnoteckie i Lasy Nadnoteckie – Lasy Poznańskie.

Gmina należy do obszaru dorzecza Odry oraz położona jest w granicach zlewni Warty-Noteci i Wełny. Głównym elementem sieci hydrograficznej Gminy jest rzeka Noteć, płynąca w kierunku zachodnim, która tworzy północną część granicy Gminy. Ważnym elementem tej sieci jest też rzeka Boleмка, wypływająca z jezior Chodzieskich ze Strugą Oleśnicką (Borką) – lewym dopływem Boleмки. Struga Oleśnicka zasila w wodę kompleks stawów w rejonie wsi Oleśnica. W południowej części Gminy występuje skomplikowana sieć hydrograficzna - stanowi ją kilka cieków połączonych ze sobą systemem rowów. Największe z tych cieków są rzeka Flinta i Struga Ostrówek. Wszystkie one łączą się poza Gminą w Kanał Wyszynki-Grabówka. W granicach Gminy leżą następujące jeziora: Słomka, Zanza oraz Morskie Oko. W obniżeniu Strugi Oleśnickiej,

poędzy Chodzieżą i wsią Oleśnica, znajdują się też stawy rybne: Zygmunt (powierzchnia 31,1 ha), Batory (26 ha), Barka (13,9 ha) oraz staw nienazwany (16,1 ha).

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujące się na obszarze Gminy to:

- Chodzieskie (LW10517),
- Boleмка (RW60001518859),
- Flinta (RW60001018689),
- Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego (RW6000121887379),
- Noteć od Dopływu spod Sipior do Gwdy (RW60001618859),
- Margoninka (RW600015188569),
- Rudka (RW600010186589).

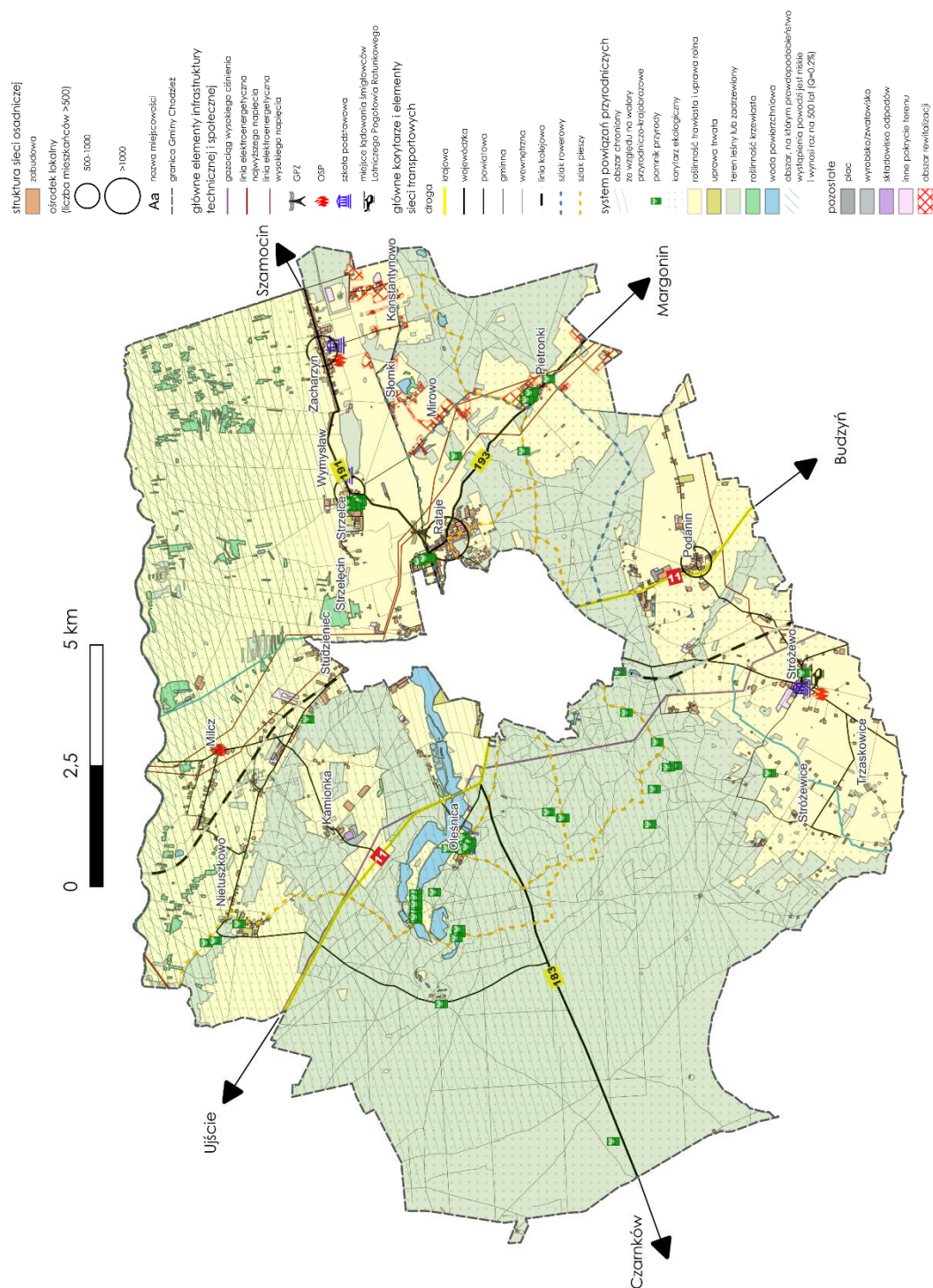
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) występujące na terenie Gminy to:

- Pradolina Toruń-Eberswalde,
- Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie,
- Dolina kopalna Smogulec-Margonin.

W Gminie występują ponadto obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wynoszącym średnio raz na 10 lat ($Q = 10\%$), raz na 100 lat ($Q = 1\%$) raz na 500 lat ($Q = 0,2\%$).

Zgodnie z treścią Planu przeciwdziałania skutkom suszy większość terenu Gminy to obszar silnie zagrożony suszą. Dość często występujące tu zjawisko suszy z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców; w szczególnych przypadkach jest jednak przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolniczych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Chodzież przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Chodzież

2.4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy powinno opierać się m.in. na rekomendacjach zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego danego województwa, strategii rozwoju województwa, strategii rozwoju ponadlokalnego oraz dokumentach o zasięgu lokalnym.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa to jeden z podstawowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju regionu. Plan ten określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (PZPWW), przyjętym Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r., określono osiem następujących celów polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej.
2. Ochrona walorów przyrodniczych.
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego.
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji.
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa.
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa.
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej.
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

W treści PZPWW Gmina Chodzież została zaliczona do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PZOF). WOF „obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. (...) Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich” (PZPWW, s. 154).

Głównym celem rozwoju przestrzennego WOF jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Dla realizacji tego celu zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

PZOF wyróżnia się w województwie „wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu udziale użytków rolnych. (...) Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim

potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Działalność inwestycyjna w tym rejonie wymaga równoważenia zamierzeń gospodarczych z potrzebami ochrony dla zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów oraz stworzenia spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich. (...) (PZPWW. s. 161). Kluczowym celem rozwoju przestrzennego PZOF jest wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Dla realizacji tego celu zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych
2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”
3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

Gmina Chodzież została ponadto zaliczona do następujących obszarów interwencji (obszarów terytorializacji polityki rozwoju): obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych, obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy, obszary cenne przyrodniczo, obszary ochrony krajobrazów kulturowych, obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych, obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych oraz obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ określił także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Na obszarze Gminy Chodzież miały zostać zrealizowane następujące inwestycje (lub ich części):

- Budowa drogi S11 Koszalin – Piła – Poznań – Ostrów Wielkopolski – Bytom,
- Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny PoD – Chodzież – Piła Główna,
- Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanału Bydgoskiego i Noteci Dolnej skanalizowanej,
- Modernizacja GPZ Chodzież (CHD).

11 marca 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu podał do publicznej wiadomości informację o wszczęciu postępowania i o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie drogi ekspresowej S11 na odcinku Ujście – Oborniki¹. Z kolei modernizacja linii kolejowej nr 354 została zakończona w 2019 roku, a modernizacja GPZ – w 2023.

Gmina Chodzież od 2022 roku współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły w ramach Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027 stanowi Strategia

¹ Treść obwieszczenia: <https://www.gov.pl/web/rdos-poznan/obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-srodowiska-w-poznaniu-z-dnia-11032025-r-znak-woo-ii420742021jc56-dot-droga-s11-ujscie-oborniki> (dostęp: 24.03.2025 r.)

Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły (Strategia ZIT MOFP) z 2023 roku. W Strategii wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Zwiększanie innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.
3. Rozwój zrównoważonej mobilności.
4. Wsparcie społeczeństwa.

Na liście projektów przewidzianych do realizacji w ramach Strategii ZIT MOFP, których beneficjentem jest Gmina Chodzież, znalazły się:

- Aglomeracyjny system dróg rowerowych na obszarze ZIT MOF Piły – Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Studzieniec-Milcz wraz z oświetleniem,
- Integracja społeczeństwa ZIT MOF Piły - Kultura za rogiem.

Z kolei na liście projektów dodatkowych jest Poprawa bezpieczeństwa i mobilności - budowa ścieżki pieszo-rowerowej wraz z oświetleniem w ciągu drogi powiatowej nr 1477P w miejscowości Nietuszkowo.

Kluczowym dokumentem planistycznym o zasięgu lokalnym jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten określa kierunki polityki przestrzennej, zgodne z obecnymi uwarunkowaniami, trendami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych celów polityki przestrzennej. Obowiązująca treść Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chodzież została przyjęta na mocy uchwały nr IX/69/2025 Rady Gminy Chodzież z dnia 23 stycznia 2025 r. w sprawie uchwalenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chodzież.

Zgodnie z jego treścią w zagospodarowaniu terenów uwzględniać należy ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni i ochrony środowiska przyrodniczego, w tym:

- zagospodarowanie poszczególnych terenów powinno eliminować możliwość kolizji sąsiadujących ze sobą funkcji,
- tereny potencjalnie uciążliwe należy sytuować w odpowiedniej odległości od terenów wymagających ochrony,
- podczas szczegółowego planowania lokalizacji budynków i terenów należy uwzględnić możliwość odseparowania obiektów wymagających ochrony od obiektów potencjalnie uciążliwych,
- utrzymywanie powierzchni biologicznie czynnych w obrębie terenów zurbanizowanych w formie korytarzy zieleni,
- harmonijne rozwijanie przestrzeni publicznych – ulic i placów,
- uwzględnianie w zagospodarowaniu terenów takich elementów jak skwery, parki, aleje, ogrody oraz wyznaczanie miejsc parkingowych,
- ochrona dziedzictwa kulturowego, tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska, takich jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty przestrzenne i widokowe, panoramy, tereny zielone i tereny otwarte, respektowanie zaleceń wynikających z przepisów ochronnych,

- podnoszenie wymogów architektonicznych, szczególnie w stosunku do obiektów realizowanych na obszarach śródmieścia oraz w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych,
- dozbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną,
- zabezpieczenie terenów pod inwestycje publiczne,
- zapobieganie nadmiernemu wydłużaniu zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych,
- proponowanie nowych układów ruralistycznych, odznaczających się zwartością i różnorodnością funkcji,
- wprowadzanie różnorodnych form przestrzeni publicznych, takich jak aleje, miejsca spotkań, skwery i place zabaw,
- wypracowanie koegzystencji dominujących form zagospodarowania,
- projektowanie dróg serwisowych oraz węzłów komunikacyjnych umożliwiających sprawne włączenie ruchu lokalnego do głównych tras,
- ochrona zabytkowych budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz innych elementów charakterystycznych dla architektury,
- tworzenie korytarzy infrastrukturalnych poprzez wprowadzanie nowych urządzeń sieciowych przy już istniejących magistralach i liniach elektroenergetycznych,
- ustalenie szczegółowych zasad i warunków zagospodarowania terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych winno się określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Należy jednak podkreślić, iż zgodnie z treścią ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw założenia studium będą obowiązywać nie dłużej niż do końca 2025 roku, następnie stracą moc, a miejsce tego dokumentu zajmie plan ogólny. Z tego powodu, Rada Gminy Chodzież 29 listopada 2024 r. podjęła uchwałę nr VII/48/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Chodzieży.

Poza wymienionymi wyżej ustaleniami za istotne uważa się następujące zasady:

- tworzenie warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy,
- harmonijny i skoordynowany rozwój struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu,
- stałe dążenie do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną,
- ochrona tradycji i kultury regionu,
- ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego,
- bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i życia ludzi, ochrona mienia,
- rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

Analiza omawianych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Chodzież, które przedstawia kolejna tabela.

Tab. 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Chodzież

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, • zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, • wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju (z zastrzeżeniem, że nie planuje się utworzenia dużych zbiorników retencyjnych), • dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy, • ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, • ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp. • wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego, • wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej, • ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe), • nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury, • ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego, • rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
• kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,

- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,

- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- dla terenów przemysłowo-usługowych, zlokalizowanych pomiędzy miejscowościami Kamionka, Kierzkowice i Studzieniec, dopuszcza się rozszerzenie kierunków zagospodarowania o tereny gospodarki odpadami. W ramach tych terenów ustala się realizację budynków produkcyjnych, składowych, magazynowych, budynków usługowych oraz inwestycji z zakresu gospodarki odpadami w rozumieniu ustawy o odpadach oraz budowę instalacji, o których mowa w ustawie prawo ochrony środowiska, w tym z możliwością realizacji zakładu odzysku energii (ZOE) związanego z termicznym przetwarzaniem odpadów,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Chodzież dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Chodzież nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków do lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W obrębie Gminy Chodzież wskazuje się konieczność:

- rekultywacji gleb, czyli działań, które mają na celu przywrócenie zdewastowanym gruntom wartości użytkowej i jej dawną wartość przyrodniczą poprzez kształtowanie terenu, w tym zasypywanie wyrobisk, wyrównanie hałd, neutralizacja szkodliwych środków, wprowadzenie roślinności pionierskiej;
- rekultywacji terenów przemysłowych, wyrobisk, czyli działania techniczne i biologiczne obejmujące: pomiary niwelacyjne, roboty ziemne, regulacje stosunków wodnych, rekonstrukcje lub budowę dróg dojazdowych, polepszenie właściwości powietrzno-wodnych gruntów oraz wprowadzenie roślinności zielnej i drzewiastej, odtwarzającej warunki biologiczne terenu oraz zabezpieczającej przed erozją powierzchniową;
- rekultywacji lasów, czyli przywracanie zdewastowanemu środowisku leśnemu jego funkcji użytkowej, biologicznej lub turystycznej, obejmujące takie jego elementy, jak: woda, gleba, nasadzenia i krajobraz;
- rewitalizacji terenów budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego, celem przywrócenia ich funkcji społecznych, kulturalnych i gospodarczych.

Rewitalizacja dotyczy zdegradowanych obszarów zabudowanych, najczęściej terenów osiedlowo-przemysłowych. Wyznacznikami takich obszarów powinna być zabudowa niedostosowana do funkcji, zaniżająca warunki życia lub pracy, braki w zabudowie lub występowanie elementów dysharmonijnych.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Chodzież wyznaczony został na podstawie uchwały nr LXVII/473/2023 Rady Gminy Chodzież z dnia 1 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Chodzież.

Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

w zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,
- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych;

w zakresie obszarów wymagających przekształceń:

- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie czytelnej i zwartej struktury przestrzennej,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni,
- określenie racjonalnych powiązań układu komunikacyjnego z układem zewnętrznym;

w zakresie obszarów wymagających rehabilitacji:

- dostosowanie zabudowy do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych,
- poprawa stanu technicznego infrastruktury w sposób nie oddziałujący znacząco na środowisko;

w zakresie obszarów wymagających rekultywacji:

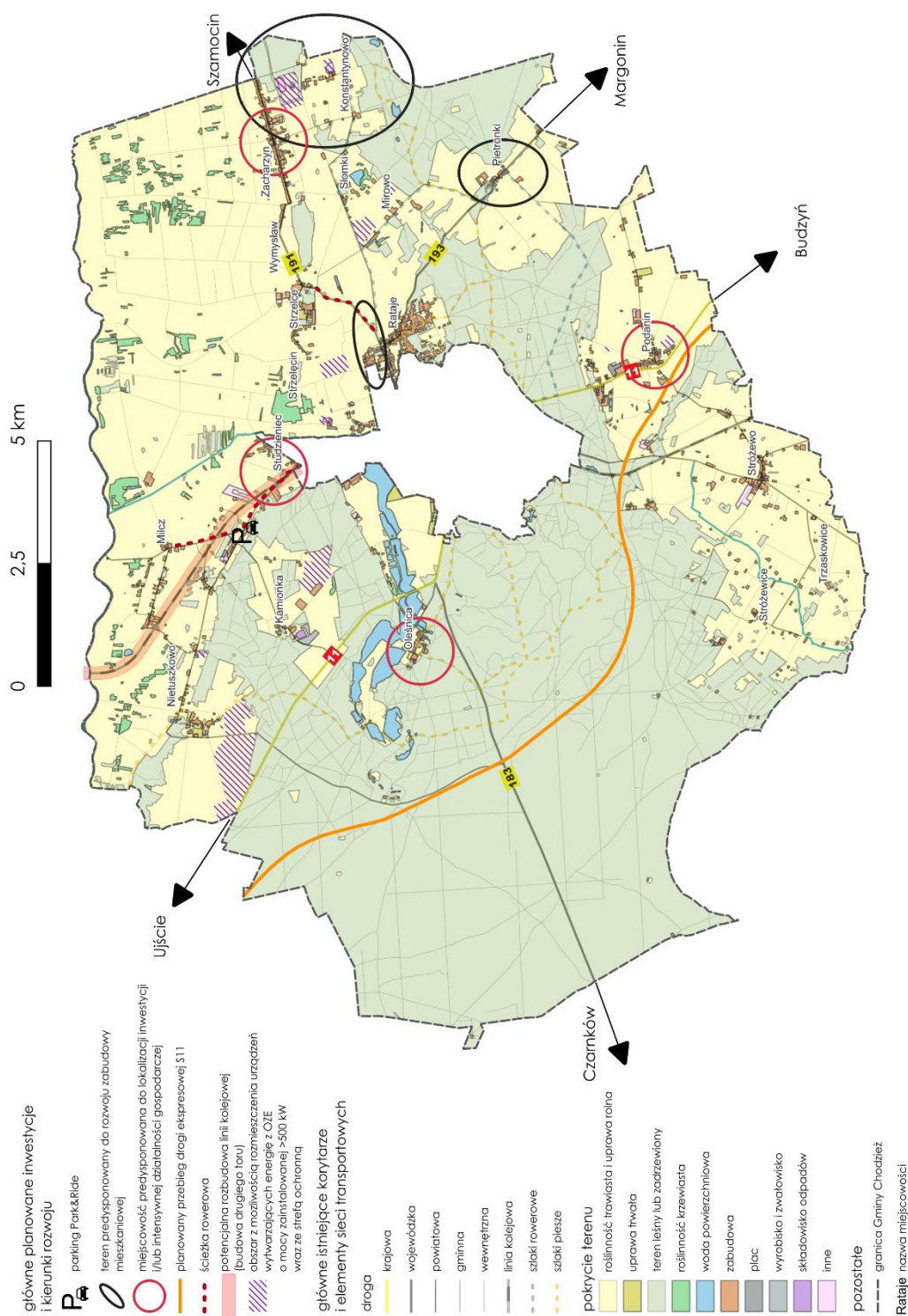
- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

w zakresie obszarów wymagających remediacji:

- prowadzenie działań naprawczych wynikających z zanieczyszczenia powierzchni ziemi,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: opracowanie własne.

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach. Główne inwestycje, których przybliżona lokalizacja na mapie jest możliwa, oraz planowane i prognozowane zmiany w zagospodarowaniu terenu w Gminie Chodzież zostały przedstawione w sposób graficzny na kolejnej rycinie.

Ryc. 7 Główne planowane inwestycje, ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej w Gminie Chodzież

Źródło: opracowanie własne.

2.5. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

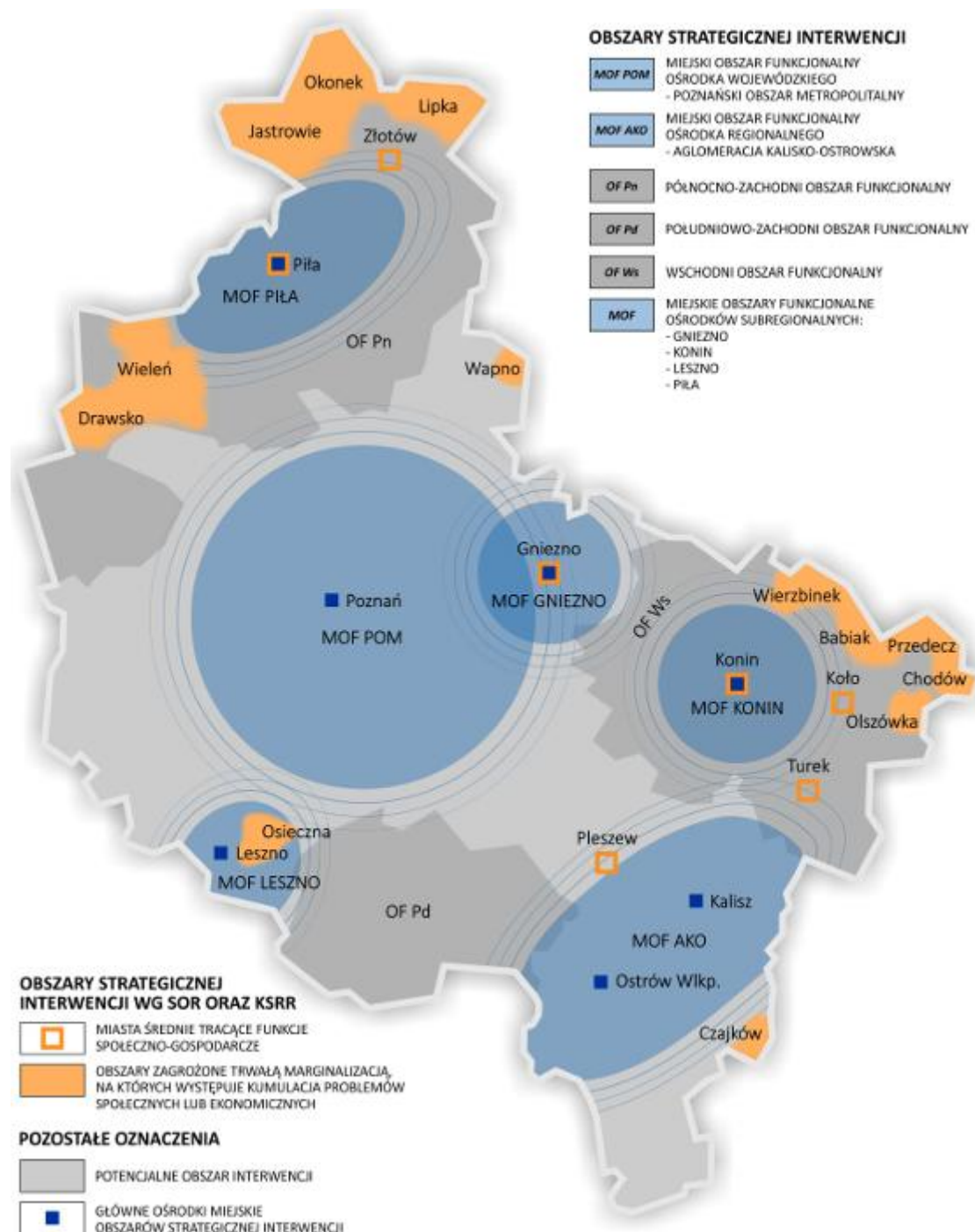
Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, a także potencjału Gminy Chodzież, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. W związku z powyższym, komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność wdrażania dokumentu.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku i strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Wizja rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku brzmi: „Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.” Dokument zawiera następującą misję: „Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.” W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

Ryc. 8. Obszary strategicznej interwencji w województwie wielkopolskim

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (s. 86).

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku Gmina Chodzież została zaliczona do gmin Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PnZOF), który wyróżnia się wysokim udziałem terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W granicach PnZOF wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych oraz rejony dobrych gleb. Zasoby i walory środowiskowe obszaru odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu województwa oraz kraju, przez co zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.

Kolejna tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz celami i kluczowymi kierunkami działań Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego.

Tab. 7. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz celami i kluczowymi kierunkami działań Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny	Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Kluczowe kierunki działań: • budowanie wizerunku i marki PnZOF jako terenu atrakcyjnego inwestycyjnie, pozyskiwanie nowych inwestorów, • rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, rozwój specjalizacji rolniczych w szczególności rolnictwa ekologicznego i certyfikowanego, nowoczesnego sadownictwa, • stymulowanie rozwoju gospodarczego opartego na koncepcji „zielonego wzrostu”, w tym ekoinnowacyjności, • rozwój MŚP i zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, • aktywizowanie osób bezrobotnych, zagrożonych i wykluczonych społecznie, • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania, • przygotowanie terenów inwestycyjnych wokół ośrodków miejskich jako wsparcie rozwoju przemysłu i przedsiębiorczości na terenie PnZOF.	Cel strategiczny 2: Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież Cel operacyjny: 2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel strategiczny 3: Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej Cel operacyjny: 3.1. Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja
Cel strategiczny 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	Kluczowe kierunki działań: • poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, usług przeciwdziałających negatywnym skutkom procesów demograficznych (m.in. rozwój usług opiekuńczych, w tym opieki nad dziećmi), • rozwój usług zwiększających atrakcyjność osiedleńczą,	Cel strategiczny 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie Cel operacyjny: 1.3. Wykorzystanie potencjału turystycznego

2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	• rozwój kapitału społecznego przez wsparcie działalności kulturalnej i sportowo–rekreacyjnej, • wsparcie potencjału turystycznego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkiej Pętli Wielkopolski, modernizacji infrastruktury turystycznej szlaku wodnego Doliny Noteci, • projektowanie nowych szlaków turystycznych, tworzenie sieci tras turystyki krajoobrazowej i kwalifikowanej oraz zaplecza obsługi ruchu turystycznego z uwzględnieniem walorów zabytkowych zespołów urbanistycznych i ruralistycznych PnZOF, wspieranie rozwoju bazy wypoczynkowej na terenach wiejskich, w szczególności agroturystyki, • wykorzystanie walorów przyrodniczych dla poprawy jakości życia, rozwoju usług prozdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych, • wspieranie aktywności mieszkańców i rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego m.in. przez tworzenie odpowiednich warunków do powstawania nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym NGO oraz wykorzystanie już istniejących.	Cel strategiczny 3: Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej Cele operacyjne: 3.1. Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja 3.2. Wysoki poziom usług publicznych i opieki zdrowotnej 3.3. Rozbudowana oferta kulturalna i sportowa
Cel strategiczny 3: Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Kluczowe kierunki działań: • poprawa dostępności komunikacyjnej PnZOF i zwiększenie dostępu do stolicy regionu, m.in. poprzez budowę dróg S10 i S11 oraz rozbudowę i modernizację pozostałych dróg krajowych i wojewódzkich, • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej PnZOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych,	Cel strategiczny 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie Cele operacyjne: 1.1. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy 1.2. Spójna infrastruktura transportowa zapewniająca dostępność i zwiększająca mobilność mieszkańców Cel strategiczny 2: Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą

	• rozwój infrastruktury kolejowej (budowa linii kolejowej nr 236 i 390 na trasie Wągrowiec-Rogoźno–Czarnków oraz odtworzenie linii kolejowej w kierunku Międzychodu), • wykorzystanie potencjału lotniska w Pile dla wzrostu gospodarczego przez wzmocnienie jego funkcji CARGO i wykorzystanie do użytku cywilnego, w tym turystyki biznesowej (budowa terminala do obsługi małego ruchu lotniczego), • ochrona różnorodności i krajobrazu, zapewnienie trwałości i ciągłości systemów leśnych, upowszechnienie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży, • zapobieganie skażeniom wód gruntowych będących efektem działalności rolniczej, • kompleksowe wykorzystanie istniejących potencjałów umożliwiających zwiększenie dywersyfikacji źródeł energii, zastosowanie innowacyjnych technologii w energetyce, • zmniejszenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • poprawa efektywności energetycznej, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej.	rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież Cele operacyjne: 2.2. Nowoczesna i efektywna infrastruktura techniczna 2.3. Ochrona potencjału przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu
Cel strategiczny 4: Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	Kluczowe kierunki działań: • rewitalizacja obszarów zdegradowanych, nadanie nowych funkcji obszarom zmarginalizowanym położonym przy granicy województwa (skuteczne wykorzystanie krajowego instrumentu OSI), • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej, zapobieganie zmianie sposobu użytkowania gruntów o wysokich walorach rolniczych za pomocą instrumentów programowych i skutecznego systemu ich wdrażania,	Cel strategiczny 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie Cele operacyjne: 1.1. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy Cel strategiczny 3: Rozwój społeczny Gminy

	• rozwój współpracy samorządów lokalnych, partnerów samorządowych i społecznych podnoszącej efektywność i zasadność realizowanych inwestycji, doskonalenie i upowszechnienie metod partycypacji społecznej we współzarządzaniu (wykorzystanie w tym celu aktywnych lokalnych organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej).	Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej Cel operacyjny: 3.2. Wysoki poziom usług publicznych i opieki zdrowotnej
--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

2.6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach, na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2026-2036. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Chodzież, Rada Gminy Chodzież, Urząd Gminy Chodzież, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Ryc. 9. System wdrażania założeń Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036

Źródło: opracowanie własne.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów, zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych rokrocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Chodzież będzie dbać o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy projekty będą realizowane w partnerstwie z nimi. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do większej liczby odbiorców, ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych częściach Gminy.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej

za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje na temat stanu realizacji działań. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Śledzenie postępu realizacji celów wspomaga coroczne opracowywanie Raportu o stanie Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym, w uzasadnionych przypadkach, wprowadzenia zmian w dokumencie. W momencie, gdy Wójt Gminy Chodzież, przy wsparciu pracowników Urzędu Gminy Chodzież, zauważy konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy Chodzież z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Chodzież będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

2.7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Chodzież na bieżąco bada i analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski;
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027);
- ogólnopolskie programy operacyjne;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie kujawsko-pomorskim w okresie budżetowym 2021-2027. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmuje takie fundusze jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FEnKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe oraz środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację działań wskazanych w Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych, oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w Strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych jednostek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Chodzież.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem chodzieskim oraz województwem wielkopolskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych będzie budżet Gminy oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF). Gmina Chodzież będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe, przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w WPF. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, WPF oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń czy planowane zmiany systemowe, np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z treścią Uchwały nr X/83/2025 Rady Gminy Chodzież z dnia 21 lutego 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2025-2028², potencjał inwestycyjny Gminy, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji po

² Treść Uchwały: https://www.prawomiejskowe.pl/UrzadGminyWChodziezy/document/1154179/Uchwala-X_83_2025
(dostęp: 04.04.2025 r.)

pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach 2025-2028 wyniesie ok. 15 mln zł.

Spis rycin

Ryc. 1. Etapy prac nad Strategią Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2035	6
Ryc. 2. Położenie Gminy Chodzież	7
Ryc. 3. Struktura dochodów Gminy Chodzież w latach 2019-2023	12
Ryc. 4. Struktura wieku Gminy Chodzież w latach 2019-2023	13
Ryc. 5. Średnie oceny obszarów działalności Gminy Chodzież	16
Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Chodzież	37
Ryc. 7. Główne planowane inwestycje, ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej w Gminie Chodzież	49
Ryc. 8. System wdrażania założeń Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036	56

Spis tabel

Tab. 1. Najwyżej i najniżej oceniane podobszary działalności Gminy Chodzież	16
Tab. 2. Średnie oceny poszczególnych podobszarów działalności Gminy Chodzież	17
Tab. 3. Priorytety rozwoju Gminy Chodzież według ankietowanych	19
Tab. 4. Macierz SWOT sytuacji Gminy Chodzież	20
Tab. 5. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Chodzież na lata 2026-2036	25
Tab. 6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Chodzież	42
Tab. 7. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036 z celami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	52

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Chodzież

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Chodzież

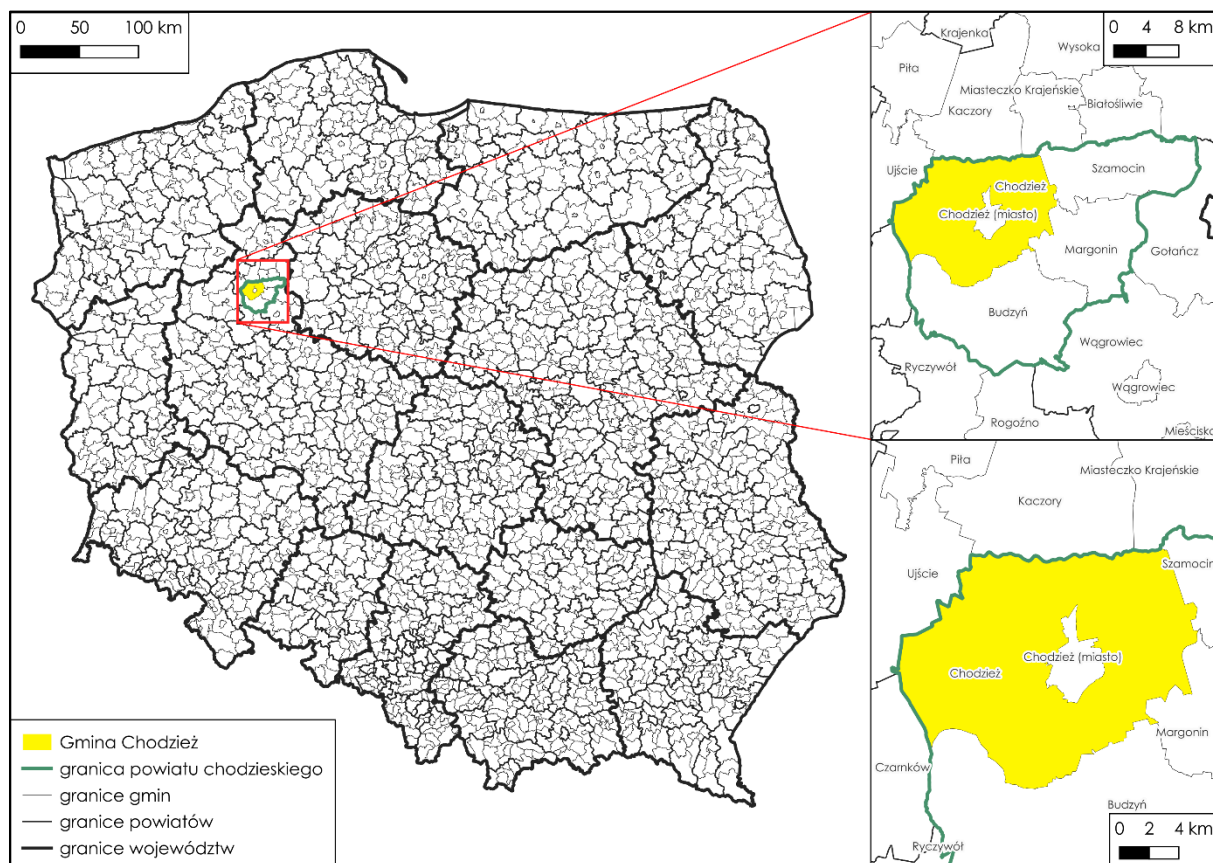
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY CHODZIEŻ	63
1.1. <i>Informacje ogólne</i>	63
1.2. <i>Transport i łączność.....</i>	64
1.3. <i>Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....</i>	68
1.3.1. <i>Wytyczne krajowe i regionalne</i>	68
1.3.2. <i>Uwarunkowania przestrzenne Gminy</i>	70
1.4. <i>Walory przyrodnicze i turystyczne</i>	73
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY CHODZIEŻ	79
2.1. <i>Gospodarka lokalna</i>	79
2.1.1. <i>Przedsiębiorczość.....</i>	79
2.1.2. <i>Rynek pracy</i>	82
2.1.3. <i>Rolnictwo</i>	84
2.2. <i>Infrastruktura i środowisko.....</i>	86
2.2.1. <i>Urządzenia sieciowe</i>	86
2.2.2. <i>Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii</i>	88
2.2.3. <i>Gospodarka odpadami.....</i>	93
2.3. <i>Stan finansów samorządowych</i>	95
2.3.1. <i>Wykonanie budżetu</i>	95
2.3.2. <i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	96
2.3.3. <i>Fundusze Europejskie</i>	99
2.3.4. <i>Rządowy Fundusz Polski Ład</i>	99
2.3.5. <i>Potencjał inwestycyjny</i>	101
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY CHODZIEŻ	101
3.1. <i>Demografia</i>	101
3.2. <i>Kapitał społeczny.....</i>	104
3.2.1. <i>Żłobki i przedszkola</i>	104
3.2.2. <i>Szkoły</i>	106
3.2.3. <i>Kultura i sport</i>	110
3.2.4. <i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	111
3.2.5. <i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne.....</i>	112
3.3. <i>Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>	114
<i>Spis rycin.....</i>	118
<i>Spis tabel</i>	119

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY CHODZIEŻ

1.1. Informacje ogólne

Gmina Chodzież to gmina wiejska, położona w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie chodzieskim. Powierzchnia Gminy wynosi 212,70 km², z czego przeważającą część zajmują grunty leśne (53,4%) i użytki rolne (35,6%). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności Gminy Chodzież w 2023 roku wyniosła 6 146, a gęstość zaludnienia – 28,85 os./km².

Ryc. 10. Położenie Gminy Chodzież na tle województwa i powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Chodzież jest gminą *obwarzankową*, tzn. ma swoją siedzibę w Mieście Chodzież, które otacza. Ponadto Gmina sąsiaduje z: gminą Kaczory oraz gminą Miasteczko Krajeńskie (obie od strony północnej, powiat pilski), gminą Szamocin oraz gminą Margonin (obie od strony wschodniej, p. chodzieski), gminą Budzyń (od strony południowej, p. chodzieski) oraz gminą Czarnków i gminą Ujście (obie od strony zachodniej, odpowiednio p. czarnkowsko-trzcianecki i p. pilski). Północną część granicy Gminy tworzy rzeka Noteć.

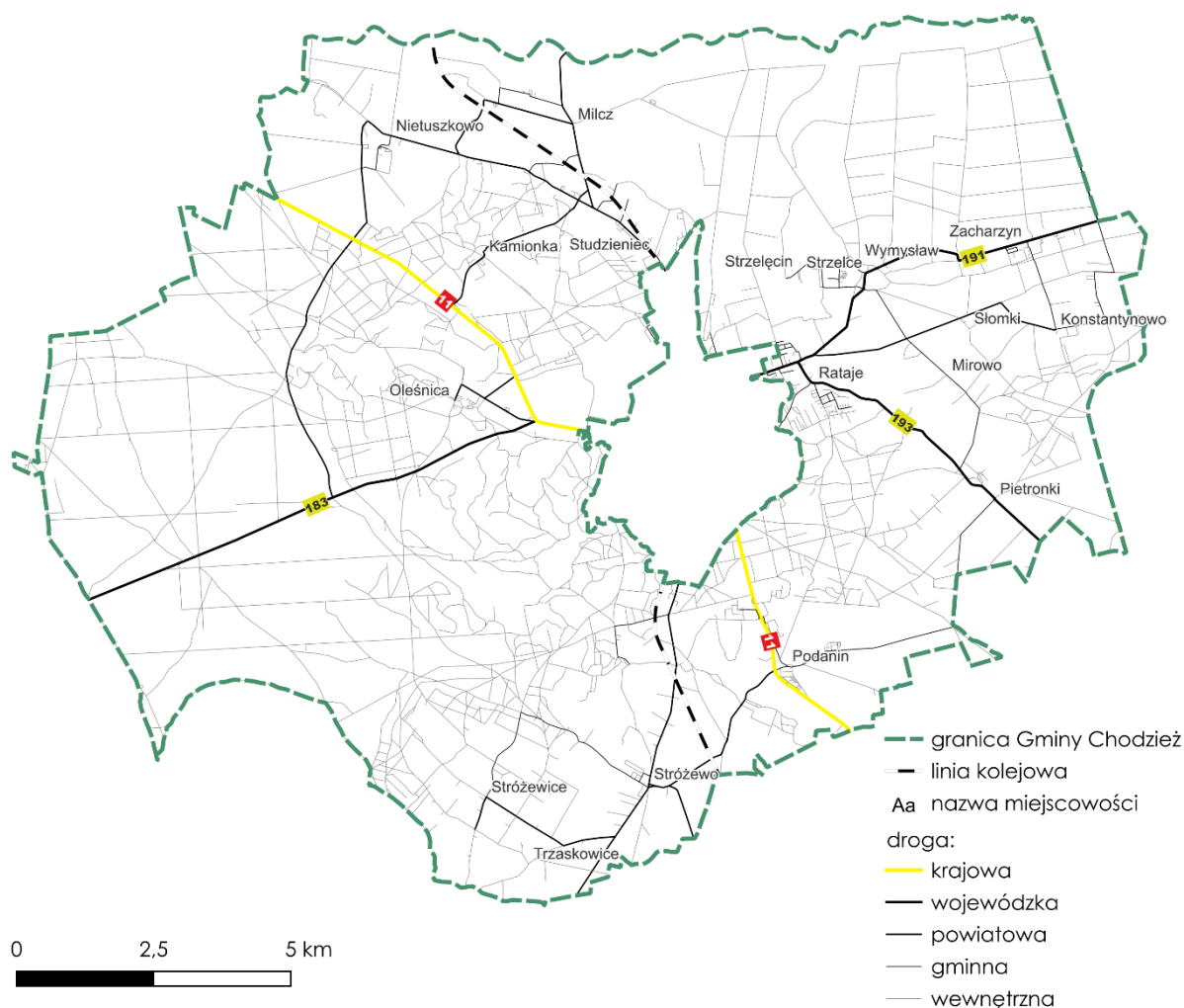
Gmina Chodzież jest podzielona na 11 sołectw (Konstantynowo, Milcz, Nietuszkowo, Oleśnica, Pietronki, Podanin, Rataje, Stróżewice, Stróżewo, Strzelce i Zacharzyn), w których znajduje się 27 miejscowości. Głównymi ośrodkami rozwojowymi Gminy są Rataje, Konstantynowo i Pietronki.

W Klasyfikacji funkcjonalnej gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego Śleszyńskiego i Komornickiego³ Gmina Chodzież zaliczona została do grupy gmin stref zewnętrznych miejskich obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych.

1.2. Transport i łączność

Siedziba Gminy Chodzież położona jest ok. 26 km od Piły (dojazd samochodem: ok. 30 min), ok. 79 km od Poznania (1,5 h) i ok. 90 km od Bydgoszczy (1,5 h). Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 11 oraz drogi wojewódzkie o numerach 183, 191 i 193. Sieć drogową uzupełniają drogi powiatowe, gminne oraz wewnętrzne/dojazdowe. Długość dróg na terenie Gminy wynosi:

- krajowe: 11,775 km,
- wojewódzkie: 21,962 km,
- powiatowe: 44,879 km,
- gminne: 38,022 km,
- pozostałe: 238,733 km.

Ryc. 11. Układ komunikacyjny Gminy Chodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

³ Treść artykułu: <https://rcin.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/61605?id=61605> (dostęp: 13.12.2024 r.)

Przebiegające przez Gminę drogi charakteryzują się dobrym stanem technicznym, a dzięki regularnym inwestycjom ulega on corocznej poprawie. Dodatkowo, Gmina systematycznie przeprowadza przeglądy dróg. Do głównych inwestycji związanych z infrastrukturą drogową, przeprowadzonych w ostatnich latach na terenie Gminy Chodzież, zalicza się budowę dróg w Ratajach, Studzieńcu, Strzelcach i Podaninie oraz drogi relacji Konstantynowo-Pietronki.

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) planuje się budowę drogi ekspresowej S11, mającej przebiegać m.in. przez teren Gminy Chodzież (odcinek Ujście-Oborniki).

Ryc. 12. Wycinek mapy realizacji dróg krajowych (w ramach RPBKD2030, PB100) (stan na 21.01.2025 r.)

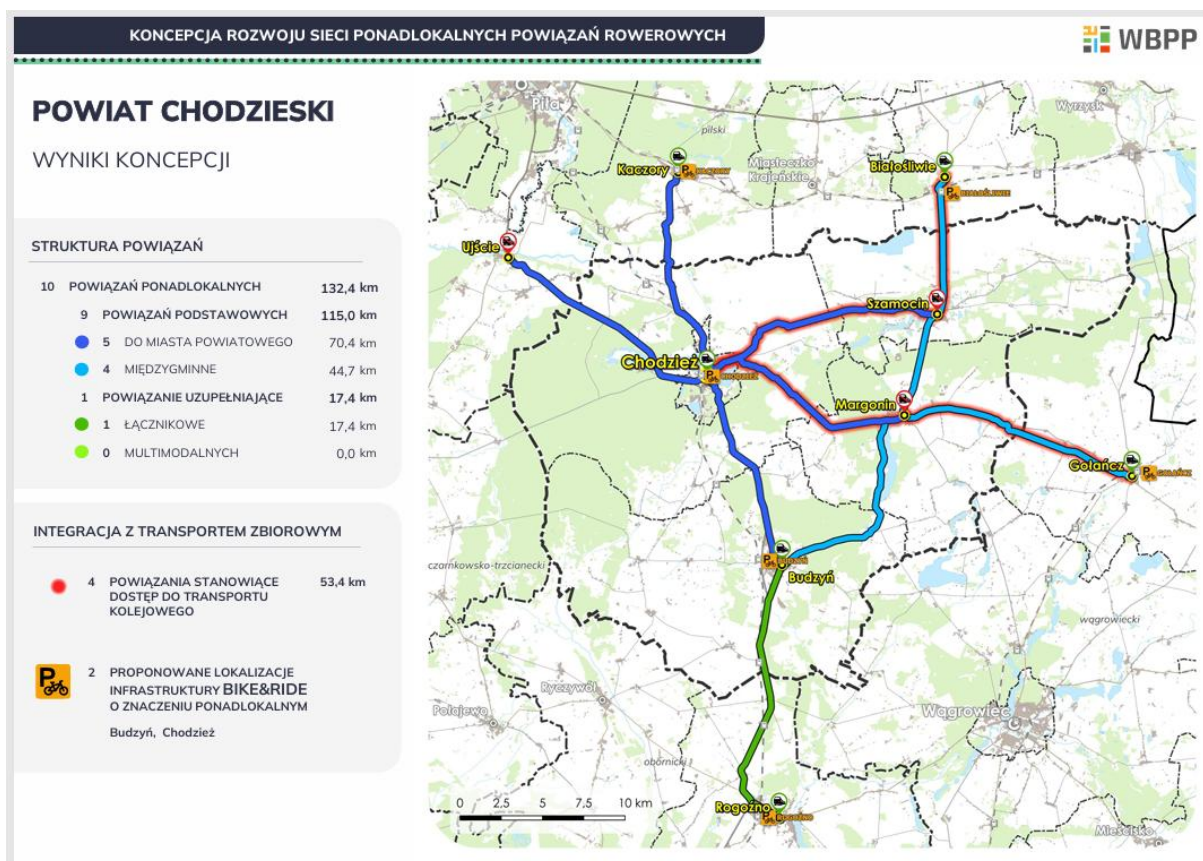
Źródło: GDDKiA: <https://www.gov.pl/attachment/068dd251-8f19-485b-a631-d680e5e11539> (dostęp: 24.01.2025 r.)

W Gminie Chodzież znajduje się stacja kolejowa (Milcz), leżąca na linii kolejowej nr 354 Poznań PoD – Piła Główna. Czas dojazdu pociągiem do Piły wynosi ok. 15 min, natomiast do Poznania – ok. 1,5 h. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w Mieście Chodzież.

Na terenie Gminy organizowany jest publiczny transport zbiorowy, którego operatorem jest Miejski Zakład Komunikacji sp. z o.o. w Chodzieży. Ofertę uzupełniają prywatni przewoźnicy: PKS, Jan-Bus, Romek-Bus. Ze względu na brak czynnych przystanków autobusowych w kilku miejscowościach (Stróżewko, Stróżewice, Kamionka i Konstantynowo) dostrzega się potrzebę rozwoju transportu zbiorowego.

Według GUS w 2023 roku długość dróg dla rowerów w Gminie Chodzież wyniosła 1,7 km. Gęstość sieci wyniosła 0,8 km na 100 km², co było zdecydowanie najniższą wartością wśród gmin powiatu chodzieskiego. Także w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców długość dróg dla rowerów była w Gminie bardzo niska (2,77/10 tys. ludności w porównaniu do średniej w powiecie wynoszącej 14,35 km/10 tys. ludności), co wskazuje na konieczność rozwoju infrastruktury rowerowej.

25 stycznia 2024 r. Zarząd Województwa Wielkopolskiego, na podstawie uchwały nr 7805/2024⁴, przyjął Politykę rowerową województwa wielkopolskiego⁵, czyli dokument uszczegóławiający politykę rozwoju województwa, określoną w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, w zakresie ruchu rowerowego i turystyki rowerowej. Polityka jest również dokumentem nadrzędnym dla koncepcji rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych województwa wielkopolskiego⁶ i koncepcji krajowych i regionalnych korytarzy tras rowerowych województwa wielkopolskiego⁷. W ramach pierwszej w wymienionych koncepcji wskazano proponowaną sieć połączeń rowerowych m.in. na obszarze powiatu chodzieskiego, przedstawioną na kolejnej rycinie.

Ryc. 13 Wyniki koncepcji rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych dla powiatu chodzieskiego

Źródło: <https://wbpp.poznan.pl/download//1046/1-powiat-chodzieski.pdf> (dostęp: 27.01.2025 r.)

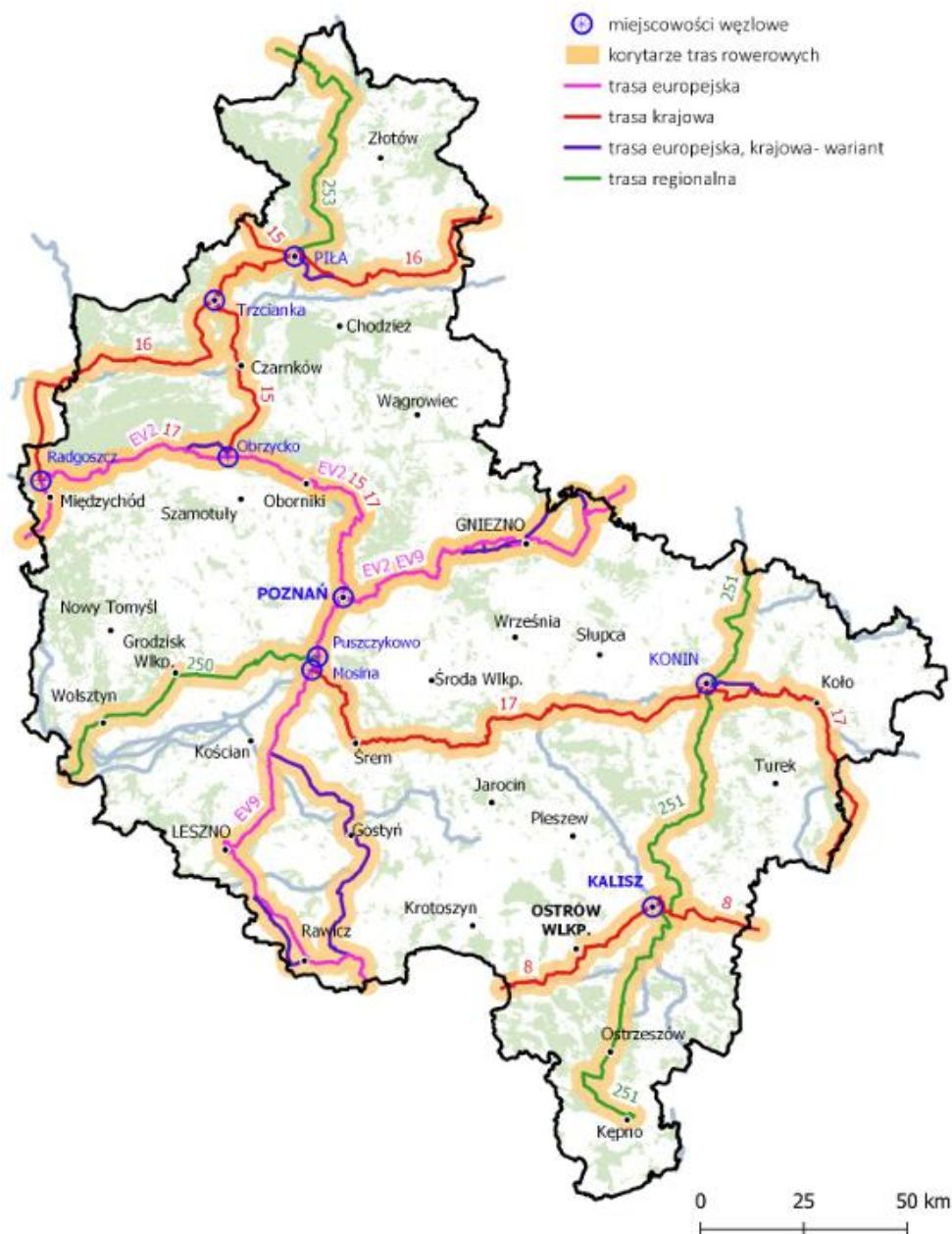
Z kolei w ramach drugiej koncepcji wyznaczono przebiegi korytarzy europejskich, krajowych i regionalnych tras rowerowych w województwie wielkopolskim (następna rycina). Żadna z zaznaczonych tam tras rowerowych nie przebiega przez teren Gminy Chodzież.

⁴ Treść Uchwały: <https://wbpp.poznan.pl/download//1123/uchwala-nr-78052024-zarzadu-województwa-wielkopolskiego.pdf> (dostęp: 27.01.2025 r.)

⁵ Treść Polityki: <https://wbpp.poznan.pl/download//1122/polityka-rowerowa-województwa-wielkopolskiego.pdf> (dostęp: 27.01.2025 r.)

⁶ Treść koncepcji rozwoju: <https://wbpp.poznan.pl/download//1045/koncepcja-rozwoju-sieci-ponadlokalnych-powiazan-rowerowych-województwa-wielkopolskiego.pdf> (dostęp: 27.01.2025 r.)

⁷ Treść koncepcji krajowych i regionalnych korytarzy: <https://wbpp.poznan.pl/download//1119/koncepcja-krajowych-i-regionalnych-korytarzy-tras-rowerowych-województwa-wielkopolskiego.pdf> (dostęp: 27.01.2025 r.)

Ryc. 14 Korytarze europejskich, krajowych i regionalnych tras rowerowych w województwie wielkopolskim

Źródło: Koncepcja korytarzy krajowych i regionalnych tras rowerowych województwa wielkopolskiego (s. 37)

Zgodnie z treścią Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT MOF) Piły, do których należy Gmina Chodzież, planuje się m.in. budowę ścieżek rowerowych do Milcza i Strzelec.

Zgodnie z treścią raportu Ministra Cyfryzacji i Instytutu Łączności Państwowego Instytutu Badawczego *Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu* z danymi na koniec III kwartału 2024 roku⁸, ok. 37% punktów adresowych w Gminie nie było objętych zasięgiem stacjonarnego dostępu do szerokopasmowego internetu.

⁸ Pełna treść Raportu: <https://www.gov.pl/attachment/6347a918-352c-42f8-a514-328ef9e1aaa9> (dostęp: 14.01.2024 r.)

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

1.3.1. Wytyczne krajowe i regionalne

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa to jeden z podstawowych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju regionu. Plan ten określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (PZPWW)*⁹, przyjętym Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r., określono osiem następujących celów polityki przestrzennej:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej.
2. Ochrona walorów przyrodniczych.
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego.
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji.
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa.
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa.
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej.
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

W treści PZPWW Gmina Chodzież została zaliczona do Wiejskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) oraz Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PZOF). WOF „obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. (...) Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich” (PZPWW, s. 154).

Głównym celem rozwoju przestrzennego WOF jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Dla realizacji tego celu zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

PZOF wyróżnia się w województwie „wysokim udziałem obszarów cennych przyrodniczo, pełniących funkcje środowiskotwórcze, przy jednocześnie stosunkowo niskim w skali regionu

⁹ Treść PZPWW:

https://bip.umww.pl/artykuly/2828419/pliki/20220524091745_planzagospodarowaniaprzestrzennego wojewodztwa wielkopolskiegoiplanzagospodarowaniaprzestrzennegomiejskiegoobszarufunkcjonaln.pdf (dostęp: 14.01.2025 r.)

udziale użytków rolnych. (...) Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Działalność inwestycyjna w tym rejonie wymaga równoważenia zamierzeń gospodarczych z potrzebami ochrony dla zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów oraz stworzenia spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich. (...) (PZPWW. s. 161).

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego PZOF jest wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Dla realizacji tego celu zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych
- Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”
- Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

Ryc. 15. Wycinek Załącznika nr 1.9 do uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. (PZPWW) wraz z oznaczeniami

Źródło: https://bip.umww.pl/artykuly/2828419/pliki/20221114122626_19obszaryfunkcjonalne.tif (dostęp: 14.01.2025 r.)

Innym kluczowym dokumentem, opracowywanym przez Samorząd Województwa w celu wyznaczenia kierunków rozwoju województwa (w tym związanych z przestrzenią) na najbliższe lata, jest strategia rozwoju województwa.

W *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku*¹⁰ (SRWW), przyjętej Uchwałą nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r., wskazano następujące cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

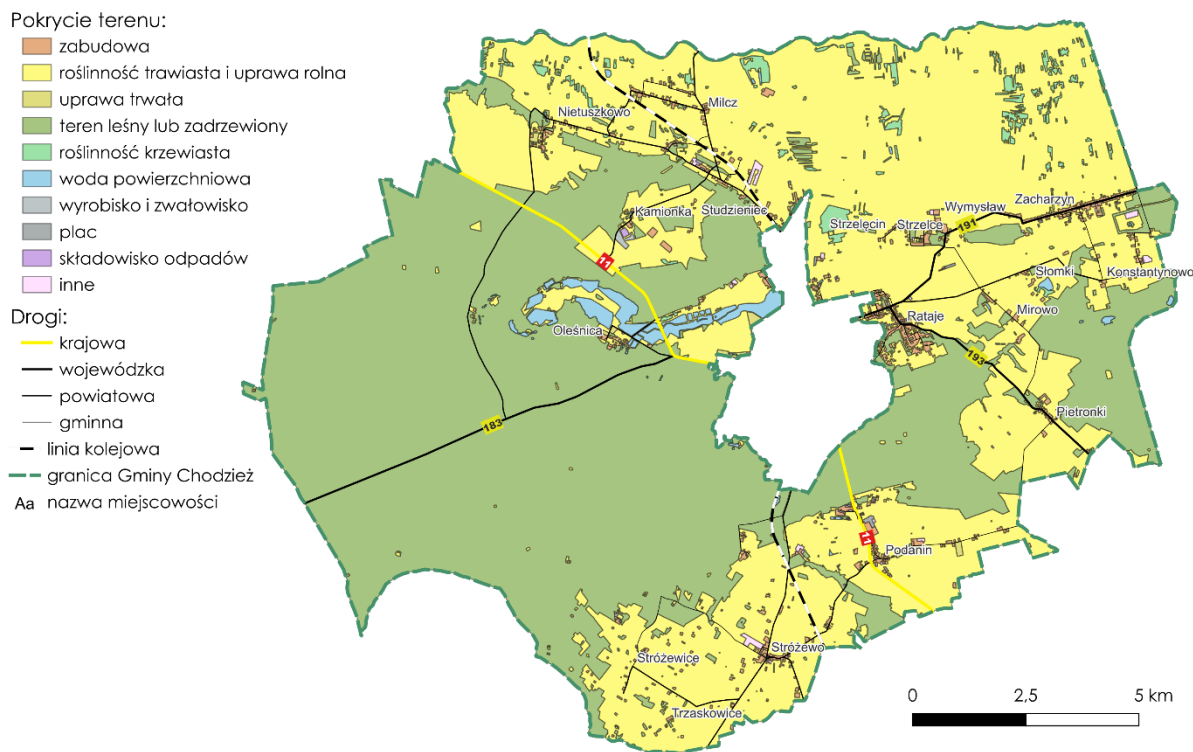
Zgodnie z treścią SRWW Gmina Chodzież należy do obszaru strategicznej interwencji Północno-zachodni Obszar Funkcjonalny.

1.3.2. Uwarunkowania przestrzenne Gminy

Całkowita powierzchnia Gminy Chodzież wynosi 212,7 km², z czego ok. 53,4% stanowią lasy, a 35,6% – użytki rolne. Na terenie Gminy znajduje się 27 miejscowości, wchodzących w skład 11 następujących sołectw: Milcz, Oleśnica, Stróżewice, Konstantynowo, Stróżewo, Strzelce, Zacharzyn, Podanin, Nietuszkowo, Rataje oraz Pietronki.

W Gminie występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, przemieszana z wielorodzinną, będącą często pozostałością po Państwowych Gospodarstwach Rolnych, oraz zagrodową. Znajdują się tu również podstawowe usługi, choć zdecydowanie szerszą ofertę oferuje Miasto Chodzież. W Gminie nie ma ponadto wykształconych przestrzeni publicznych.

¹⁰ Treść Strategii rozwoju województwa:
https://bip.umww.pl/artykuly/2826147/pliki/20200716181034_strategiawielkopolska2030uchwaaswwnrxi28720.pdf
 (dostęp: 14.01.2025 r.)

Ryc. 16. Pokrycie terenu Gminy Chodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy i wyznaczającym kierunki rozwoju jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Określa ono obszary przewidziane do rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej, społecznej, produkcyjnej oraz związanej z nią infrastruktury technicznej i drogowej. Studium kompleksowo odnosi się do problemów gminy związanych z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym i określa sposoby i możliwości ich rozwiązania.

23 stycznia 2025 r. Rada Gminy Chodzież przyjęła uchwałę nr IX/69/2025 w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chodzież¹¹, które w pierwotnej formie przyjęło Uchwałą nr VII/41/10 Rady Gminy Chodzież z dnia 30 sierpnia 2010 r., a następnie siedmiokrotnie częściowo zmieniano.

Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku reformy planowania przestrzennego Gmina zobowiązana jest do opracowania do końca 2025 roku planu ogólnego – dokumentu, który zastąpi jej dotychczasowe Studium. W związku z tym, 20 grudnia 2024 r. Rada Gminy Chodzież podjęła uchwałę nr VII/48/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Chodzież.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią z kolei akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Niski udział pokrycia powierzchni gminy przez MPZP może prowadzić do chaosu przestrzennego. Na obszarze Gminy Chodzież obowiązuje jednak 29 MPZP, które swoim zasięgiem pokrywają 100% powierzchni Gminy. Ze względu na to, w latach 2019-2023 dla terenu Gminy Chodzież nie wydano

¹¹ Treść Uchwały: https://prawomiejscowe.pl/UrzadGminyWChodziezy/document/1142298/Uchwala-IX_69_2025 (dostęp: 17.02.2025 r.)

żadnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ), w przeciwieństwie do innych gmin powiatu chodzieskiego.

Dla terenu Gminy w ww. okresie wydano/przyjęto natomiast łącznie 254 pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym, co stanowiło ok. 29,5% pozwoleń/zgłoszeń w powiecie. Po 2021 roku ich liczba znacznie się zmniejszyła. W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w całym badanym okresie liczba pozwoleń/zgłoszeń dla Gminy była wyższa niż średnia gmin w powiecie. W latach 2019-2021 zdecydowana większość pozwoleń/zgłoszeń w Gminie Chodzież dotyczyła nowych budynków mieszkalnych (średnio ok. 80%), przy czym po 2021 roku udział ten znacznie się zmniejszył (ok. 67% w 2022 r., ok. 61% w 2023). Największe natężenie ruchu budowlanego obserwowano w miejscowościach Rataje, Konstantynowo oraz Pietronki.

Tab. 8. Ruch budowlany w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle średniej gmin powiatu

		2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Chodzież (gmina wiejska)	0	0	0	0	0
	powiat	264	212	253	234	187
na 1 tys. mieszkańców	Chodzież (gmina wiejska)	0	0	0	0	0
	powiat	5,61	4,59	5,52	5,15	4,14
Pozwolenia na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Chodzież (gmina wiejska)	50	65	70	36	33
	powiat	165	207	192	162	134
na 1 tys. mieszkańców	Chodzież (gmina wiejska)	8,20	10,74	11,57	5,93	5,37
	powiat	3,51	4,48	4,19	3,56	2,96
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Chodzież (gmina wiejska)	74,00	76,92	90,00	66,67	60,61
	powiat	60,00	68,60	79,69	53,09	55,97
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Chodzież (gmina wiejska)	26,00	23,08	10,00	33,33	39,39
	powiat	40,00	31,40	20,31	46,91	44,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

20 grudnia 2024 r., na podstawie Uchwały nr VIII/58/2024 Rady Gminy Chodzież, przyjęto Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chodzież na lata 2024-2030¹². Wyznaczony obszar rewitalizacji (kolor różowy) przedstawia kolejna rycina.

¹² Treść GPR: <https://samorząd.gov.pl/attachment/5c4bab48-45dd-4325-9415-2e82f53f707e> (dostęp: 14.01.2025 r.)

Ryc. 17. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Chodzież

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chodzież na lata 2024-2030 (s. 14).

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Według regionalizacji Polski J. Kondrackiego Gmina Chodzież położona jest w: podprowincji Pojezierza Południowo-Bałtyckiego, makroregionach: Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej i Pojezierza Wielkopolskiego oraz mezoregionach: Doliny Środkowej Noteci i Pojezierza Chodzieskiego.

Gmina charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą terenu. W granicach Gminy można wyróżnić trzy główne jednostki geomorfologiczne: Pradolinę Noteci, zespół powierzchni wysoczyznowych z kompleksem moren czołowych oraz równinę sandrową. Charakterystycznym elementem morfologicznym i krajobrazowym Gminy Chodzież jest strefa krawędziowa zboczy wysoczyzny morenowej. W zachodniej części Gminy, pomiędzy Nietuszkowem i Studzieńcem, stanowi ją wysoka na 40 m skarpa o dużym nachyleniu, gęsto porożciniana licznymi dolinami erozyjnymi (jarami). We wschodniej części Gminy Pradolina Noteci oddzielona jest od wysoczyzny szerokimi terasami. Wysoczyzna wznosi się około 15 m powyżej powierzchni górnej terasy.

Gmina należy do obszaru dorzecza Odry oraz położona jest w granicach zlewni Warty-Noteci i Wełny. Głównym elementem sieci hydrograficznej Gminy jest rzeka Noteć, płynąca w kierunku zachodnim, która tworzy północną część granicy Gminy. Ważnym elementem tej sieci jest też rzeka Boleмка, wypływająca z jezior Chodzieskich ze Strugą Oleśnicką (Borką) – lewym

dopływem Boleмки. Struga Oleśnicka zasila w wodę kompleks stawów w rejonie wsi Oleśnica. W południowej części Gminy występuje skomplikowana sieć hydrograficzna - stanowi ją kilka cieków połączonych ze sobą systemem rowów. Największe z tych cieków są rzeka Flinta i Struga Ostrówek. Wszystkie one łączą się poza Gminą w Kanał Wyszynki-Grabówka.

W granicach Gminy leżą następujące jeziora: Słomka, Zanza oraz Morskie Oko. W obniżeniu Strugi Oleśnickiej, pomiędzy Chodzieżą i wsią Oleśnica, znajdują się też stawy rybne: Zygmunt (powierzchnia 31,1 ha), Batory (26 ha), Barka (13,9 ha) oraz staw nienazwany (16,1 ha).

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) znajdujące się na obszarze Gminy to:

- Chodzieskie (LW10517),
- Boleмка (RW60001518859),
- Flinta (RW60001018689),
- Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego (RW6000121887379),
- Noteć od Dopływu spod Sipior do Gwdy (RW60001618859),
- Margoninka (RW600015188569),
- Rudka (RW600010186589).

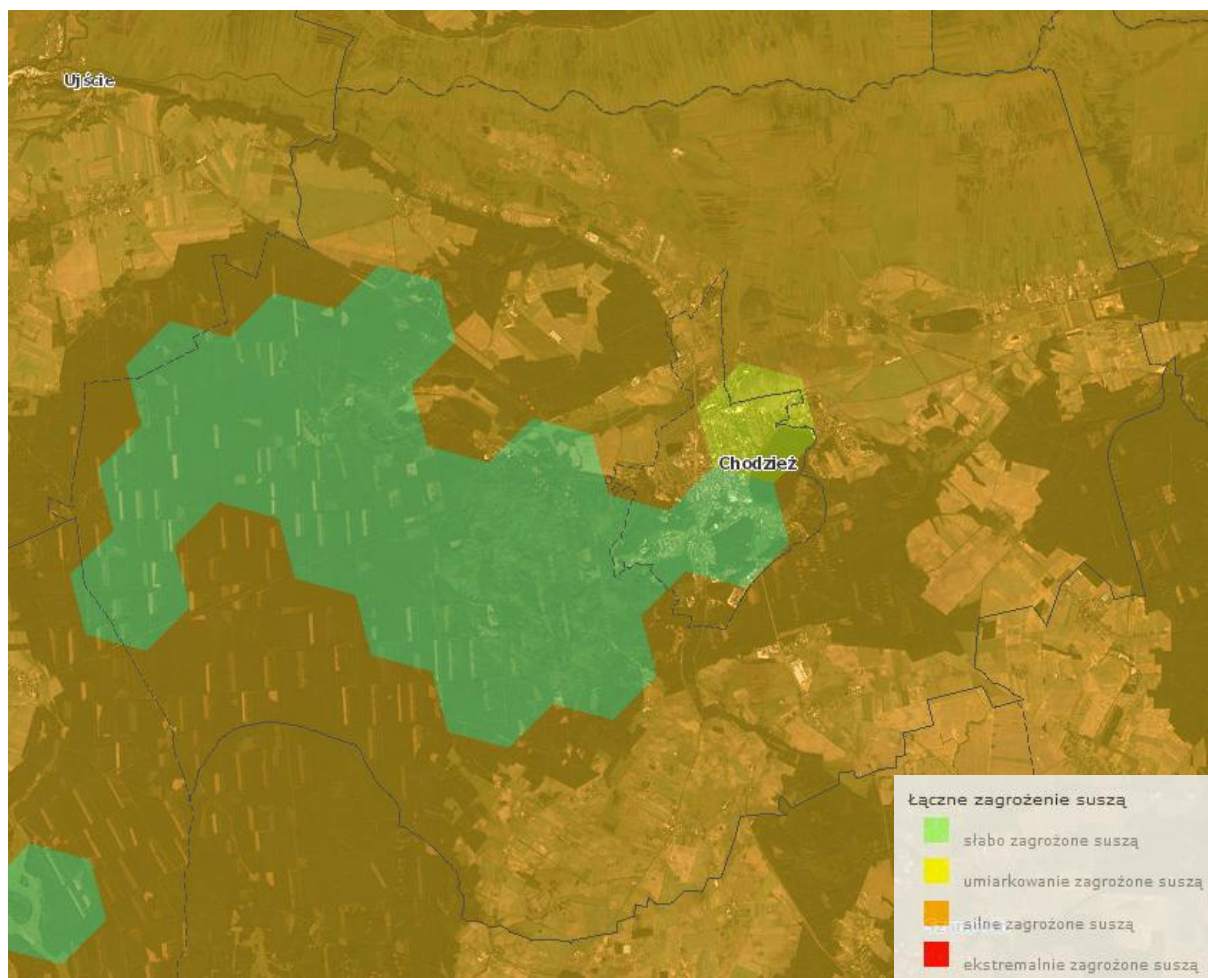
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) występujące na terenie Gminy to:

- Pradolina Toruń-Eberswalde,
- Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie,
- Dolina kopalna Smogulec-Margonin.

W Gminie występują ponadto obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wynoszącym średnio raz na 100 lat ($p = 1\%$).

Zgodnie z treścią *Planu przeciwdziałania skutkom suszy*¹³ większość terenu Gminy to obszar silnie zagrożony suszą. Dość często występujące tu zjawisko suszy z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców; w szczególnych przypadkach jest jednak przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolniczych.

¹³ Treść Planu: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001615/O/D20211615.pdf> (dostęp: 14.01.2025 r.)

Ryc. 18. Łączne zagrożenie suszą na obszarze Gminy Chodzież

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP (dostęp: 13.01.2025 r.)

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, co odbywa się m.in. poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na obszarze Gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- obszar chronionego krajobrazu – Dolina Noteci (PL.ZIPOP.1393.OCHK.366);
- obszary Natura 2000:
 - Dolina Środkowej Noteci i Kanalu Bydgoskiego (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB300001.B),
 - Dolina Noteci (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB300004.H);
- pomniki przyrody:
 - Bator (PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.21),
 - PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.22,
 - PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.24,
 - Chata Gontyny (PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.25),
 - PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.28,
 - PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.29,

- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.30,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.33,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.34,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.35,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.36,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.38,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.39,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.40,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.41,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.42,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.43,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.44,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.45,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.46,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.47,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.48,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.49,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.50,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.51,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.52,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.53,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.54,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.56,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.57,
- o PL.ZIPOP.1393.PP.3001032.66.

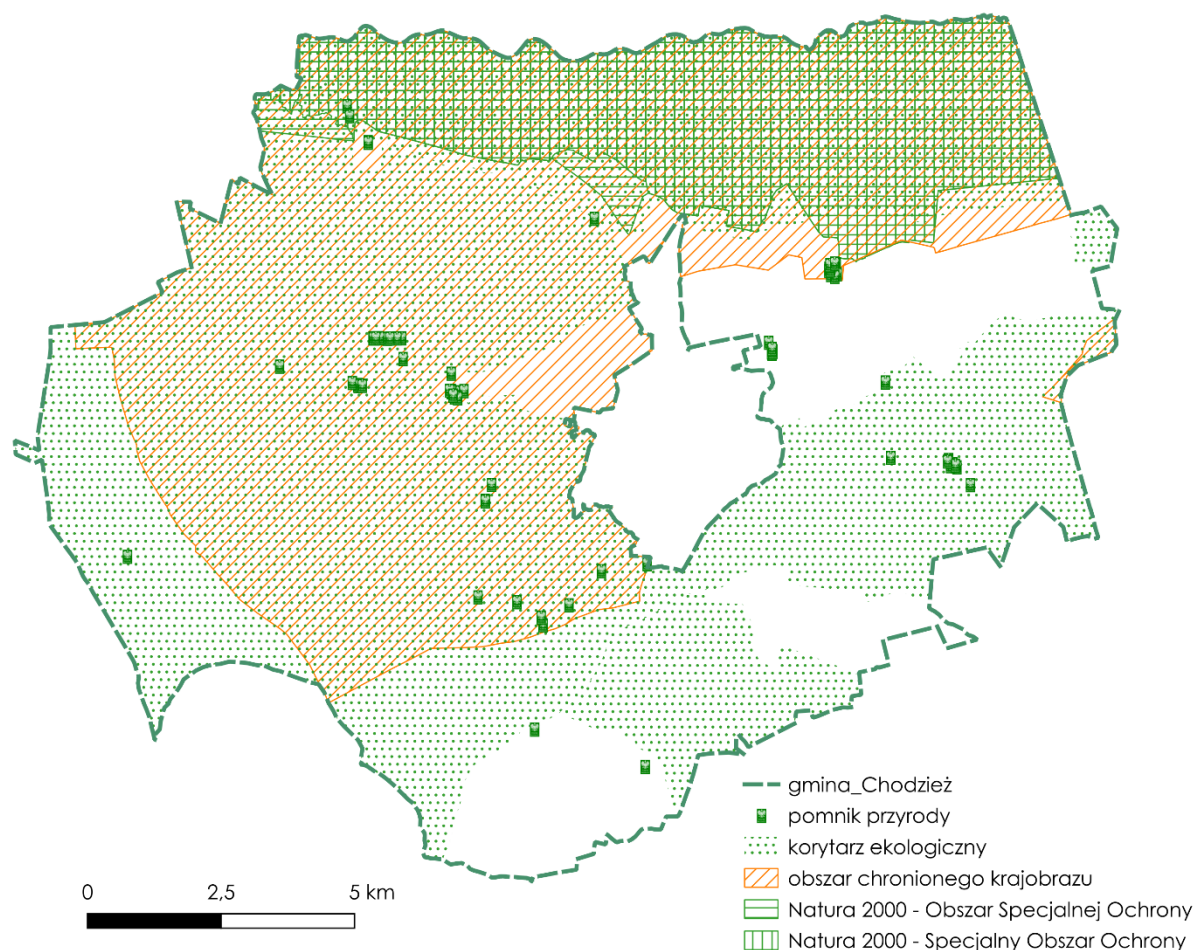
Obszar chronionego krajobrazu Dolina Noteci, o powierzchni równej 68 840 ha, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar ten znajduje się na terenie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, dlatego dominującym krajobrazem są tutaj łąki oraz pola z enklawami zakrzewień i zadrzewień, rzadziej – lasy i jeziora. Ważną ostoją w zasięgu obszaru dla ptaków wodno-błotnych są nadnoteckie łęgi w dolnym biegu rzeki.

Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego to obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 32 672,07 ha. W jego obrębie znajdują się dwie ostoje ptaków o randze europejskiej: "Stawy Ostrówek i Smogulec" oraz "Stawy Ślesin i Występ". Występuje tu co najmniej 18 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje bielika i kani czarnej, stosunkowo licznie występują także kania ruda i błotniak stawowy. W okresie wędrówek stosunkowo duże koncentracje osiągają łabędź czarnodzioby i siewka złota. Na obszarze występuje również wiele innych zwierząt kręgowych oraz roślin naczyniowych, z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi. Podkreślić należy ponadto występowanie zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych, w tym różnych typów łęgów, a także muraw kserotermicznych.

Obszar Natura 2000 Dolina Noteci to specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 50 531,99 ha. Jest w większości pokryty przez torfowiska niskie, pokryte zalewowymi łąkami i trzcinowiskami,

z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Teren przecinają liczne kanały i rowy odwadniające, częste są starorzecza i wypełnione wodą doły potorfowe. Miejscami występują także rozległe płaty łągów. Obszar częściowo pokrywa się z ważną ostoją ptasią o randze europejskiej. Występują tu 22 gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Obszar obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (11 typów), z priorytetowymi lasami łągowymi i dobrze zachowanymi kompleksami łąkowymi. Odnotowano tu obecność 8 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Przez teren Gminy przebiegają ponadto następujące korytarze ekologiczne: Dolina Noteci, Lasy Nadnoteckie i Lasy Nadnoteckie – Lasy Poznańskie. Korytarze te, mimo że nie należą do form ochrony przyrody, pełnią ważną funkcję jako obszary umożliwiające przemieszczanie się roślin i zwierząt pomiędzy siedliskami. Nie można więc mówić o skutecznych działaniach chroniących środowisko, w szczególności w odniesieniu do zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, w całkowitym oderwaniu od funkcji, jakie pełnią korytarze. Są to drogi życia, dzięki którym wiele gatunków może egzystować, pomimo niekorzystnych zmian w środowisku.

Ryc. 19. Formy ochrony przyrody oraz korytarze ekologiczne na terenie Gminy Chodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody oraz <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 13.01.2025 r.).

Na obszarze Gminy Chodzież występują złoża piasków i żwirów Oleśnica DW, Kamionka II i Nietuszkowo dz. 183/2 oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej Chodzież Fabryczna.

Na terenie Gminy znajdują się także następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków (stan na 30 września 2024 roku, w podziale na miejscowości):

- Milcz:
 - cmentarz katolicki, nr rej.: A-711 z 11.10.1990;
- Nietuszkowo:
 - kapliczka cmentarna, 1879, nr rej.: A-715 z 5.11.1990,
 - zespół pałacowy, 2 poł. XIX:
 - pałac, nr rej.: A-781 z 10.09.1996,
 - park, nr rej.: KS-2I-2a/22/48 z 12.10.1948;
- Oleśnica:
 - zespół pałacowy:
 - pałac, poł. XIX, nr rej.: A-1455 z 8.06.1973,
 - dwór (d. oficyna), 1 ćw. XIX, nr rej.: A-233 z 9.09.1968,
 - park, XVIII-XIX, nr rej.: A-885/4/60 z 15.01.1960;
- Pietronki:
 - cmentarz katolicki, nr rej.: A-585 z 9.03.1989,
 - zespół pałacowy:
 - pałac, pocz. XX, nr rej.: A-137 z 10.08.1976,
 - park, XVIII-XX, nr rej.: A-403 z 7.05.1981;
- Podanin:
 - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. św. Maksymiliana Kolbe, 1913, nr rej.: 672/Wlkp/A z 9.05.2008;
- Rataje:
 - park, pocz. XIX, nr rej.: 381-A z 27.11.1979;
- Stróżewo:
 - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. pw. MB Szkaplerznej, 4 ćw. XIX, nr rej.: 873/Wlkp/A z 19.11.2012;
- Strzelce:
 - zespół pałacowy, nr rej.: A-1379 z 23.02.1973:
 - pałac, 1884, nr rej.: A-1363 z 13.04.1972,
 - park, XVIII-XIX, nr rej.: kl. IV-885/5/60 z 15.01.1960;
- Zacharzyn:
 - kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. MB Królowej Polski, 1877, nr rej.: 141/Wlkp/A z 5.08.2003.

Do najważniejszych zabytków w Gminie należą dwór w Oleśnicy oraz pałac w Nietuszkowie. Późnoklasycystyczny dwór w Oleśnicy jest najstarszym na terenie Gminy zabytkiem architektury. Najprawdopodobniej został on wzniesiony dla rodziny Grudzińskich, która urządziła tutaj swoją siedzibę rodową. Dwór jest obiektem parterowym, nakrytym wysokim dachem mansardowym z czerwonej dachówki ceramicznej. Elewacje są ozdobione skromnym elementem architektonicznym. Sąsiadujący z dworem pałac jest z kolei budowlą dwukondygnacyjną, nakrytą czterospadowym dachem. W jego wschodniej części usytuowane zostały reprezentacyjne schody, a od strony zachodniej – widokowy taras. Rezydencję otacza park z okazami starych drzew. Rosnące tu lipy, kasztanowce, platany, modrzewie oraz buki objęte są ochroną i zostały

wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako pomniki przyrody. Ich wiek dochodzi do 250 lat.

Pałac w Nietuszkowie wzniesiony został z kolei w latach 70-tych XIX w. z wykorzystaniem murów wcześniejszej budowli. Stylem nawiązuje on do typu renesansowej willi, jednak w skromniejszej wersji. Składa się z trzech brył: dwukondygnacyjnego skrzydła wschodniego z wejściem frontowym, jednokondygnacyjnej części środkowej oraz skrzydła zachodniego z wieżą. W pałacu, stanowiącym własność prywatną, przeprowadzono w latach 1998-2000 generalny remont. Ze względu na swoje położenie na szczycie wysokiego zbocza pałac posiada od strony północnej powiązania widokowe z krajobrazem łąk i pastwisk w dolinie Noteci.

Przez teren Gminy przebiegają ponadto turystyczne szlaki piesze oraz rowerowe, wymienione w poniższej tabeli.

Tab. 9. Szlaki turystyczne w Gminie Chodzież

rodzaj/nazwa	długość (km)	przebieg (główne miejscowości, zabytki, walory przyrodnicze)
pieszy/czerwony	22	pałac Pietronki, Gontyniec, Dolina Noteci
pieszy/żółty	11,6	Gontyniec, stawy
pieszy/czarny	6,3	dookoła miasta Chodzież
rowerowe	4,5 + 22 + 18 + 21 + 14 + 13	Rodzinna Ścieżka na Gontyniec R-1 "Dolina Noteci" R-1a "Gontyniec" R-1b "Stróżewo" R-2 "Słomki" R-2a "Darz Bór"

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY CHODZIEŻ

2.1. Gospodarka lokalna

2.1.1. Przedsiębiorczość

Jednym z elementów charakteryzujących lokalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą gminy jest liczba podmiotów gospodarczych działających na jej obszarze. Stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości. W 2023 roku liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w Gminie Chodzież wyniosła 704, co stanowiło 13,9% podmiotów w powiecie. W stosunku do 2019 roku w Gminie nastąpił wzrost o 66 podmiotów (ok. 10%). W 2023 roku największy odsetek podmiotów zarejestrowanych w REGON wśród gmin powiatu zaobserwowano w Mieście Chodzież (44,0%), które stanowi centralny ośrodek gospodarczy w powiecie. W latach 2019-2023 we wszystkich gminach powiatu nastąpiło zwiększenie liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Tab. 10. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie chodzieskim w latach 2019-2023

JST	2019	2023	
-----	------	------	--

	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	zmiana w okresie 2019-2023
powiat chodzieski	4 729	100,0%	5 052	100,0%	323
Chodzież (miasto)	2 192	46,4%	2 221	44,0%	29
Budzyń	793	16,8%	875	17,3%	82
Chodzież (gmina wiejska)	638	13,5%	704	13,9%	66
Margonin	526	11,1%	584	11,6%	58
Szamocin	580	12,3%	668	13,2%	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych na koniec 2023 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy Chodzież, w podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), najwięcej działało w sekcjach: F Budownictwo (133; 18,9% wszystkich podmiotów gospodarczych) oraz G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (126 podmiotów; 17,9%). Pozostałe sekcje, których udział wyniósł powyżej 5%, to: H Transport i gospodarka magazynowa (86; 12,3%), M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (55; 7,8%), S i T Pozostała działalność usługowa (52; 7,4%) oraz Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (39; 5,6%).

Tab. 11. Podmioty działające na terenie Gminy Chodzież na koniec 2023 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział ¹⁴
F Budownictwo	133	18,9%
G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	126	17,9%
C Przetwórstwo przemysłowe	86	12,3%
H Transport i gospodarka magazynowa	58	8,3%
M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	55	7,8%
S i T Pozostała działalność usługowa	52	7,4%
Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	39	5,6%
L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	31	4,4%
P Edukacja	25	3,6%
N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	23	3,3%
A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	2,7%
K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	1,9%
I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	12	1,7%
E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9	1,3%
J Informacja i komunikacja	9	1,3%
O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	0,7%
D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,4%
B Górnictwo i wydobywanie	2	0,3%
R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	0,3%

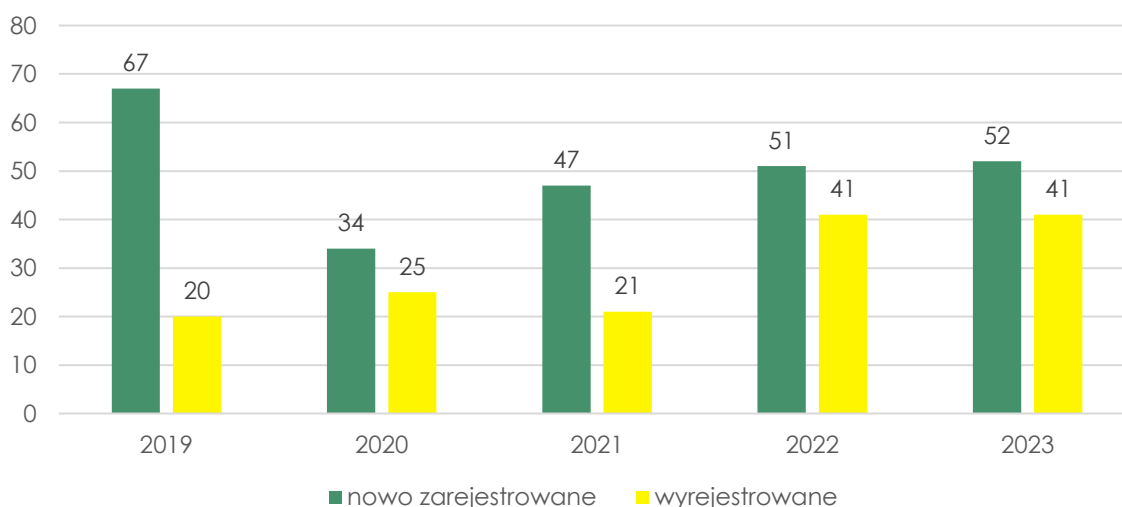
¹⁴ Suma udziałów nie wynosi 100,00% z powodu zaokrągleń.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do największych przedsiębiorstw mających siedzibę/oddział na terenie Gminy Chodzież należą:

- Europol Meble Polska sp. z o.o. sp. k. (producent mebli),
- Podanfol S.A. (producent osłonek do wędlin i serów),
- Kablonex sp. z o.o. (producent opakowań foliowych).

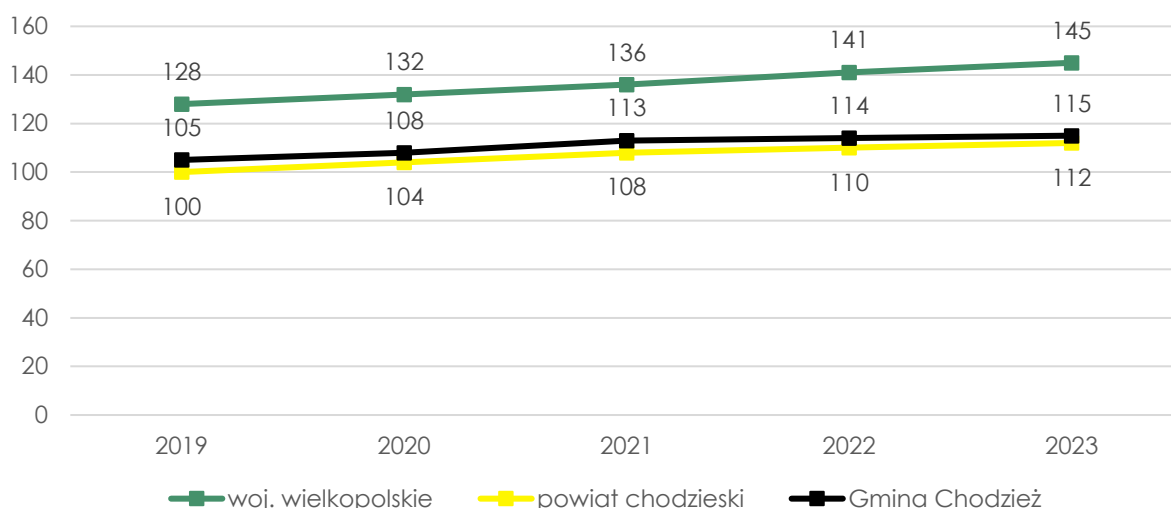
W latach 2019-2023 co roku liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie Gminy Chodzież przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Największą różnicę zaobserwowano w 2019 roku, kiedy wyniosła ona 47 podmiotów, z kolei najmniejszą w 2020 (9 podmiotów). Najwięcej nowych podmiotów zarejestrowano w 2019 r. (67), a najwięcej wyrejestrowano – w 2022 i 2023 (po 41).

Ryc. 20. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 działających na terenie Gminy Chodzież

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba podmiotów gospodarczych w REGON w Gminie w 2023 roku w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców wyniosła 115, przy średniej gmin powiatu wynoszącej 112 i średniej gmin województwa równej 145. W latach 2019-2023 nastąpił wzrost tej liczby, zarówno na poziomie Gminy Chodzież (o 10), jak i średniej dla powiatu (o 12) oraz województwa (o 17).

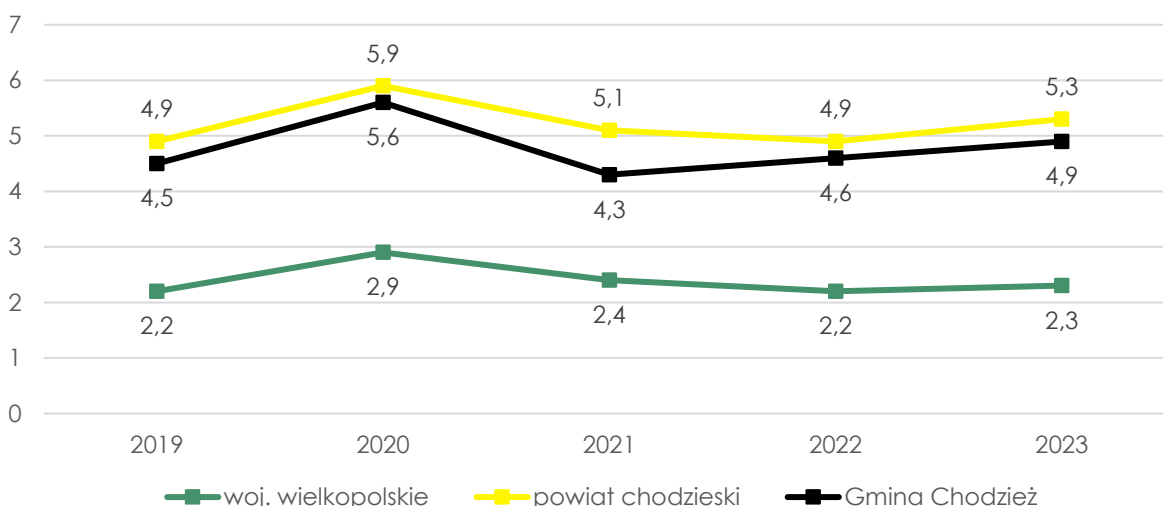
Ryc. 21. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.1.2. Rynek pracy

Rozwój gospodarczy jednostki samorządowej wykazuje zależność z zachodzącymi zmianami na rynku pracy. Dostęp do stabilnego zatrudnienia oraz satysfakcjonujących miejsc pracy wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zachęca do osiedlania się na danym terenie.

W latach 2019-2023 średni udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Chodzież wyniósł 4,9%. Była to mniejsza wartość od średniej gmin powiatu (ok. 5,3%), ale większa niż średnia gmin województwa (2,3%). W badanym okresie udział osób pozostających bez pracy na terenie Gminy był najwyższy w 2020 r. i wyniósł 5,6%, co w części było spowodowane kryzysem gospodarczym wywołanym pandemią COVID-19.

Ryc. 22. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zgodnie ze stanem na grudzień 2024 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chodzieży wyniosła 1 392 (w tym 821 kobiet). W podziałach na czas pozostawania bez pracy, wiek i wykształcenie największą grupę stanowili bezrobotni:

- pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy (314 osób),
- w wieku 35-44 lata (335),
- posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe/branżowe (529).

Tab. 12 Struktura bezrobotnych w powiecie chodzieskim w grudniu 2024 roku

Bezrobotni zarejestrowani		Ogółem	w tym kobiety
		1 392	821
Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	do 1	123	51
	1-3	236	114
	3-6	206	122
	6-12	238	135
	12-24	275	179
	powyżej 24	314	220
Wiek	18-24	207	122
	25-34	325	214
	35-44	335	216
	45-54	321	192
	55-59	135	77
	60 lat i więcej	69	0
Wykształcenie	wyższe	94	65
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	299	205
	średnie ogólnokształcące	137	101
	zasadnicze zawodowe/branżowe	529	285
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	333	165

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MRiPS – 01 (01.12.2024-31.12.2024):

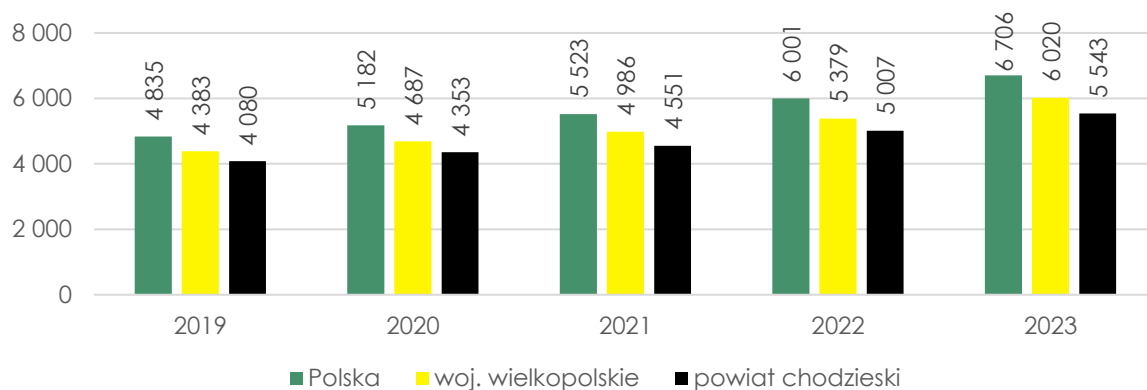
<https://chodziej.praca.gov.pl/documents/2312886/4699771/grudzie%C5%84%202024.pdf/0f956ca3-a2cc-4238-8443-62c9ea79dd57?t=1736341412027> (dostęp: 13.01.2025 r.)

Wg stanu na koniec grudnia 2024 roku w Gminie Chodzież było 172 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym 95 kobiet. 61 z tych osób miało nie więcej niż 30 lat, a 79 pozostawało bez pracy od co najmniej 2 lat.

Zgodnie z danymi Barometru zawodów, czyli prognozy zapotrzebowania na pracowników, na terenie powiatu chodzieskiego w 2025 roku wystąpi deficyt poszukujących pracy w następujących zawodach: cukiernicy, dekarze i blacharze budowlani, dentyści, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, lakiernicy, lekarze, magazynierzy, mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń, nauczyciele: nauczania wczesnoszkolnego, praktycznej nauki zawodu, przedmiotów zawodowych i przedszkoli, operatorzy: aparatury medycznej, maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru oraz obrabiarek skrawających, a także operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, piekarze, pielęgniarki i położne, pracownicy: administracyjni, biurowi, służb mundurowych i socjalni, psycholodzy i

psychoterapeuci, samodzielni księgowi, spawacze, ślusarze, technicy mechanicy oraz wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych¹⁵.

W latach 2019-2023 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie chodzieskim wzrosło o ok. 36%, z 4 080 zł do 5 543 zł. Średnia pensja w powiecie w 2023 roku stanowiła 92% średniej w województwie (6 020 zł) i jednocześnie 83% średniego wynagrodzenia w kraju (6 706 zł).

Ryc. 23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie chodzieskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2019-2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

2.1.3. Rolnictwo

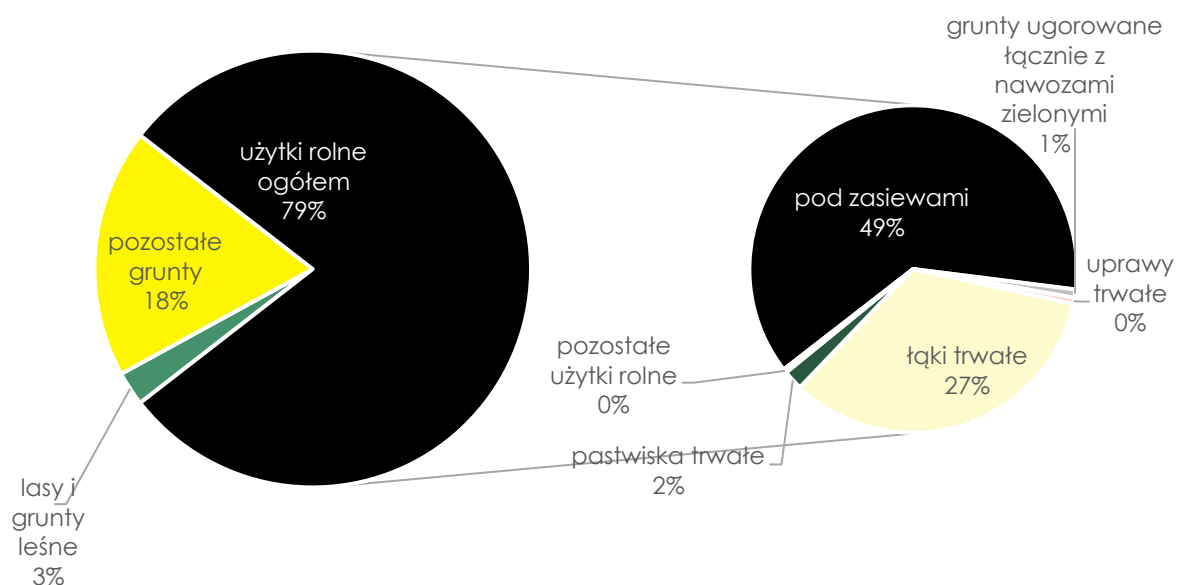
Analizując gospodarkę lokalną Gminy Chodzież należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jej terenie gospodarstw rolnych. Jednym z najbardziej rzetelnych źródeł informacji odzwierciedlającym stan rolnictwa są przeprowadzane raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne (PSR). Obowiązek przeprowadzania spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, uszczegółowionego na poziomie krajowym ustawą z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia do niego może skutkować nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych BDL GUS wzięło udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Z tego powodu analiza stanu rolnictwa na terenie Gminy Chodzież przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane w ramach PSR 2020.

Obszary rolnicze na terenie Gminy Chodzież to grunty o umiarkowanej przydatności dla produkcji rolniczej. Przeważają tu średnie i słabe klasy bonitacyjne. W niektórych miejscowościach (typowo rolniczych) pojawiają się również gleby bardzo dobre. Gmina uzyskała wskaźnik 59 punktów w skali rolniczej przydatności gleb Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Zgodnie z PSR w 2020 roku powierzchnia gruntów rolnych w Gminie wyniosła 5 812,34 ha, z czego 79% stanowiły użytki rolne. Znaczną część gruntów rolnych (49%) stanowiły użytki rolne pod zasiewami. Większość powierzchni zasiewów (72,5%) pokrywały zboża. Międzyplony

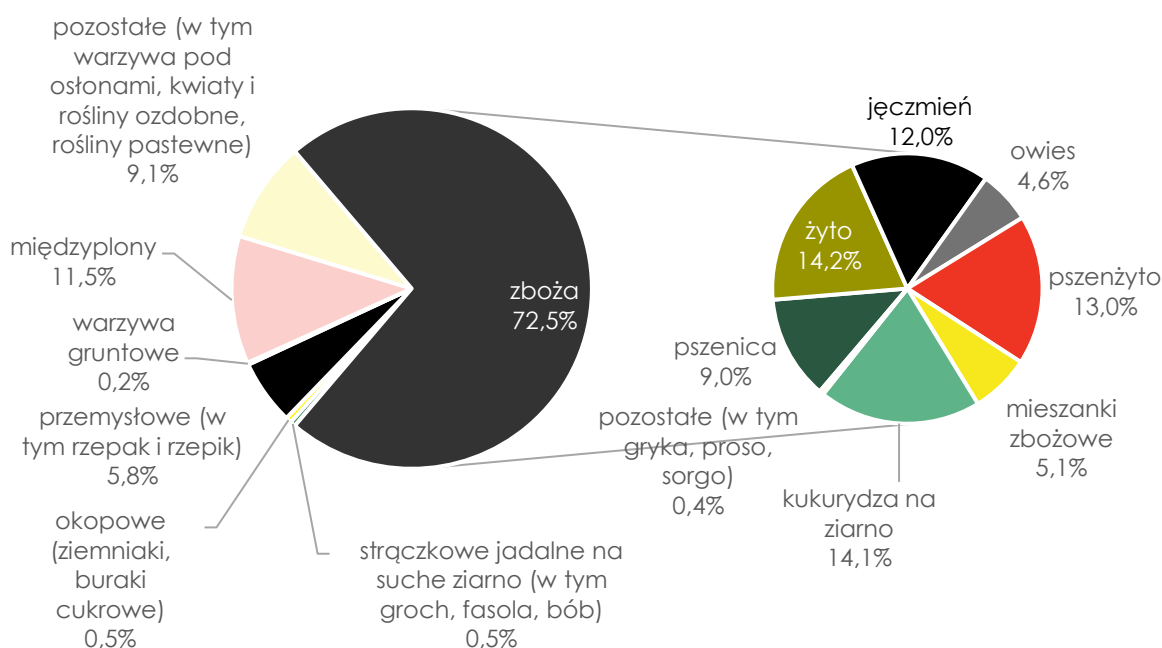
¹⁵ Barometr zawodów 2025 dla powiatu chodzieskiego: https://barometrzawodow.pl/forecast-card-zip/2025/poster_pl/BAROMETR_ZAWODOW_województwo_wielkopolskie_powiat_chodzieski_2025.pdf (dostęp: 30.01.2025 r.)

zajmowały 11,5%, a uprawy przemysłowe – 5,8%. W uprawie zbóż najczęściej spotykano żyto (14,2% powierzchni zasiewów), kukurydzę (14,1%), pszenżyto (13,0%) i jęczmień (12,0%).

Ryc. 24. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Chodzież w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Ryc. 25. Powierzchnia zasiewów upraw w Gminie Chodzież w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest szczególnie istotna w analizie ich dochodowości. Nadmierne rozdrobnienie determinuje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego w oparciu o środki pozyskane z działalności rolniczej. Z kolei wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne wymagają wysokiego stopnia mechanizacji produkcji, co wiąże się z ich kapitałochłonnością.

W 2020 r. ok. 52% gospodarstw domowych w Gminie Chodzież wykazało dochód z działalności rolniczej i był to udział bardzo bliski średniej wszystkich gmin powiatu (52,5%). W tym samym roku w Gminie łącznie zarejestrowanych było 276 gospodarstw rolnych (co stanowiło ok. 19% liczby takich podmiotów w powiecie). Pod względem powierzchni użytków rolnych największa część z nich (42%) mieściła się w przedziale 1-5 ha. Dość duży udział miały też jednak gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych 15 ha i więcej (34%). Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie wyniosła 21,06 ha i była podobna do średniej w powiecie (22,97 ha). Przedstawione dane wskazują na dość duże rozdrobnienie gospodarstw, co z kolei oznacza trudności w prowadzeniu efektywnej i racjonalnej ekonomicznie działalności rolniczej.

Tab. 13. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Chodzież na tle powiatu

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Chodzież (gmina wiejska)		powiat chodzieski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	276	100%	1 430	100%
do 1 ha włącznie	7	3%	65	5%
1 - 5 ha	115	42%	470	33%
5 - 10 ha	29	11%	202	14%
10 - 15 ha	31	11%	174	12%
15 ha i więcej	94	34%	519	36%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	21,06		22,97	

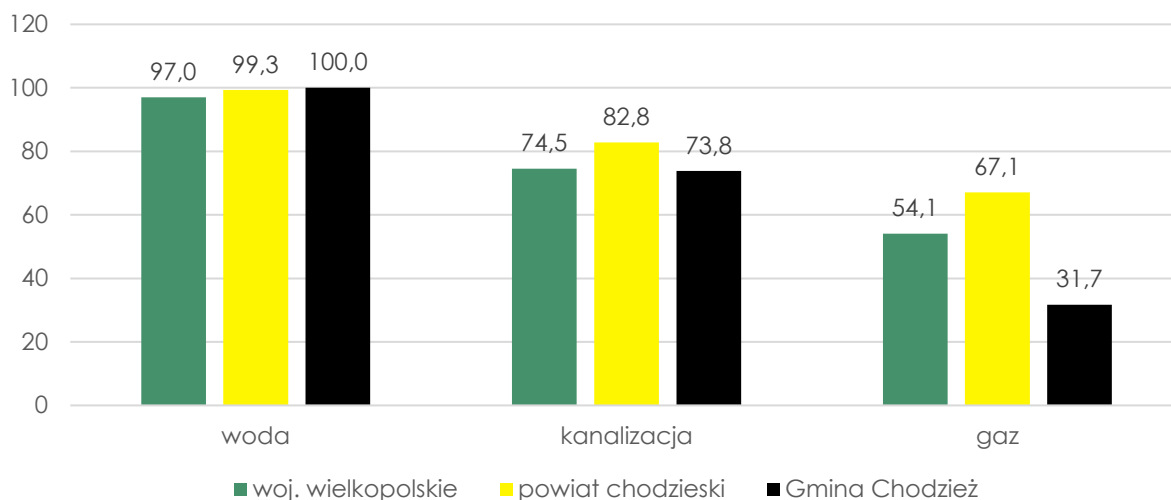
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Liczba pracujących w gospodarstwach rolnych w 2020 roku w Gminie Chodzież wyniosła 543, co stanowiło ok. 19% takich osób w powiecie. Wśród gmin powiatu jedynie w Mieście Chodzież liczba pracujących w gospodarstwach była mniejsza (93).

2.2. Infrastruktura i środowisko

2.2.1. Urządzenia sieciowe

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz potencjał inwestycyjny danego obszaru. Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku udział korzystających z sieci wodociągowej na terenie Gminy Chodzież wyniósł 100% i był to wynik wyższy od średniej dla gmin powiatu (99,3%) oraz województwa (97,0%), co świadczy o bardzo dobrze rozwiniętej infrastrukturze wodociągowej na terenie Gminy. W tym samym roku odsetek mieszkańców posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej wyniósł 73,8%. Wynik ten był już niższy od średniej gmin powiatu (82,8%) i nieznacznie niższy od średniej gmin województwa (74,5%). Udział osób korzystających z sieci gazowej wyniósł natomiast 31,7%, co było wartością znacząco niższą od średnich dla powiatu (67,1%) i województwa (54,1%). Miejscowości gminne z (częściowym) dostępem do sieci gazowej w 2023 roku to Strzelce, Podanin i Stróżewo.

Ryc. 26. Udział osób korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Chodzież w 2023 roku na tle powiatu i województwa (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody oraz odprowadzanie nieczystości płynnych na terenie Gminy są Miejskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. w Chodzieży. Zebrane nieczystości odprowadzane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków Studzieniec Łęg. Oczyszczalnia posiada przepustowość $Q_{d\text{śr. max}} = 3\,900 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{r\text{max}} = 1\,423\,500 \text{ m}^3/\text{rok}$, która byłaby wystarczająca nawet przy wzroście liczby mieszkańców. Obiekt wymaga jednak modernizacji w zakresie gospodarki osadowej. Wskazuje się także na konieczność intensyfikacji działań kontrolnych związanych z inwentaryzacją przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz wywozem nieczystości płynnych.

Gmina Chodzież została ujęta w najnowszej aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Zgodnie z treścią Uchwały nr XXVII/210/2020 Rady Miejskiej w Chodzieży z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic Aglomeracji Chodzież, Gmina Chodzież należy do Aglomeracji Chodzież¹⁶.

W zakresie sieci wodociągowej na terenie Gminy zidentyfikowano problem, jakim są odwierty studni głębinowych (wykonywane przez osoby fizyczne i firmy) z poziomu wodonośnego, z którego zasilane są ujęcia komunalne. Stanowi to bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa zasobów oraz jakości wód podziemnych będących podstawą systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy. Kwestią wymagającą reakcji jest również brak systemowych rozwiązań dotyczących nieruchomości niemających dostępu do sieci wodociągowej, a których podłączenie do niej jest utrudnione (niewspółmiernie duże koszty, brak możliwości zapewnienia wody o odpowiedniej jakości – niewystarczający ruch wody w długich rurociągach). W przyszłości planuje się też modernizację części sieci wodociągowej wykonanej z azbestocementu oraz stacji uzdatniania wody w Konstantynowie.

¹⁶ Aglomeracja (w rozumieniu art. 86 Prawa Wodnego) – teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Mieszkańcy Gminy wykazują duże zainteresowanie rozbudową sieci gazowej, natomiast, ze względu na niską opłacalność, podmiot za to odpowiedzialny – PGNiG – nie planuje podłączenia kolejnych miejscowości i zabudowań.

2.2.2. Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii

Postępujące zanieczyszczenie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne są w znacznej mierze rezultatem działalności człowieka. Konieczne zatem staje się podejmowanie działań mających na celu ograniczenie degradacji środowiska oraz poprawę stanu jego komponentów. Działania te skoncentrowane są przede wszystkim na ochronie powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleb.

Gmina Chodzież realizuje zadania własne z dziedziny ochrony środowiska i przyrody na podstawie następujących dokumentów:

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Chodzież na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030 (POŚ)¹⁷,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Chodzież do roku 2030 (PGN)¹⁸,
- Projekt założeń do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Chodzież na lata 2022-2036¹⁹,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Chodzież na lata 2012-2032²⁰,
- corocznie uchwalany Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Chodzież²¹.

Zgodnie z treścią POŚ: „priorytetami ekologicznymi na obszarze Gminy są:

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego, w tym ograniczenie niskiej emisji,
- poprawa warunków klimatu akustycznego,
- ochrona wód powierzchniowych przed migracją zanieczyszczeń ze źródeł punktowych,
- zachowanie jakości wód podziemnych i ich ochrona przed degradacją,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- ochrona walorów rekreacyjnych terenów leśnych,
- kształtowanie terenów zieleni,
- wprowadzanie zadrzewień, w tym zieleni przyulicznej, kształtowanie systemu obszarów chronionych w celu stworzenia ciągłości przestrzennej obszarów chronionych, zachowanie i kształtowanie różnorodności biologicznej,
- zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technik (BAT),

¹⁷ Treść Programu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/7ebacd2a-013c-47f6-a3cb-0be850014157> (dostęp: 15.01.2025 r.)

¹⁸ Treść Planu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/eeca27e5-a707-45ab-84b0-057d8eb9058a> (dostęp: 15.01.2025 r.)

¹⁹ Treść Projektu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/f2e38f26-964f-4929-b9b9-d464a9510cc0> (dostęp: 15.01.2025 r.)

²⁰ Treść Programu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/14d68a3e-08c1-48e4-a5ae-3c368f343ef9> (dostęp: 15.01.2025 r.)

²¹ Treść Programu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/4e4c3db6-0e95-4986-9a3a-0b270a2f8f9d> (dostęp: 17.01.2025 r.)

- wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami oraz dalszy rozwój selektywnej zbiórki,
- wspieranie technologii minimalizujących ilość wytwarzanych odpadów,
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Gminy”.

W PGN wskazano, iż: „największym źródłem emisji na terenie gminy jest ruch samochodów na drogach oraz zużycie energii elektrycznej. Wiąże się to z coraz większą liczbą zarejestrowanych samochodów oraz coraz większym zużyciem energii elektrycznej przez mieszkańców gminy. Rozwiązaniem problemu są dalsze działania w kierunku montażu OZE, wymiany sprzętu na energooszczędny oraz edukacji ekologicznej. W związku z rosnącymi cenami energii elektrycznej można się spodziewać spadku ilości zużywanej energii elektrycznej. W przypadku emisji z tytułu ruchu po drogach połowiczną winę za ten stan rzeczy ponosi wiek zarejestrowanych w Polsce samochodów, które są wysoko emisyjne”.

Zgodnie z treścią Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe do 2036 roku zapotrzebowanie Gminy Chodzież na energię cieplną, energię elektryczną i paliwa gazowe w 2021 roku przedstawiało się następująco:

- energia cieplna - 31 491,725 MWh
- energia elektryczna - 40 611,612 MWh
- paliwa gazowe – 134 588,990 MWh

Prognozowane zapotrzebowanie do 2036 roku w wariantcie realistycznym i dynamicznego rozwoju wyglądało z kolei następująco:

- wariant realistyczny:
 - energia cieplna - 43 011,301 MWh,
 - energia elektryczna - 55 223,248 MWh,
 - paliwa gazowe - 181 139,060 MWh;
- wariant dynamicznego rozwoju:
 - energia cieplna - 59 573,650 MWh,
 - energia elektryczna – 74 522,178 MWh,
 - paliwa gazowe – 247 139,856 MWh.

Wskazano również, że na terenie Gminy Chodzież największe zapotrzebowanie na energię występuje w sektorze mieszkalnym, gdzie energia wykorzystywana jest na potrzeby ogrzewania. Następuje stały wzrost ilości powierzchni mieszkalnej, co powoduje wzrost zapotrzebowania na energię cieplną.

Zgodnie z danymi z inwentaryzacji przeprowadzonej w ramach sporządzania Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Chodzież na lata 2012-2032 na terenie Gminy w 2012 roku znajdowało się 1 011 306 kg płyt azbestowo-cementowych, co przy średnim ciężarze m² płyty wynoszącym 11 kg, oznaczało 91 937 m² powierzchni płyt. Pod koniec 2023 roku do unieszkodliwienia pozostało 1 734,97 Mg odpadów zawierających azbest.

W ramach Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Gminie realizuje się następujące zadania:

- zapewnienie miejsca w schronisku dla zwierząt w Rybowie;

- opieka i zakup karmy dla kotów wolno żyjących;
- odławianie bezdomnych zwierząt domowych;
- zapobieganie wzrostu populacji zwierząt bezdomnych, w szczególności poprzez sterylizację i kastrację bezdomnych kotów;
- aktywne poszukiwanie nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt i informowanie o możliwości adopcji zwierząt przyjętych do schroniska;
- promowanie prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt oraz edukacja społeczeństwa w zakresie obowiązków spoczywających na właścicielach i opiekunach kotów i psów;
- usypianie ślepych miotów w uzasadnionych przypadkach;
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich;
- całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Gmina Chodzież prowadzi działania związane z edukacją ekologiczną jej mieszkańców m.in. poprzez wspieranie organizacji konkursów i pikników ekologicznych. Władze Gminy nie prowadzą z kolei monitoringu stanu powietrza - na jej terenie nie zainstalowano żadnego czujnika jakości powietrza.

W 2023 roku najczęściej wykorzystywanym źródłem energii na terenie Gminy Chodzież był węgiel kamienny. Zidentyfikowano 1 117 źródeł ciepła tego typu, co stanowiło 54% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. Znaczny udział miała też biomasa (464 źródeł; 22,4%) oraz ciepło sieciowe (368; 17,8%).

Tab. 14. Źródła energii w Gminie Chodzież w 2023 roku

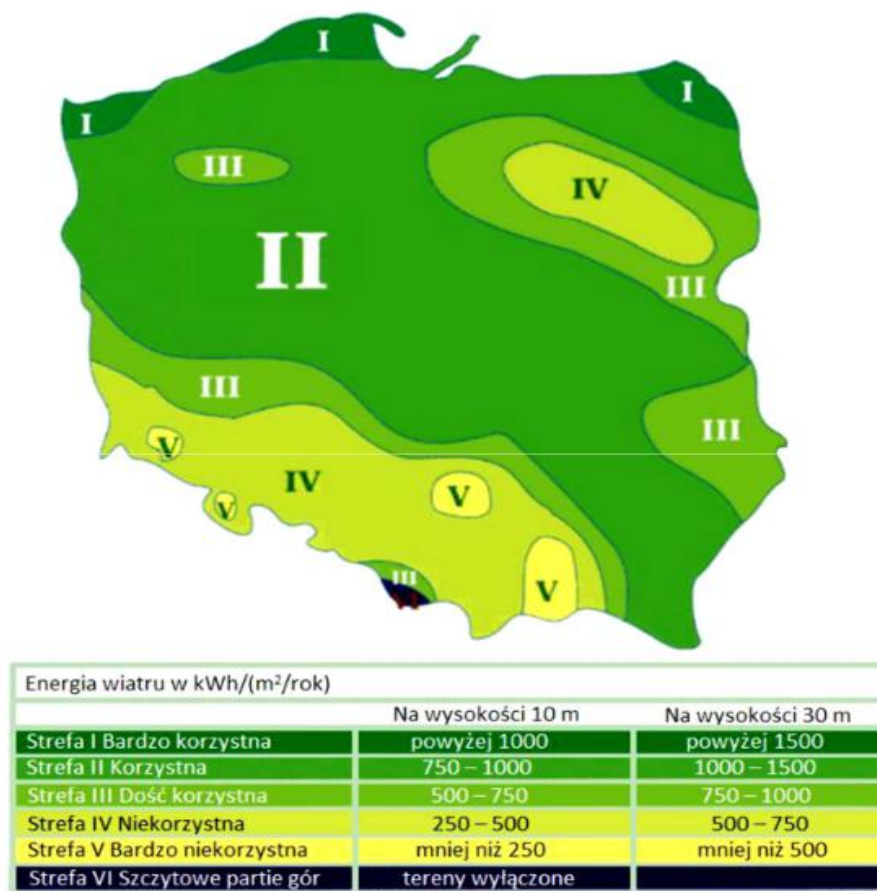
Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział (%)
węgiel kamienny	1 117	54,0
biomasa, w tym drewno	464	22,4
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	368	17,8
energia geotermalna (pompy ciepła)	93	4,5
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	21	1,0
energia elektryczna	7	0,3

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się ważnym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Rycina poniżej przedstawia rozkład energii wiatru w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na sześć stref. Gmina Chodzież zlokalizowana jest na obszarze Strefy II, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi – jej potencjał energetyczny mieści się w zakresie 750-1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 m oraz 1000-1500 kWh/(m²/rok) na wysokości

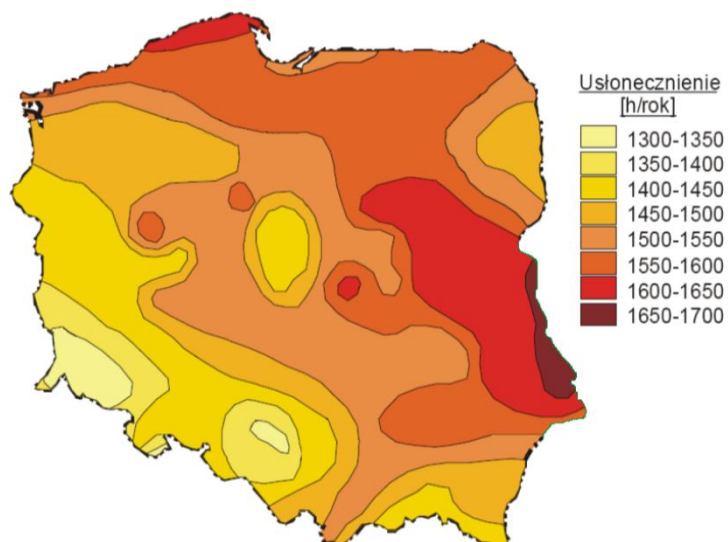
30 m. Oznacza to, że Gmina charakteryzuje się dobrymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych.

Ryc. 27. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMGW-PIB.

Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach. Gmina Chodzież położona jest w obszarze centralnym, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku zawierają się w przedziale 1500-1550 h/rok. Są to warunki dość korzystne do rozwoju tego rodzaju energetyki.

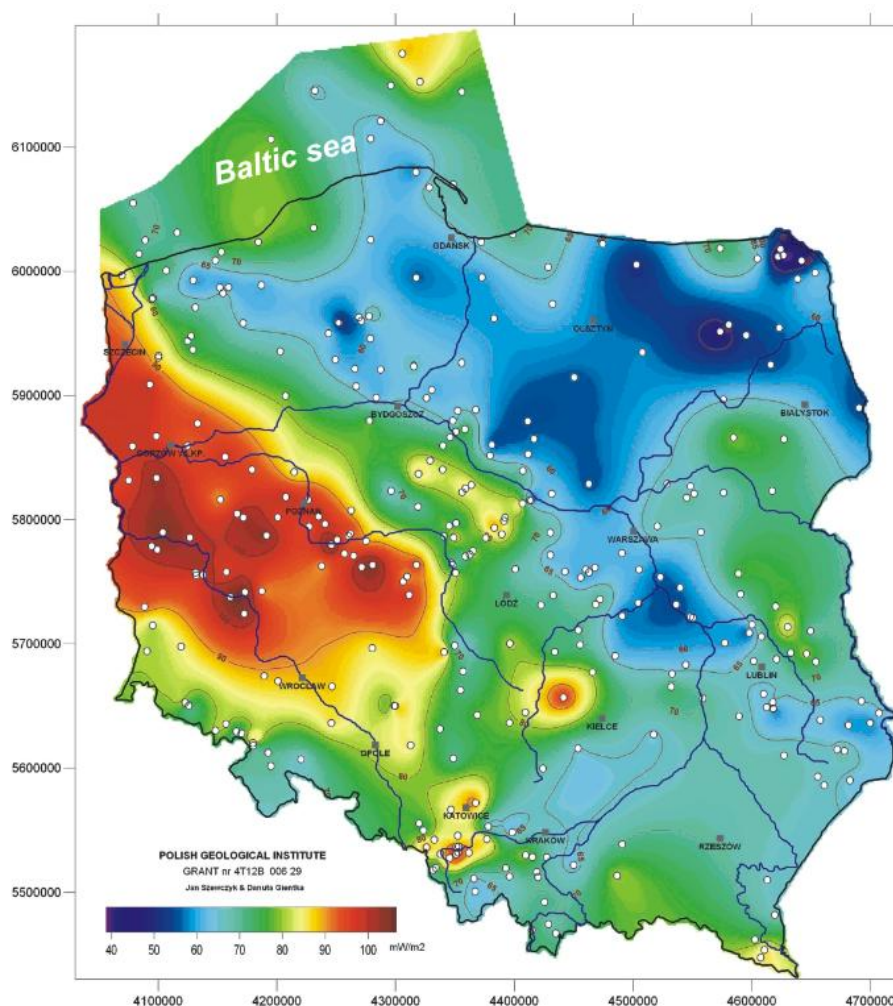
Ryc. 28. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMGW-PIB.

Energia geotermalna to energia ciepła wnętrza Ziemi. W zależności od głębokości, z której jest eksploatowana, wyróżnia się geotermię:

- płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Gmina Chodzież położona jest na obszarze, który charakteryzuje się umiarkowanie korzystnym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 29. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: Szewczyk J., Gientka D., (2009), Terrestrial heat flow density in Poland – a new approach, Geological Quarterly, 53 (1); http://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-article-BUS6-0018-0047/c/szewczyk_terrestrial_1_2009.pdf (dostęp: 15.01.2025 r.)

Analiza powyższych danych pozwala stwierdzić, że Gmina Chodzież charakteryzuje się dość korzystnymi warunkami do rozwoju OZE, szczególnie energetyki wiatrowej.

2.2.3. Gospodarka odpadami

Za realizację usługi odbioru i transport odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w Gminie Chodzież odpowiada ALTVATER Piła Sp. z o.o. Odbiór odpadów realizowany jest w podziale na 5 frakcji:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne:
 - z budynków mieszkalnych jednorodzinnych – nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie
 - z budynków wielokolokalowych – nie rzadziej niż raz na tydzień,
- odpady z tworzyw sztucznych - nie rzadziej niż raz na cztery tygodnie,
- odpady ze szkła - nie rzadziej niż raz na cztery tygodnie,
- odpady z papieru - nie rzadziej niż raz na cztery tygodnie,
- odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów:
 - w okresie od 1 kwietnia do 31 października - nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie,
 - w okresie od 1 listopada do 31 marca - nie rzadziej niż raz na cztery tygodnie.

Mieszkańcy Gminy mogą ponadto korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), zlokalizowanego w miejscowości Kamionka. W PSZOK przyjmowane są następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- papier,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, które powstały w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- zużyte baterii i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych.

W latach 2019-2023 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Chodzież zwiększyła się z 5 267 w 2019 r. do 5 409 w 2023. W 2019 roku zebrano łącznie 1 991,16 Mg odpadów, a do 2023 r. wartość ta wzrosła do 2 239,43 Mg. Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wzrósł natomiast z 24% na początku badanego okresu do 34% na jego końcu. Ilość zebranych odpadów na mieszkańca była natomiast niemal stała (0,37-0,38 Mg) od 2019 do 2022 roku, a następnie, w 2023 r., wzrosła do 0,41 Mg. Gmina Chodzież nie zawsze spełniała prawne wymagania dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, odzysku i ograniczenia masy odpadów, co wskazuje na konieczność rozwoju systemu gospodarki odpadami.

Tab. 15. Stan gospodarki odpadami w Gminie Chodzież w latach 2019-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 267	5 350	5 419	5 395	5 409
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 991,16	1 970,65	2 016,64	2 041,25	2 239,43
<i>zmieszane</i>		1 396,58	1 203,54	1 238,22	1 307,22	1 392,22
<i>segregowane</i>		484,84	640,44	675,85	645,42	763,36
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		24%	32%	34%	32%	34%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,38	0,37	0,37	0,38	0,41
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	Gmina	47,66	33,72	x	x	x
	wymagany	40	50	x	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku	Gmina	97,51	100	100	x	x

innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	wymagany	60	70	70	x	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	Gmina	0	0	0	x	x
	wymagany	<40	<35	<35	x	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	Gmina	x	x	35,31	26,85	27,87
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

2.3. Stan finansów samorządowych

2.3.1. Wykonanie budżetu

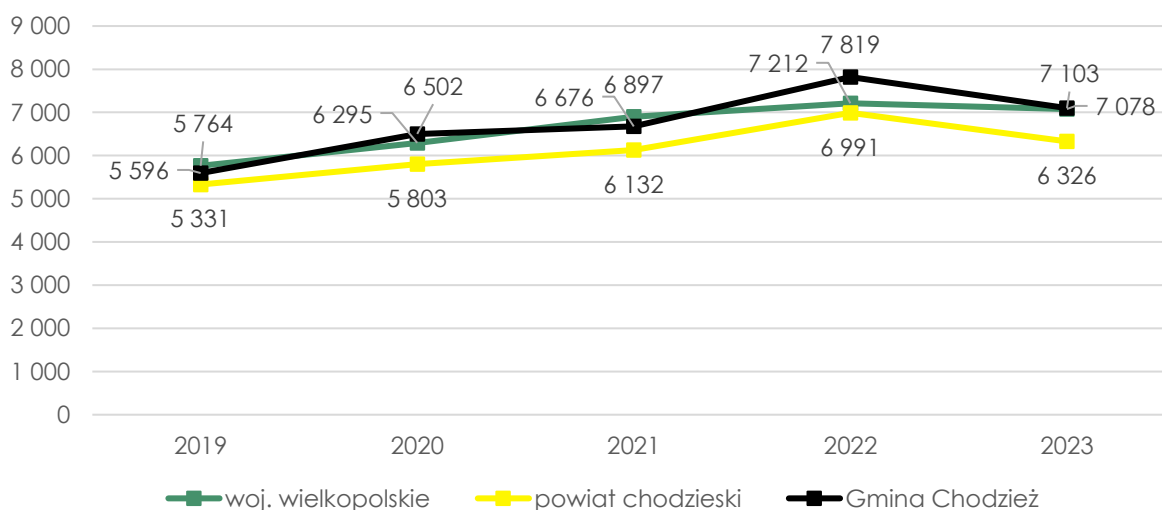
W latach 2019-2022 dochody ogółem Gminy Chodzież corocznie wzrastały (z ok. 34 mln zł w roku 2019 do ponad 47 mln zł w roku 2022), a następnie zmniejszyły się i w 2023 roku wyniosły ok. 43,3 mln zł. Znaczny wzrost tych dochodów po 2021 roku wynikał przede wszystkim z przyznanych dotacji, głównie z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

Tab. 16. Dochody ogółem Gminy Chodzież w latach 2019-2023 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem	33 943 585,09	39 305 000,69	40 273 647,39	47 312 073,55	43 294 937,81

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież.

W przeliczeniu na jednego mieszkańca dochody ogółem Gminy wzrosły z 5 331 zł w 2019 roku do 6 991 zł w 2022, a następnie zmniejszyły się do 6 326 zł. Znaczny wzrost po 2021 roku to również skutek przyznania wysokich dotacji z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład. Przez cały badany okres średnie dochody per capita Gminy były wyższe niż dla powiatu chodzieskiego oraz dość zbliżone do wartości dla województwa wielkopolskiego, poza 2022 rokiem. W 2023 roku dochody Gminy w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły ok. 112% średniej wartości dla powiatu i niewiele ponad 100% średniej wartości dla województwa.

Ryc. 30. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

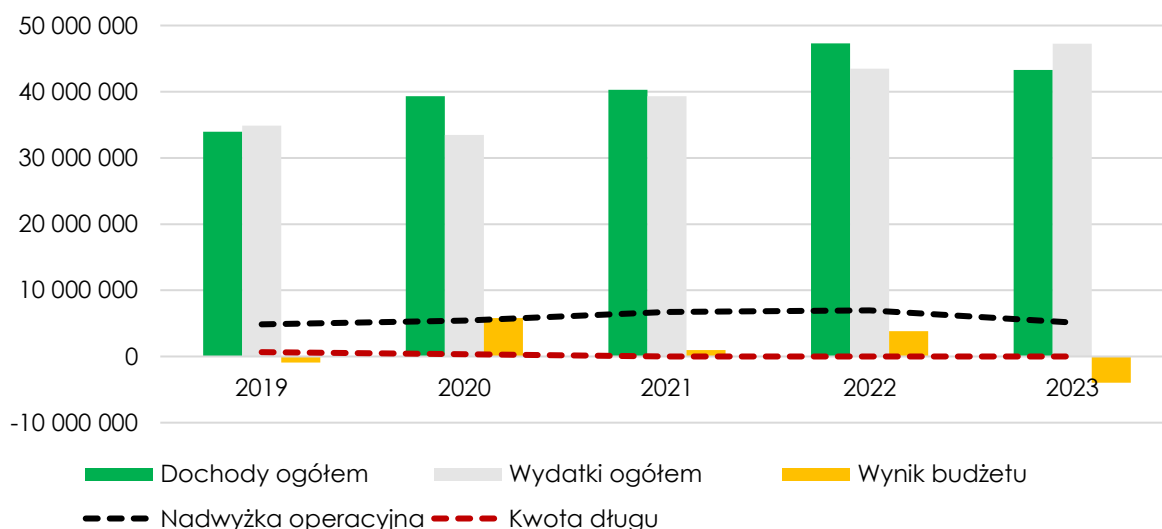
W latach 2019-2023 wydatki ogółem Gminy wzrosły o ponad 12 mln zł. W 2019 roku wyniosły one ok. 34,9 mln zł, a w 2023 r. – ok. 47 mln zł. Jedynie w roku 2020 zaobserwowano (nieznaczne) zmniejszenie się kwoty wydatków.

Tab. 17 Wydatki ogółem Gminy Chodzież w latach 2019-2023 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023
Wydatki ogółem	34 863 624,80	33 488 725,30	39 302 957,21	43 471 488,00	47 256 527,06

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież

Gmina Chodzież w latach 2019 i 2023 zanotowała ujemny wynik budżetu, natomiast w latach 2020-2022 – dodatni. Najbardziej pozytywny wynik zanotowano w 2020 roku (ok. +5,8 mln zł), a najbardziej negatywny – w 2023 (ok. -4 mln zł). We wszystkich badanych latach Gmina utrzymywała nadwyżkę operacyjną²², średnio wynoszącą ok. 5,6 mln zł. W analizowanym okresie kwota zadłużenia Gminy zmalała z 656 tys. do 0 zł.

Ryc. 31. Wykonanie budżetu Gminy Chodzież w latach 2019-2023

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież.

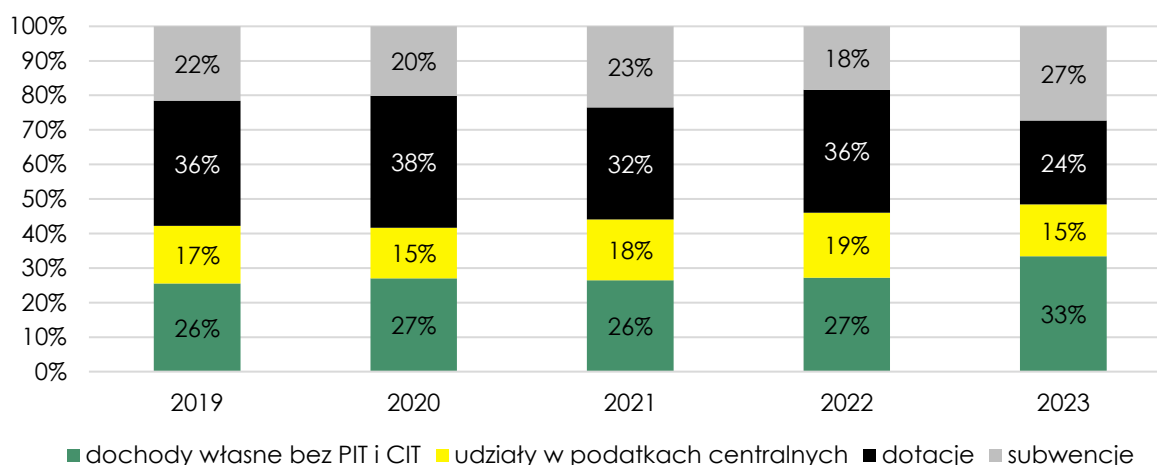
2.3.2. Struktura dochodów i wydatków

Najważniejszą rolę wśród dochodów budżetowych odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Do dochodów własnych zaliczają się przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Dochody te są kluczowe dla gmin, które mogą wpływać na ich wysokość, m.in. poprzez określanie stawek podatkowych, wprowadzanie ulg, zwolnień i umarzanie należności. Dzięki temu gminy mogą oddziaływać m.in. na lokalne podmioty gospodarcze, a tym samym kreować lokalną gospodarkę.

W latach 2019-2023 największy udział w dochodach Gminy miały dotacje, które stanowiły średnio ok. 34% jej dochodów ogółem. W 2023 roku, ze względu na całkowite przeniesienie wypłat z Programu Rodzina 500+/800+ do ZUS, udział ten uległ zmniejszeniu do 24%. W analizowanym okresie średnie udziały dochodów własnych bez PIT i CIT wyniosły 28%, wpływów z udziału w podatkach centralnych – 16%, a z subwencji – 22%. Mimo poprawy sytuacji w 2023 roku, tj. wzrostu udziału dochodów własnych bez PIT i CIT o 6 p.p., struktura dochodów świadczy o

²² Nadwyżka operacyjna – dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.

ograniczonej możliwości samodzielnego finansowania inwestycji przez Gminę, ponieważ wysokość jej dochodów jest w dużym stopniu niezależna od władz samorządowych.

Ryc. 32. Struktura dochodów Gminy Chodzież w latach 2019-2023

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież.

W latach 2019-2023 zdecydowanie największy udział w bazie podatkowej Gminy Chodzież miały wpływy z podatku od nieruchomości oraz PIT. Średnio wynosiły one odpowiednio ok. 6,2 mln zł rocznie oraz ok. 6,1 mln zł rocznie. Uwagę zwraca wyjątkowo duża kwota z PIT w 2022 roku – wynikała ona jednak przede wszystkim ze zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy o dochodach JST²³ – oraz kwota z CIT w 2023. W analizowanym okresie Gmina odnotowywała również względnie wysokie wpływy budżetowe z tytułu podatku rolnego (średnio ok. 732 tys. zł).

Tab. 18. Dochody podatkowe Gminy Chodzież w latach 2019-2023 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	5 410 043,00	5 620 206,00	6 831 351,00	8 694 864,57	5 749 103,00
CIT	225 731,50	107 731,52	258 211,48	213 137,01	716 284,00
podatek rolny	660 495,44	687 143,76	716 230,01	796 641,14	891 663,33
podatek od nieruchomości	5 248 367,80	5 776 781,23	5 929 068,59	6 637 032,43	7 708 095,82
podatek leśny	330 843,61	335 053,39	337 804,00	366 707,00	555 725,00
podatek od środków transportowych	298 328,00	283 540,00	338 384,77	258 849,31	260 092,98
karta podatkowa	1 005,42	815,40	1 173,06	13 086,20	9 849,37
podatek od czynności cywilnoprawnych	276 785,89	312 022,00	648 752,82	464 274,96	336 129,41
wpływy z opłaty skarbowej	13 363,50	11 217,00	13 525,00	8 665,00	12 823,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	1 536,00	44 676,60	99 495,60	20 902,20

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież.

²³ <https://samorząd.pap.pl/kategoria/finanse/ustawa-pozwalajaca-przekazac-samorzadom-blisko-137-mln-zl-w-2022-r-opublikowana-w> (dostęp: 15.01.2025 r.)

Największy średni udział wydatków Gminy w latach 2019-2023 dotyczył następujących działów: 801 – Oświata i wychowanie (ok. 35% wszystkich wydatków), 855 – Rodzina (ok. 22%), 600 – Transport i łączność (ok. 11%), 750 – Administracja publiczna (ok. 10%). Wydatki w pozostałych działach średnio nie przekraczały 6% całkowitych wydatków Gminy. Znaczne zmniejszenie się ilości wydatków w Dziale 855 – Rodzina po 2021 r. było spowodowane przede wszystkim przejściem obsługi programu 500+ (800+) przez ZUS²⁴.

Tab. 19. Wydatki Gminy Chodzież wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2019-2023 (zł)

Dział	2019	2020	2021	2022	2023	Średni udział (%)
010	701 421,45	723 104,34	840 521,62	855 775,16	1 472 489,63	2,66
400	0,00	0,00	7 995,00	0,00	1 273 823,66	0,56
600	3 880 396,65	1 950 129,61	3 230 234,99	6 215 847,40	8 570 827,07	11,47
700	74 488,78	482 351,08	54 881,90	49 088,64	48 969,66	0,34
710	95 703,96	88 948,85	79 474,78	144 240,15	123 156,45	0,26
720	0,00	149 297,52	0,00	0,00	0,00	0,07
750	2 963 212,12	3 424 340,84	3 616 975,73	4 334 192,67	4 778 203,40	9,67
751	74 554,91	74 263,66	1 217,30	1 247,19	67 708,59	0,13
754	136 859,93	121 046,83	517 648,38	229 538,54	256 395,00	0,59
757	19 482,76	7 608,79	1 437,60	0,00	0,00	0,03
758	4 709,08	6 000,00	2 454,44	261,74	254,00	0,01
801	13 068 758,68	10 276 618,38	13 853 126,66	13 567 603,19	19 984 290,87	35,19
851	79 720,95	71 371,07	79 022,79	103 796,76	121 970,21	0,23
852	1 247 465,72	1 315 444,80	1 371 280,32	2 043 462,67	1 720 182,69	3,88
853	630 922,12	0,00	0,00	5 362 978,77	104 474,00	2,80
854	96 277,38	77 805,26	88 719,85	112 738,31	96 315,42	0,24
855	8 963 008,12	11 111 768,22	10 946 098,29	6 790 248,78	4 099 675,53	21,68
900	1 758 461,84	2 438 784,28	2 587 561,64	2 398 923,95	3 087 823,25	6,03
921	851 750,64	1 011 711,10	1 777 228,05	1 053 717,73	1 210 225,43	3,60
926	216 429,71	158 130,67	247 077,87	207 826,35	239 742,20	0,56
SUMA	34 863 624,80	33 488 725,30	39 302 957,21	43 471 488,00	47 256 527,06	100,00

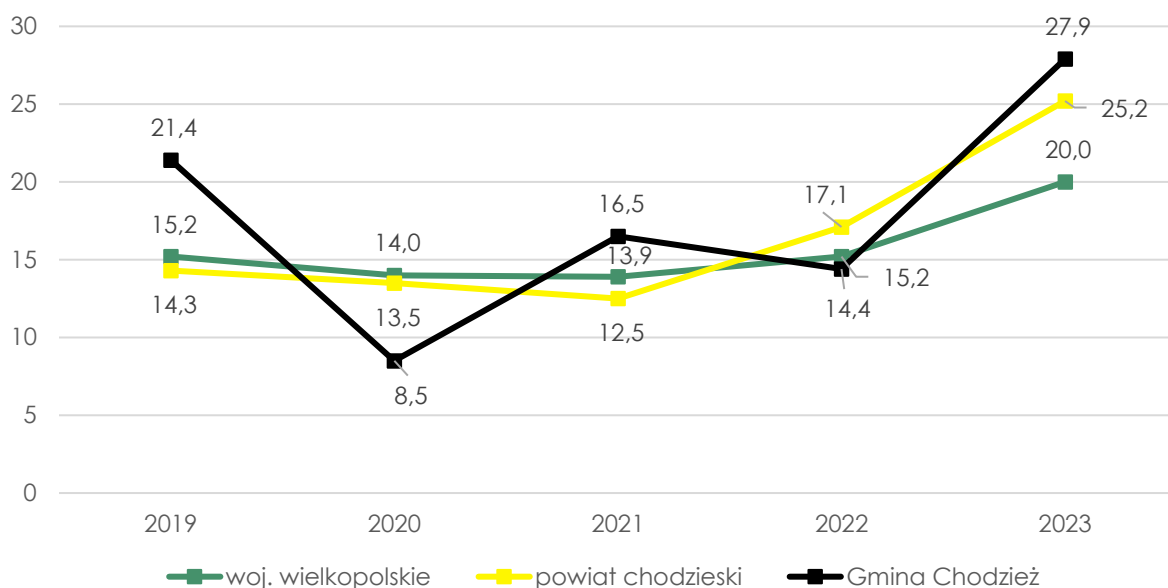
Legenda:

010 – Rolnictwo i łowiectwo, 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, 500 – Handel, 600 – Transport i łączność, 700 – Gospodarka mieszkaniowa, 710 – Działalność usługowa, 720 – Informatyka, 750 – Administracja publiczna, 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 757 – Obsługa długu publicznego, 758 – Różne rozliczenia, 801 – Oświata i wychowanie, 851 – Ochrona zdrowia, 852 – Pomoc społeczna, 853 – Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, 855 – Rodzina, 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, 926 – Kultura fizyczna i sport.

Źródło: sprawozdania budżetowe Gminy Chodzież.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gminy Chodzież w latach 2019-2023 znacznie się zmieniały i wynosiły rocznie między 8,5% (2020 r.) a 27,9% (2023), przy średniej równej 17,7%. Średnia dla wszystkich gmin powiatu wyniosła w tym okresie 16,5%, a dla gmin województwa – 15,7%.

²⁴ <https://www.zus.pl/-/zus-przygotowany-do-obslugi-programu-rodzina-500-plus> (dostęp: 15.01.2025 r.)

Ryc. 33. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Do najbardziej kapitałochłonnych inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach na terenie Gminy zalicza się rozbudowę szkół w Stróżewie i Strzelcach (koszt: 3 338 029 zł; 2019 rok), budowę drogi relacji Konstantynowo-Pietronki (6 546 000 zł; 2021-2022) oraz budowę przedszkola w Zacharzynie (4 514 583 zł; 2022-2023).

2.3.3. Fundusze Europejskie

W trakcie obowiązywania perspektywy 2014-2020 Gmina Chodzież pozyskała dofinansowania z Funduszy Europejskich w kwocie ok. 1,3 mln zł. Zrealizowane projekty dotyczyły inwestycji wymienionych w poniższej tabeli.

Tab. 20. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w Gminie Chodzież

Tytuł projektu	Program	Wartość dofinansowania (zł)
Chcę, więc mogę - wsparcie osób niesamodzielných i niepełnosprawnych z gminy wiejskiej Chodzież	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020	812 821,00
Fabryka mądrości – kreda i tablica do lamusa – program rozwoju szkolnictwa w gminie Chodzież	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020	429 107,09
Odnowa zagospodarowania skweru i stawu w Podaninie	Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020	60 651,00

Źródło: <https://mapadotacji.gov.pl/> (dostęp: 17.01.2025 r.).

2.3.4. Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład to Program Inwestycji Strategicznych, który miał na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne

udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W ramach Polskiego Ładu Gmina Chodzież pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę ponad 30 mln zł.

Tab. 21. Inwestycje w Gminie Chodzież zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

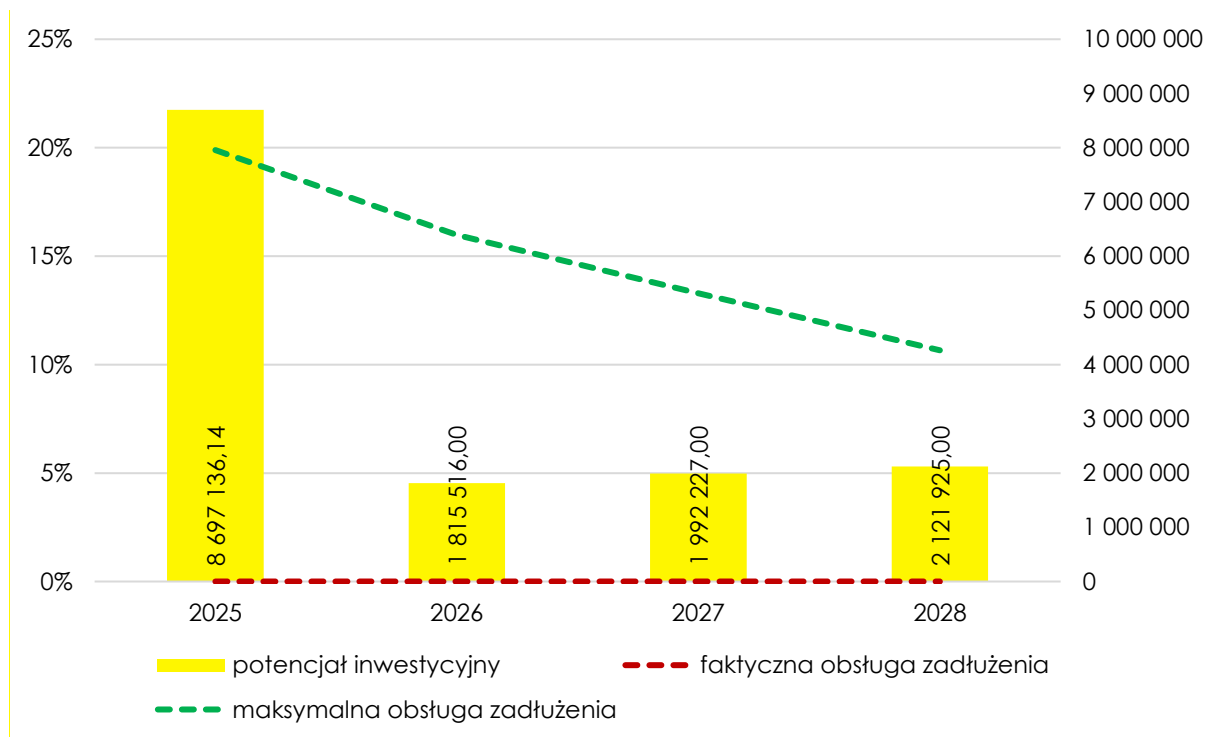
Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania (zł)	Data ogłoszenia wyników
Budowa przedszkola w Zacharzynie, gm. Chodzież	3 460 000	25.10.2021
Budowa drogi w Ratajach, gm. Chodzież	1 080 000	25.10.2021
Budowa drogi w Studzieńcu, gm. Chodzież	859 000	25.10.2021
Budowa drogi gminnej relacji Konstantynowo-Pietronki	6 218 700	30.05.2022
Budowa drogi – Strzelce, gm. Chodzież	1 976 000	30.05.2022
Budowa drogi – Rataje Os. Zielone Wzgórze, gm. Chodzież	1 805 000	30.05.2022
Budowa drogi – Podanin Os. Barwne, gm. Chodzież	2 499 000	14.07.2023
Renowacja zabytkowego polichromowanego stropu w kościele filialnym pw. św. Maksymiliana Kolbe w Podaninie, gm. Chodzież	329 891	14.07.2023
Prace remontowo-budowlane oraz konserwatorskie w kościele w Stróżewie	313 600	14.07.2023
Prace konserwatorskie i malarskie w kościele filialnym pw. MB Królowej Polski w Zacharzynie, gm. Chodzież	319 210	14.07.2023
Budowa drogi – Rataje Os. Park Rataje, gm. Chodzież	1 274 000	15.09.2023
Budowa drogi – Rataje ul. Piaskowa, gm. Chodzież	960 400	15.09.2023
Prace remontowo – budowlane oraz konserwatorskie pałacu w Strzelcach	400 000	26.09.2023
Budowa dróg na terenie gm. Chodzież w miejscowości Studzieniec ul. Wspólna i ul. Przylesie oraz w miejscowości Strzelce	3 106 500	07.10.2023
Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Stróżewie gm. Chodzież	783 000	07.10.2023

Budowa dróg – Milcz gm. Chodzież	4 750 000	07.10.2023
----------------------------------	-----------	------------

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

2.3.5. Potencjał inwestycyjny

Zgodnie z treścią art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717, 1756), dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć maksymalnej wartości indywidualnie liczonego wskaźnika obsługi zadłużenia. Zgodnie z treścią Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2025-2028 (WPF) Gmina Chodzież w kolejnych latach będzie miała zdolność do obsługi dodatkowych zobowiązań, a jej potencjał inwestycyjny wyniesie łącznie ok. 14,6 mln zł, z czego największa część, ponad połowa, będzie przypadać na 2025 rok. Należy mieć jednak na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia również szacunkowe wartości.

Ryc. 34. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Chodzież w latach 2025-2031

Źródło: opracowanie własne na podstawie treści Załącznika nr 1 do Uchwały Nr VIII/67/2024 Rady Gminy Chodzież z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Chodzież na lata 2025-2028:

https://www.prawomiejscowe.pl/UrządGminyWChodzieży/document/1131795/Uchwała-VIII_67_2024 (dostęp: 13.01.2025 r.)

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY CHODZIEŻ

3.1. Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 roku Gminę Chodzież zamieszkiwało 6 146 osób, co stanowiło 14% ludności powiatu chodzieskiego. W tym samym roku gęstość

zaludnienia na jej terenie wyniosła 28,85 os./km², co stanowiło najniższy wynik wśród gmin w powiecie. Największą gęstość zaludnienia odnotowano w Mieście Chodzież (1 332,38 os./km²).

Tab. 22 Gęstość zaludnienia w powiecie chodzieskim w 2023 roku

JST	gęstość zaludnienia (os./km ²)
powiat chodzieski	65,99
Budzyń	39,67
Chodzież (miasto)	1 332,38
Chodzież (gmina wiejska)	28,85
Margonin	51,24
Szamocin	56,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS oraz GUGiK.

W latach 2019-2023 liczba ludności w powiecie chodzieskim zmniejszyła się z 47 055 do 45 206 (o ok. 4%). W tym okresie w 4 gminach na 5 nastąpiło zmniejszenie się liczby mieszkańców; jedynie w Gminie Chodzież ludności nieznacznie przybyło (+46 osób).

Tab. 23. Zmiany liczby ludności w powiecie chodzieskim w latach 2019-2023

JST	2019	2020	2021	2022	2023	udział w 2023	średnia dynamika
powiat chodzieski	47 055	46 184	45 813	45 476	45 206	100%	99,0%
Chodzież (miasto)	18 480	18 102	17 851	17 595	17 321	38%	98,4%
Budzyń	8 526	8 391	8 354	8 305	8 290	18%	99,3%
Chodzież (gmina wiejska)	6 100	6 053	6 050	6 070	6 146	14%	100,2%
Margonin	6 447	6 352	6 328	6 334	6 302	14%	99,4%
Szamocin	7 502	7 286	7 230	7 172	7 147	16%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba ludności kształtowana jest przez przyrost naturalny (PN) oraz saldo migracji (SM). Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów, natomiast saldo migracji jest różnicą między liczbami zameldowanych a wymeldowanych na danym obszarze.

Wartość przyrostu naturalnego w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w 2023 roku była ujemna we wszystkich gminach powiatu chodzieskiego. W Gminie Chodzież wyniosła ona -2,79 i była większa od średniej gmin powiatu (-3,68), ale mniejsza niż średnia gmin całego województwa (-2,18). Średnia zmiana wskaźnika od 2019 roku w Gminie wyniosła -0,82, co świadczy o pogłębianiu się niekorzystnej sytuacji demograficznej.

Z kolei saldo migracji w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców było ujemna we wszystkich gminach powiatu poza Gminą Chodzież. Wartość wskaźnika dla Gminy wyniosła aż 11,48 i była znacznie większa niż średnia gmin powiatu (-2,73) i województwa (0,58). Średnia zmiana tej wartości dla Gminy od 2019 r. to 1,14. Obserwowany napływ ludności do Gminy Chodzież może mieć związek z suburbanizacją, czyli migracją mieszkańców miast na przedmieścia, którzy dzięki temu zazwyczaj obniżają koszty życia i przenoszą się w miejsca o lepszych walorach krajobrazowych.

Tab. 24. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2023	średnia zmiana wskaźnika od 2019	2023	średnia zmiana wskaźnika od 2019
woj. wielkopolskie	-2,18	-0,78	0,58	0,04
powiat chodzieski	-3,68	-0,75	-2,73	-0,15
Chodzież (miasto)	-7,32	-0,65	-7,43	-0,18
Budzyń	-0,48	-0,71	-1,69	-0,42
Chodzież (gmina wiejska)	-2,79	-0,82	11,48	1,14
Margonin	-0,63	-0,27	-6,49	-1,24
Szamocin	-1,96	-1,46	-1,26	-0,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Osoby w wieku 25-34 lat to grupa, która w znaczący sposób wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – ludzie w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonni do założenia rodziny, wyboru miejsca do życia, kupna mieszkania oraz podjęcia stałej pracy – a co za tym idzie – zapewnienia zastępowalności pokoleń. Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w danej społeczności wiąże się z kolei z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie i usługi społeczne oraz dostosowania infrastruktury do ich potrzeb.

W 2019 roku udział mieszkańców w wieku 25-34 lat na terenie Gminy wyniósł 15,61%, a do 2023 roku zmniejszył się do 12,70%. W 2019 była to wartość większa niż średnia gmin powiatu (13,91%) oraz województwa (14,46%), natomiast w 2023 r. – wyższa niż średnia powiatowa (11,55%), ale niższa niż wojewódzka (12,83%). Zmniejszanie się udziału mieszkańców w wieku 25-34 lat, zarówno na poziomie Gminy, powiatu, jak i województwa, jest niekorzystne, ponieważ wskazuje na odpływ młodych ludzi z tych terenów, co może być związane z ich niską atrakcyjnością.

Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w Gminie w 2019 roku stanowiła 19,6% liczby ludności w wieku produkcyjnym (przy średnich: 24,6% w powiecie i 25,2% w województwie). Do 2023 r. wartość ta wzrosła do 22,5%, co jednak przy 29,6% w powiecie i 28,7% w województwie oznacza relatywnie dobrą sytuację. Opisane zmiany oznaczają, że w Gminie Chodzież negatywne zmiany demograficzne następują dwutorowo: spada udział ludności w wieku kreatywnym i jednocześnie wzrasta tzw. senioralne obciążenie demograficzne. Powoduje to konieczność zmiany polityki społecznej w Gminie. tj. dostosowanie jej założeń i kierunków do nowych warunków demograficznych.

Tab. 25. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Chodzież w 2019 i 2023 roku na tle powiatu i województwa

JST	udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2019	2023	dynamika	2019	2023	dynamika
woj. wielkopolskie	14,46	12,83	89%	25,2	28,7	114%
powiat chodzieski	13,91	11,55	83%	24,6	29,6	120%
Chodzież (gmina wiejska)	15,61	12,70	81%	19,6	22,5	115%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przedstawione powyżej dane znajdują swoje odzwierciedlenie w strukturze ludności wg grup produkcyjnych. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym co prawda wzrosła w latach 2019-2020, natomiast od 2020 r. zaczęła maleć. Liczba osób w wieku produkcyjnym malała w latach 2019-2021, a następnie wzrastała, natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym – rosła przez cały analizowany okres. Z przedstawionych danych wynika, iż w przyszłości najprawdopodobniej konieczne będzie zwiększenie nakładów finansowych przez Gminę na świadczenia społeczne oraz usługi opiekuńcze dla osób starszych oraz utrzymanie aktywności społecznej tej grupy mieszkańców.

Ryc. 35. Struktura ludności w Gminie Chodzież w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.2. Kapitał społeczny

3.2.1. Żłobki i przedszkola

W roku szkolnym 2023/24 w Gminie Chodzież nie funkcjonowała żadna placówka świadcząca opiekę nad dziećmi do lat 3. Na terenie Gminy działało natomiast jedno przedszkole oraz pięć oddziałów przedszkolnych. W roku szkolnym 2023/2024 z opieki przedszkolnej w Gminie korzystało łącznie 184 dzieci.

Tab. 26. Placówki wychowania przedszkolnego w Gminie Chodzież w roku szkolnym 2023/2024

Nazwa przedszkola/oddziału przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Oddział Przedszkolny w Oleśnicy (przy Szkole Podstawowej im. M. Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy)	25	1	25	8:30-13:30
Oddział Przedszkolny w Nietuszkowie (przy Szkole Podstawowej im. M. Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy)	16	1	16	8:30-13:30
Przedszkole Gminne w Strózewie (część Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Strózewie)	55	3	18	7.00-15.00
Oddział Przedszkolny w Strzelcach (przy Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Strzelcach)	18	1	18	8:00-13:00
Oddział Przedszkolny w Ratajach (przy Szkole Podstawowej im. H. Sienkiewicza w Strzelcach)	21	1	21	6:30-15:30
Oddział Przedszkolny w Zacharzynie (przy Szkole Podstawowej im. Podróżników Polskich w Zacharzynie)	49	2	25	7:00 - 15:30

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

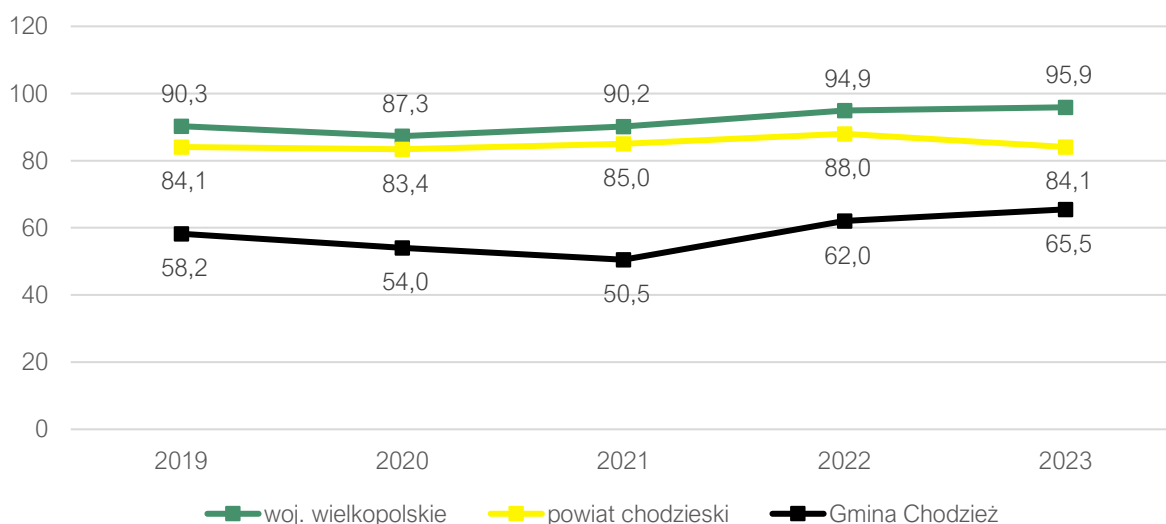
Liczba z terenu Gminy korzystających z przedszkoli innych gmin zmalała z 95 w roku szkolnym 2019/20 do 75 w roku szkolnym 2023/24. Z kolei liczba dzieci z terenu innych gmin, uczęszczających do przedszkoli w Gminie Chodzież, utrzymywała się na podobnym poziomie (18-22 os.) przez cały badany okres, poza rokiem szkolnym 2021/22 (12 os.). Miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu w Gminie wzrósł z ok. 669 zł w roku szkolnym 2019/2020 do ok. 950 zł w roku szkolnym 2023/24.

Tab. 27 Dzieci z Gminy Chodzież w przedszkolach oraz koszty opieki przedszkolnej w latach 2019/20-2023/24

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin	95	96	93	85	75
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy	19	21	12	22	18
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	669,19	948,32	941,53	959,20	950,32

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

Według danych BDL GUS udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Chodzież w 2019 roku wyniósł 58,2% i był zdecydowanie niższy niż średnia wszystkich gmin w powiecie (84,1%) i województwie (90,3%). Do 2021 r. odsetek ten malał (do 50,5%), a następnie wzrastał. W 2023 r. udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w Gminie 65,5% i wciąż był znacznie niższy niż średnia w powiecie (84,1%) i w województwie (95,9%).

Ryc. 36. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

3.2.2. Szkoły

W roku szkolnym 2023/24 na terenie Gminy Chodzież funkcjonowały cztery szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy, Szkoła Podstawowa im. mjr H. Sucharskiego w Stróżewie (ZSP w Stróżewie), Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Strzelcach i Szkoła Podstawowa im. Podróżników Polskich w Zacharzynie. Kształciło się w nich 519 uczniów.

Tab. 28. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Chodzież w 2023 roku

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Szkoła Podstawowa im. M. Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy	152	9	17	27	nie
Szkoła Podstawowa im. mjr H. Sucharskiego w Stróżewie	159	8	20	22	nie
Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Strzelcach	111	10	11	26	nie
Szkoła Podstawowa im. Podróżników Polskich w Zacharzynie	97	12	8	13,12	nie

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

W roku szkolnym 2023/24 szkoły podstawowe w Gminie Chodzież posiadały po 8-10 sal lekcyjnych. W trzech z czterech placówek znajdowały się pracownice językowe, w jednej – szafki dla każdego ucznia. Na każdego ucznia przypadało:

- w SP im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy: 0,2 komputera i 0,03 projektora multimedialnego,

- w SP im. mjr H. Sucharskiego w Stróżewie: 0,15 komputera i 0,05 projektora multimedialnego,
- w SP im. H. Sienkiewicza w Strzelcach: 0,25 komputera i 0,02 projektora multimedialnego,
- w SP im. Podróżników Polskich w Zacharzynie: 0,20 komputera i 0,04 projektora multimedialnego.

W każdej szkole funkcjonowała świetlica, każda placówka oferowała także wsparcie psychologa.

Tab. 29. Stan bazy dydaktycznej w szkole na terenie Gminy Chodzież

	SP im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy	SP im. mjr H. Sucharskiego w Stróżewie	SP im. H. Sienkiewicza w Strzelcach	SP im. Podróżników Polskich w Zacharzynie
Sale lekcyjne (szt.)	9	10	8	9
Stan obiektów sportowych/sal gimnastycznych	dobry	dobry	sala gimnastyczna - dobry	sala WF – podłoga do remontu
Pracownie językowe	tak	tak	tak	nie
Klasy dwujęzyczne/sportowe/integracyjne	nie	nie	tak	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	31	24	28	16
Projektory multimedialne (szt.)	4	8	2	4
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	tak	nie	nie
Świetlice (godziny otwarcia)	11.40-15.30	7:00-15:00	10:35-15:30	21h/tydzień
Parkingi dla kadry/rodziców	tak	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa	nie	2x/miesiąc	nie	pielęgniarka co drugi tydzień 1 dzień (brak gabinetu pielęgniarstwa i gabinetu stomatologicznego)
Wsparcie psychologiczne (liczba etatów)	0,5	0,5	0,45	0,59

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

W roku szkolnym 2019/20 łączna liczba uczniów uczęszczających do szkoły na terenie Gminy Chodzież wraz z klasami „0” wyniosła 546. Do roku szkolnego 2022/23 liczba ta wzrosła do 660, a następnie zmniejszyła się do 617 w roku szkolnym 2023/24. Zmiana tej liczby w części spowodowana była reformą oświatową (tzw. pusty rocznik w ósmych klasach w roku 2023/24). Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin, wynosiła średnio ok. 175 rocznie.

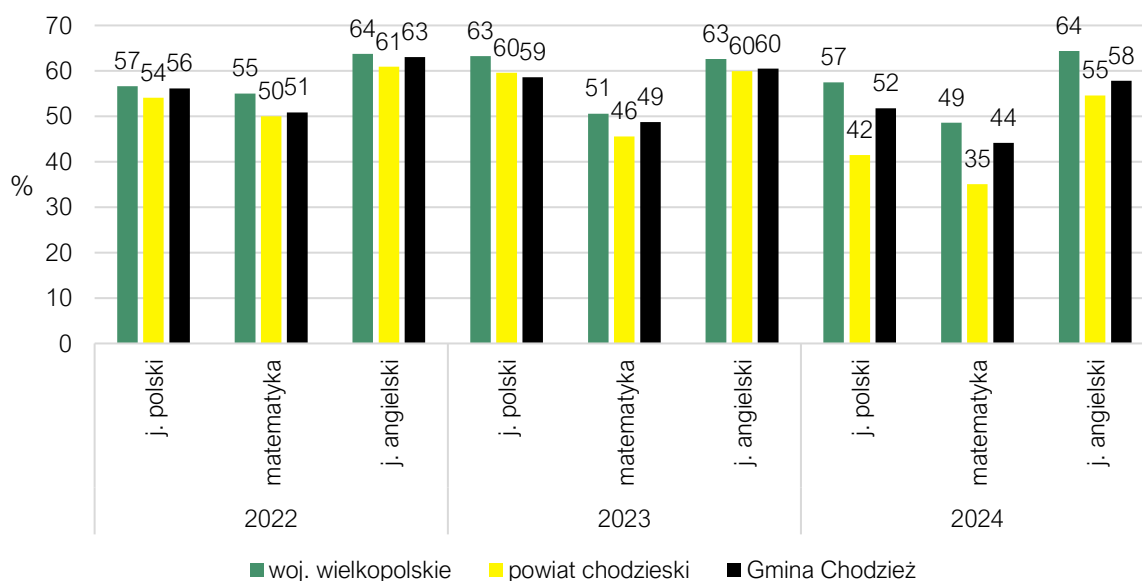
Tab. 30. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Chodzież uczęszczających do szkół na terenie Gminy

Rok szkolny	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Chodzież wraz z klasami „0” (os.)	546	629	647	660	617
Liczba uczniów z terenu Gminy Chodzież, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	174	195	179	160	168

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Jednym z wykorzystywanych do tego celu narzędzi są wyniki egzaminów. W celu przeanalizowania poziomu nauczania w na terenie Gminy Chodzież porównano średnie wyniki uczniów szkół podstawowych z egzaminu ósmoklasisty ze średnimi wynikami uczniów wszystkich gmin powiatu oraz województwa.

W latach 2022-2023 średnie wyniki uczniów szkół w Gminie Chodzież były zbliżone do średnich powiatowych i wojewódzkich (najlepsze wyniki z części matematycznej, najlepsze z tej dot. j. angielskiego). W 2024 roku wyniki egzaminów w Gminie były już znacznie wyższe niż średnie powiatu, jednak należy pamiętać o wspomnianym wcześniej tzw. pustym roczniku, który zmniejsza reprezentatywność danych dla tego roku.

Ryc. 37. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Chodzież w latach 2022-2024 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MEN: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/> (dostęp: 13.01.2025 r.).

Najwyższe wyniki z egzaminu w 2022 uzyskali uczniowie z SP im. H. Sienkiewicza w Strzelcach oraz SP im. mjr Sucharskiego w Stróżewie. W latach 2023 i 2024 najlepiej wypadli natomiast uczniowie z SP im. Marii Skłodowskiej-Curie w Oleśnicy.

*Brak danych dot. wyników uczniów SP w Zacharzynie dla roku 2024.

Ryc. 38. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w Gminie Chodzież w latach 2022-2024 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MEN: <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/> (dostęp: 13.01.2025 r.).

W ostatnich latach w gminnych szkołach podstawowych realizowano/organizowano m.in. następujące:

- **projekty edukacyjne:** Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa, Poznaj Polskę, Posiłek w szkole, Do Hymnu, Cała Polska czyta dzieciom, Narodowe Czytanie, Szkolny Klub Sportowy, Erasmus+;
- **formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami:** zajęcia: dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego, angielskiego i matematyki, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, z psychologiem/pedagogiem/logopedą, rozwijające uzdolnienia, kompetencje emocjonalno-społeczne i motorykę, w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju oraz Trening Umiejętności Społecznych.

Uczniowie szkół brali ponadto udział m.in. w następujących zawodach, turniejach i konkursach:

- **zawody sportowe/turnieje:** lekkoatletyczne, w siatkówkę, koszykówkę, szachy, tenisa stołowego, futsalu, pływaniu oraz nt. bezpieczeństwa ruchu drogowego i wiedzy prewencyjnej;
- **konkursy:** „Segreguj z nami, walcz z odpadami”, „Za kasztany i żołędzie, wiedzy Ci przybędzie”, „Głos wolności”, „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, „Look”, przedmiotowe (m.in. matematyczne, z j. polskiego, angielskiego, biologii, religii), konkursy organizowane przez PKO BP, ENEA, Tauron, PKP, Cech Rzemiosł Różnych, Policję i Straż Pożarną.

Uczniowie osiągający wysokie wyniki sportowe w zawodach na szczeblu krajowym lub międzynarodowym otrzymywali ponadto stypendium, które średnio wyniosło 1 440 zł na osobę w roku szkolnym 2019/20, a do roku szkolnego 2023/24 zmalało do średnio 1 387 zł na osobę.

Tab. 31. Stypendium dla uczniów szkół podstawowych w Gminie Chodzież

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
liczba uczniów otrzymujących stypendium	7	8	9	10	9
łączna kwota przyznanego stypendium (zł)	10 080	9 360	12 600	13 920	12 480

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

W 2023 r. Gmina Chodzież przeznaczyła na wydatki związane z oświatą i wychowaniem ok. 20 mln zł, czyli kwotę zdecydowanie wyższą niż w pozostałych analizowanych latach, co wynikało jednak w dużej mierze ze zwiększonych wydatków inwestycyjnych, przeznaczonych na budowę przedszkola w Zacharzynie. Wydatki majątkowe we wcześniejszych latach były zazwyczaj dużo mniejsze, poza rokiem 2019, gdy zrealizowano rozbudowy szkół w Stróżewie i Strzelcach. Stopień pokrycia wydatków oświatowych przez subwencję oświatową, wyłączając wydatki majątkowe, wyniósł średnio 56%. Biorąc pod uwagę nominalne wartości subwencji – na przestrzeni badanego okresu odnotowano jej znaczny wzrost, z ok. 4,5 mln zł w 2019 roku do ok. 8,3 mln zł w 2023.

Tab. 32. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Chodzież w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	9 535 837,20	13 068 758,68	10 276 618,38	13 853 126,66	13 567 603,19	19 984 290,87
Wydatki bieżące, w tym:	8 082 998,53	9 730 729,80	10 265 253,88	12 651 698,08	13 456 874,48	15 311 802,13
Wynagrodzenia i pochodne	5 203 377,57	6 317 528,58	7 157 243,81	8 049 886,22	8 904 537,51	9 967 862,94
Pozostałe wydatki bieżące	2 879 620,96	3 413 201,22	3 108 010,07	4 601 811,86	4 552 336,97	5 343 939,19
Wydatki majątkowe	1 452 838,67	3 338 028,88	11 364,50	1 201 428,58	110 728,71	4 672 488,74
SUBWENCJA OŚWIATOWA	4 489 579,00	5 887 724,00	6 359 859,00	6 969 739,00	6 966 042,00	8 284 320,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	5 046 258,20	7 181 034,68	3 916 759,38	6 883 387,66	6 601 561,19	11 699 970,87
Stopień pokrycia	47%	45%	62%	50%	51%	41%

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

3.2.3. Kultura i sport

Zadania gminne w zakresie kultury i sportu są koordynowane przez pracowników Urzędu Gminy Chodzież (zastępca Wójta oraz osoba na stanowisku ds. turystyki, sportu, utrzymania obiektów użyteczności publicznej oraz ochrony zabytków). Zadanie własne, związane z prowadzeniem biblioteki gminnej, realizuje się z kolei zgodnie z zawartym porozumieniem z Gminą Miejską w Chodzieży, w którym Miejska Biblioteka Publiczna określona została jako pełniąca również funkcję biblioteki wiejskiej dla mieszkańców z terenu Gminy Chodzież.

W Gminie funkcjonuje 11 Kół Gospodyń Wiejskich (po jednym w każdym sołectwie) oraz trzy zespoły śpiewacze: Rytm Nietuszkowa w sołectwie Nietuszkowo, Echo Rataj w sołectwie Rataje oraz Akord w sołectwie Strzelce. Zajęcia zespołów odbywają się w świetlicach wiejskich w wymienionych sołectwach (1h/tydz.). Koszty zajęć, zakupu strojów, wyjazdów na przeglądy zespołów finansowane są przez Gminę Chodzież.

Jedną z najważniejszych cyklicznych imprez kulturalnych w Gminie są gminne dożynki, czyli plenerowe wydarzenie dla mieszkańców, organizowane corocznie w różnych lokalizacjach na terenie Gminy: w świetlicach wiejskich i/lub na pobliskich terenach rekreacyjnych. Istotną rolę pełni

też Jarmark Bożonarodzeniowy w Zacharzynie. W organizacji tych imprez biorą udział wszystkie sołectwa i koła gospodyń wiejskich, m.in. poprzez przygotowywanie stoisk z tradycyjnymi wyrobami rękodzielniczymi i potrawami, przygotowanymi głównie na bazie produktów regionalnych. Ważnym aspektem życia kulturalnego w Gminie są również wydarzenia patriotyczne, takie jak Konkurs Wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim pod patronatem Wójta Gminy Chodzież (konkurs dla uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest gmina), kończący się uroczystością patriotyczną wraz z koncertem, oraz uroczystość upamiętniająca pomordowanych mieszkańców Zacharzyna i okolic, organizowana we współpracy ze szkołą w Zacharzynie. Głównymi elementami wydarzenia są uroczyste złożenie kwiatów pod pomnikiem i msza św. w intencji ofiar II wojny światowej oraz ojczyzny w kościele w Zacharzynie. Ponadto, sołectwa organizują także imprezy kulturalno-integracyjne, m.in. dni kobiet, śniadania wielkanocne, spotkania wigilijno-święteczne i letnie pikniki integracyjne.

Na terenie Gminy Chodzież znajduje się 11 świetlic wiejskich oraz 4 boiska sportowe. Na jednym z nich, trawiastym, swoje mecze piłki nożnej rozgrywa Klub Sportowy Korona Stróżewo (w sezonie 2024/25 – V liga, grupa wielkopolska I).

Tab. 33. Stan infrastruktury kulturalno-sportowej w Gminie Chodzież w 2023 roku

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
świetlica w Ratajach	po remoncie	wokalne zespołu śpiewaczego Echo Rataj
świetlica w Strzelcach	po remoncie	wokalne zespołu śpiewaczego Akord
świetlica w Nietuszkowie	nowa świetlica	wokalne zespołu śpiewaczego Rytm Nietuszkowa
świetlica w Milczu	po remoncie	zajęcia Klubu Seniora
świetlica Słomki	po remoncie (wymiana pokrycia dachowego)	-
świetlica w Stróżewie	do remontu - w trakcie rozbudowy	-
świetlica Stróżewice	po remoncie	-
świetlica Zacharzyn	nowy obiekt	-
świetlica Podanin	do remontu	-
świetlica Pietronki	po remoncie	-
świetlica Oleśnica	przed remontem	-
trawiaste boisko piłkarskie Stróżewo	zmodernizowane w 2021 r.	wykorzystywane przez Klub Sportowy Korona Stróżewo oraz SP w Stróżewie
Orlik Zacharzyn	-	-
Orlik Strzelce	przed remontem	-
Orlik Nietuszkowo	-	-

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

3.2.4. Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych Gminy.

Na terenie Gminy Chodzież nie funkcjonuje komisariat, posterunek Policji ani straż gminna. Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiadają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Chodzieży.

Na obszarze Gminy działają 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – wszystkie ujęte w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Poza wykonywaniem swoich podstawowych zadań, tj. uczestniczeniu w akcjach ratowniczo-gaśniczych, OSP bierze udział m.in. w organizacji dożynek oraz bożonarodzeniowego jarmarku.

Tab. 34. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Chodzież

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Milcz	Milcz 79B	tak
OSP Stróżewo	Stróżewo 55A	tak
OSP Zacharzyn	ul. Cicha 19, Zacharzyn	tak

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

3.2.5. Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne

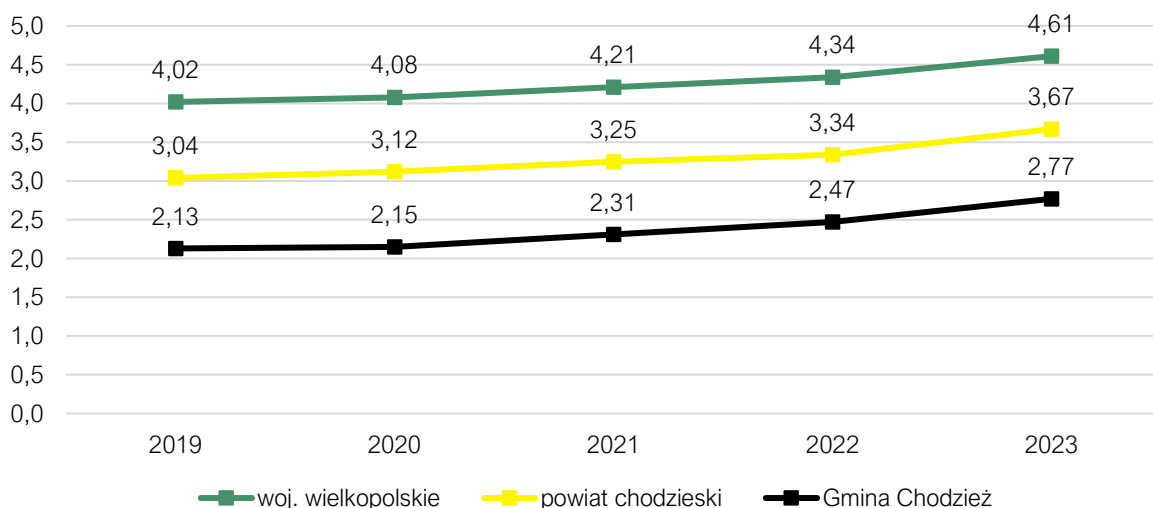
Na terenie Gminy Chodzież funkcjonują organizacje pozarządowe, które mają służyć diagnozowaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Prężnie działające organizacje zwiększają wpływ sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, wpływają na zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz oddziałują na poprawę jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych.

Gmina Chodzież współpracuje z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz wolontariatem na podstawie rocznych programów współpracy. Zgodnie z treścią Programu na 2025 rok²⁵ priorytetowymi zadaniami publicznymi Gminy, które mają być wspierane, są:

- organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Chodzież;
- organizacja czynnego wypoczynku i czasu wolnego dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych;
- organizacja działań prozdrowotnych, rehabilitacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla osób niepełnosprawnych i niedowidzących;
- podejmowanie działań na rzecz osób w wieku emerytalnym poprzez działalność edukacyjną, artystyczną, aktywizacyjno-integrującą, a także promocję zdrowia i rozwijanie zainteresowań oraz pasji;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej oraz organizacja imprez sportowych;
- promowanie postaw przyjaznych środowisku poprzez działania związane z ekologią, ochroną zwierząt i przyrody;
- organizowanie czasu wolnego poprzez działalność profilaktyczną, socjalizacyjną i wychowawczą dla dzieci i młodzieży;
- organizacja imprez społeczno-kulturalnych,
- upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego oraz pomoc specjalistów i rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

²⁵ Treść Programu: https://www.prawomiejscowe.pl/UrzadGminyChodziezy/document/1109818/Uchwala-VI_41_2024 (dostęp: 16.01.2025 r.)

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 wzrosła z 2,13 do 2,77. Wzrost wartości wskaźnika można interpretować pozytywnie, jako dowód na wzrastającą aktywność społeczną mieszkańców. Przez cały badany okres wartości dla Gminy były jednak znacznie niższe niż średnie gmin powiatu i województwa.

Ryc. 39. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Chodzież to m.in.: trzy jednostki OSP, Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Zacharzyn 2004” z siedzibą w Zacharzynie, „(Nie)Milcz-Działaj” z siedzibą w Milczu, Stowarzyszenie Socius z siedzibą w Chodzieży oraz Stowarzyszenie „Młodość i Doświadczenie” z siedzibą w Stróżewie.

Gmina Chodzież od 2022 roku współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły w ramach Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Podstawę realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego w latach 2021-2027 stanowi Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Piły z 2023 roku²⁶. W Strategii wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Zwiększanie innowacyjności gospodarki.
2. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.
3. Rozwój zrównoważonej mobilności.
4. Wsparcie społeczeństwa.

Gmina ponadto współpracuje z Uniwersytetem III Wieku w Chodzieży (cel: wspieranie rozwoju edukacji i kultury, ochrona dóbr kultury i tradycji, aktywizacja społeczna osób starszych), należy do Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (działające na jej terytorium przedsiębiorstwa mają możliwość uzyskania decyzji uprawniającej do zwolnienia z podatku dochodowego) oraz jest członkiem stowarzyszeń/związków międzygminnych opisanych w poniższej tabeli.

²⁶ Treść Strategii: <https://bip.gminachodziej.pl/chodziejg/2024/strategia-zit-mof-pily.pdf> (dostęp: 16.01.2025 r.)

Tab. 35. Związki/stowarzyszenia międzygminne, których członkiem jest Gmina Chodzież

Nazwa związku/stowarzyszenia	Charakter działalności
Stowarzyszenie „Dolina Noteci” (Lokalna Grupa Działania)	działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich
Stowarzyszenie Nadnotecka Grupa Rybacka	aktywizacja społeczności lokalnej oraz rozwój społeczno-gospodarczy obszarów rybackich i obszarów akwakultury
Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski	współpraca z gminą i działanie na rzecz integracji poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, wymiana doświadczeń i inicjatyw skierowanych na rozwój Wielkopolski.
Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej	wspólne działania dot. negocjacji z Rządem, konsultacji w Parlamencie, wymiana doświadczeń pomiędzy członkami, działania w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gminy
Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych	wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz pomoc w podnoszeniu efektywności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Szpitałem zlokalizowanym najbliżej Gminy Chodzież jest Szpital Powiatowy im. prof. Romana Drewsa w Chodzieży. W tej placówce znajduje się też najbliższa stacja pogotowia ratunkowego. W ramach realizacji zdrowotnych programów profilaktycznych Gmina współpracuje z innymi podmiotami w zakresie badań mammograficznych.

Polityka społeczna Gminy prowadzona jest w oparciu o treść następujących dokumentów:

- **Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Chodzież na lata 2022-2029²⁷.** Wyznaczonym w niej celem strategicznym jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Chodzież dogodnych warunków życia i rozwoju oraz bezpieczeństwa socjalnego. Cele operacyjne to natomiast: podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz umiejętności przewyższania sytuacji problemowych, a także wzmacnianie poprawnego funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży; mobilizacja społeczna osób niepełnosprawnych oraz poprawa ich jakości życia poprzez zwiększenie dostępności świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych; kompleksowe wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego; podejmowanie działań zwiększających dostępność do różnych form wsparcia oraz pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin, a także wspomaganie funkcjonowania placówek wspierających rozwiązywanie problemów społecznych; rozbudowa systemu edukacyjno-profilaktycznego dla dzieci i młodzieży z obszaru uzależnienia od substancji psychoaktywnych; profilaktyka zdrowego stylu życia oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także form wsparcia w przypadku problemu uzależnień; rozbudowa systemu edukacyjno-profilaktycznego z zakresu zjawiska przemocy, a także poziomu reakcji mieszkańców na obserwowany problem; podniesienie skuteczności działań zapewniających pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych: tworzenie przestrzeni do aktywnego funkcjonowania osób starszych w społeczności

²⁷ Treść Strategii: <https://samorząd.gov.pl/attachment/de6449ed-5c88-4432-a46f-55721a9eb887> (dostęp: 17.01.2025 r.)

lokalnej; minimalizacja skutków bezrobocia oraz aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych; tworzenie optymalnych warunków ułatwiających aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także zwiększenie dostępności do różnorodnych form wsparcia; podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz skutecznej pomocy ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa; udzielenie pomocy i organizowanie wsparcia osobom bezdomnym, a także wdrożenie działań zapewniających podnoszenie jakości systemu pomocy osobom bezdomnym; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy.

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Chodzież na lata 2022-2025²⁸.** Główne cele Programu to:
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
 - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej i pedagogicznej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
 - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu/narkotyków w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów (także w ramach profilaktyki nadwagi), a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
 - organizacja Gminnego programu oraz zapewnienie funkcjonowania GKRPA w Chodzieży;
 - zadania inwestycyjne realizowane w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania pomieszczeń w których prowadzone są zajęcia wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi;
 - zapobiegania zwiększaniu się problemu narkomanii na terenie Gminy Chodzież;
 - promowanie zdrowego stylu życia wolnego od substancji psychoaktywnych;
 - wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholizmu i narkomanii, udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026²⁹.** Dokument zakłada realizację następującego celu głównego: rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Chodzież, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez: zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji poprzez wsparcie rodzin w realizowaniu funkcji ekonomicznej i tworzenie warunków umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny; a także wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, poprzez podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz umiejętności przewycięzania

²⁸ Treść Programu: https://www.prawomiejscowe.pl/UrzadGminyWChodziezy/document/823895/Uchwala-XLII_316_2022 (dostęp: 17.01.2025 r.)

²⁹ Treść Programu: <https://www.prawomiejscowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/295/2784283/false/preview> (dostęp: 17.01.2025 r.)

sytuacji problemowych i podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

- **Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2026³⁰.** Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy. Cele szczegółowe to z kolei: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej, zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
- **Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Gminie Chodzież na lata 2021-2030³¹.** Celem głównym programu są działania na rzecz wyrównywania szans oraz integracji osób niepełnosprawnych. Wskazano ponadto następujące cele szczegółowe: dostosowanie środowiska fizycznego i tworzenie infrastruktury odpowiadającej na potrzeby osób niepełnosprawnych; tworzenie warunków sprzyjających edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży; poszerzanie oferty i zwiększenie dostępu do usług; wspieranie organizacji pozarządowych i osób działających na rzecz osób niepełnosprawnych; stworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych; gromadzenie danych dotyczących osób niepełnosprawnych; integracja osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze środowiskiem oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

Podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodzieży (GOPS). Zgodnie z treścią Statutu³², celem jego działalności jest podejmowanie działań:

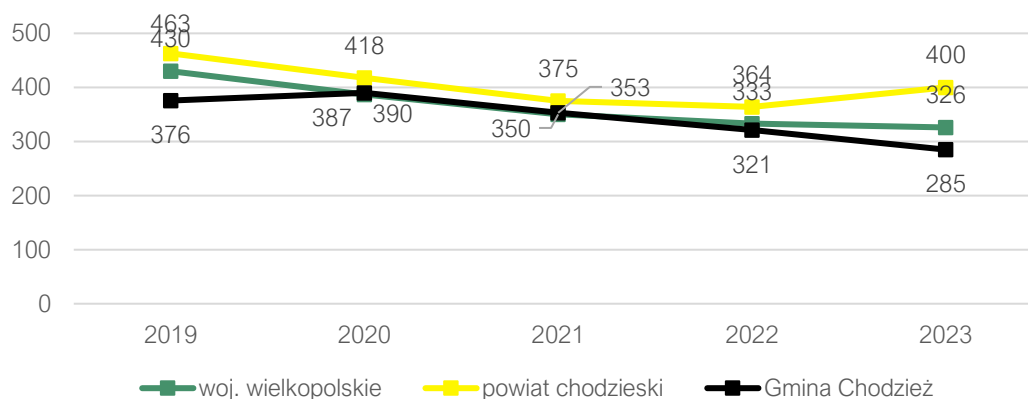
- mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości,
- zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W 2023 roku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Gminę Chodzież zamieszkiwało 285 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. W 2019 roku było ich 376, a od 2020 roku (390 os.) liczba ta zmniejszała się. W niemal całym analizowanym okresie (2019-2023) średnie wartości wskaźnika dla wszystkich gmin powiatu i województwa były większe niż w Gminie. Jedynymi wyjątkami są lata 2020 i 2021, gdy średnia wojewódzka była niewiele mniejsza (odpowiednio: 387 i 350 beneficjentów na 10 tys. mieszkańców) niż wartość dla Gminy Chodzież (390 i 353).

³⁰ Treść Programu: <https://www.prawomiejscowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/295/2920947/false/preview> (dostęp: 17.01.2025 r.)

³¹ Treść Programu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/5c640532-b170-49ee-8504-4f7b54a7d0ce> (dostęp: 17.01.2025 r.)

³² Treść Statutu: <https://samorząd.gov.pl/attachment/a9a14e27-0006-45b5-91c7-2898244f306e> (dostęp: 17.01.2025 r.)

Ryc. 40. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W 2023 roku liczba mieszkańców Gminy Chodzież korzystających z usług opiekuńczych wyniosła 12. Z kolei opiekę wychnieniową/wsparcie osobistego asystenta osoby z niepełnosprawnością zapewnione miało 28 osób.

Tab. 36. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Gminie Chodzież w latach 2019-2023

Rodzaj usługi	2019	2020	2021	2022	2023
opiekuńcze	0	6	9	15	12
opieka wychnieniowa/wsparcie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością	0	0	0	20	28

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

W Gminie Chodzież funkcjonuje także Klub Seniora, utworzony w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspakajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych z inicjatywy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. KS jest grupą nieformalną, organizowaną i prowadzoną przez samych seniorów, nieposiadającą osobowości prawnej, przy czym jego działalność finansowana jest ze środków gminnego budżetu.

Podstawowe zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy określa Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chodzież na lata 2022-2026³³. W 2023 roku Gmina dysponowała 12 mieszkaniami komunalnymi, 8 socjalnymi oraz 1 wspomagany.

Tab. 37 Liczba mieszkań gminnych w Gminie Chodzież w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	15	15	12	12	12
Liczba mieszkań socjalnych	8	8	8	8	8
Liczba mieszkań wspomaganych	1	1	1	1	1

Źródło: dane Urzędu Gminy Chodzież.

³³ Treść Programu: https://www.prawomiejscowe.pl/UrzadGminyChodziezy/document/874910/Uchwala-XLVIII_362_2022 (dostęp: 17.01.2025 r.)

Spis rycin

Ryc. 1. Położenie Gminy Chodzież na tle województwa i powiatu.....	63
Ryc. 2. Układ komunikacyjny Gminy Chodzież.....	64
Ryc. 3. Wycinek Załącznika nr 1.9 do uchwały nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. (PZPW) wraz z oznaczeniami	69
Ryc. 4. Pokrycie terenu Gminy Chodzież	71
Ryc. 5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Chodzież.....	73
Ryc. 6. Łączne zagrożenie suszą na obszarze Gminy Chodzież.....	75
Ryc. 7. Obszarowe formy ochrony przyrody oraz korytarze ekologiczne na terenie Gminy Chodzież	77
Ryc. 8. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 działających na terenie Gminy Chodzież.....	81
Ryc. 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023	82
Ryc. 10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (%).....	82
Ryc. 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie chodzieskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2019-2023 (zł).....	84
Ryc. 12. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Chodzież w 2020 roku	85
Ryc. 13. Powierzchnia zasiewów upraw w Gminie Chodzież w 2020 roku	85
Ryc. 14. Udział osób korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Chodzież w 2023 roku na tle powiatu i województwa (%)	87
Ryc. 15. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m ² /rok) na wysokości 10 i 30 metrów.....	91
Ryc. 16. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce	92
Ryc. 17. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski.....	93
Ryc. 18. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (zł)	95
Ryc. 19. Wykonanie budżetu Gminy Chodzież w latach 2018-2023.....	96
Ryc. 20. Struktura dochodów Gminy Chodzież w latach 2018-2023	97
Ryc. 21. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa (%).....	99
Ryc. 22. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Chodzież w latach 2025-2031	101
Ryc. 23. Struktura ludności w Gminie Chodzież w latach 2019-2023.....	104
Ryc. 24. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023 (%).....	106
Ryc. 25. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Chodzież w latach 2022-2024 na tle powiatu i województwa	108
Ryc. 26. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w Gminie Chodzież w latach 2022-2024 (%).....	109
Ryc. 27. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023.....	113

Ryc. 28. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Chodzież na tle powiatu i województwa	117
--	-----

Spis tabel

Tab. 1. Szlaki turystyczne w Gminie Chodzież	79
Tab. 2. Ruch budowlany w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle średniej gmin powiatu	72
Tab. 3. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie chodzieskim w latach 2019-2023	79
Tab. 4. Podmioty działające na terenie Gminy Chodzież na koniec 2023 r. według sekcji PKD	80
Tab. 5. Struktura bezrobotnych w powiecie chodzieskim w grudniu 2024 roku	83
Tab. 6. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Chodzież na tle powiatu	86
Tab. 7. Źródła energii w Gminie Chodzież w 2023 roku	90
Tab. 8. Stan gospodarki odpadami w Gminie Chodzież w latach 2019-2023	94
Tab. 9. Dochody ogółem Gminy Chodzież w latach 2018-2023 (zł)	95
Tab. 10. Wydatki ogółem Gminy Chodzież w latach 2018-2023 (zł)	96
Tab. 11. Dochody podatkowe Gminy Chodzież w latach 2018-2023 (zł)	97
Tab. 12. Wydatki Gminy Chodzież wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2018-2023 (zł)	98
Tab. 13. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w Gminie Chodzież	99
Tab. 14. Inwestycje w Gminie Chodzież zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład	100
Tab. 15. Gęstość zaludnienia w powiecie chodzieskim w 2023 roku	102
Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie chodzieskim w latach 2019-2023	102
Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Chodzież w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa	103
Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Chodzież w 2019 i 2023 roku na tle powiatu i województwa	104
Tab. 19. Przedszkola w Gminie Chodzież w roku szkolnym 2023/2024	105
Tab. 20. Opieka przedszkolna w Gminie Chodzież	105
Tab. 21. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Chodzież w 2023 roku	106
Tab. 22. Stan bazy dydaktycznej w szkole na terenie Gminy Chodzież	107
Tab. 23. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Chodzież uczęszczająca do szkół na terenie Gminy	108
Tab. 24. Stypendium dla uczniów szkół podstawowych w Gminie Chodzież	110
Tab. 25. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Chodzież w latach 2019-2023	110
Tab. 26. Stan infrastruktury kulturalno-sportowej w Gminie Chodzież w 2023 roku	111
Tab. 27. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Chodzież	112
Tab. 28. Związki/stowarzyszenia międzygminne, których członkiem jest Gmina Chodzież	114
Tab. 29. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Gminie Chodzież w latach 2019-2023	117
Tab. 30. Liczba mieszkań gminnych w Gminie Chodzież w latach 2019-2023	117

Załącznik 2: Kwestionariusz ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036

Szanowni Państwo,

w związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Chodzież na lata 2026-2036, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę, nie dotyczy/nie mam zdania nie jest zaliczane do średniej.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)?						
skuteczność działania pomocy społecznej?						
dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy?						
dostęp do żłobków/klubów malucha?						
jakość opieki w żłobkach/klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. DPS, kluby seniora)?						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)?						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
bezpieczeństwo publiczne?						
dostępność budynków administracji publicznej?						
OBSZAR: GOSPODARKA						
Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność inwestycyjną?						
możliwość uzyskania zatrudnienia?						

możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem?						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej?						
funkcjonowanie transportu zbiorowego?						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)?						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej?						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
estetykę (czystość na obszarach publicznych)?						
jakość powietrza?						
oferta w działaniach wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)?						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)?						
świadomość ekologiczną mieszkańców?						
system odbioru odpadów?						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
walory środowiska przyrodniczego?						
rozwój odnawialnych źródeł energii?						

OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
stan dróg?						
małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych?						
dostępność sieci wodociągowej?						

dostępność sieci kanalizacyjnej?						
dostępność sieci gazowej?						
dostęp do szerokopasmowego Internetu?						
OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA						
Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy/ nie mam zdania	1	2	3	4	5
atrakcyjność turystyczną?						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej?						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)?						
poziom bazy gastronomicznej?						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)?						
jakość istniejących dróg rowerowych?						
jakość istniejących chodników?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dzieci?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla dorosłych?						
ofertę spędzania wolnego czasu dla seniorów?						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA						
Jak oceniasz:	Ocena					
	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
dostęp do edukacji przedszkolnej?						
jakość edukacji przedszkolnej?						
jakość infrastruktury przedszkolnej?						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość edukacji w szkołach podstawowych?						
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)?						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
jakość edukacji w szkołach ponadpodstawowych?						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach?						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach?						

dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia, itp.) w szkołach?						
organizację dowozu dzieci do szkół?						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych?						
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
działalność biblioteki?						
działalność świetlic wiejskich?						

Część II

Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat.

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- ☐ poprawa/zapewnienie funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa dróg rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwianie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym ulgi)
- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu

- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie/stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inne (jakie?)

Część III

Proszę wymienić kluczowe elementy, z których Gmina może być dumna (maksymalnie 3).

Proszę podać, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

Proszę uporządkować (według ważności) poszczególne profile rozwoju, na których Gmina według Państwa powinna się skupić do 2036 roku.

Gmina turystyczna	
Gmina produkcyjno-przemysłowa	
Gmina rolnicza	

Gmina prospołeczna	
Gmina mieszkaniowa	

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- ☐ uczeń lub student
- ☐ rolnik
- ☐ przedsiębiorca
- ☐ osoba pracująca
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt lub rencista
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
CEL STRATEGICZNY 1: Gmina Chodzież miejscem bezpiecznym, uporządkowanym, dostępnym i atrakcyjnym turystycznie					
1.1. Funkcjonalna i bezpieczna przestrzeń podstawą rozwoju Gminy	Opracowanie planu ogólnego stanowiącego podstawę pod zagospodarowanie przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.				
	Przeznaczenie gruntów rolnych z glebami niskiej jakości na tereny zabudowy mieszkaniowej: aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.				
	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.				
	Rozbudowa i modernizacja systemu gminnego monitoringu wizyjnego.				
	Modernizacja remiz i wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.				
1.2. Spójna infrastruktura transportowa zapewniająca dostępność i zwiększająca mobilność mieszkańców	Modernizacja i bieżące naprawy gminnej infrastruktury drogowej.				
	Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii na rzecz poprawy stanu technicznego dróg powiatowych i wojewódzkich oraz budowy drogi ekspresowej S11.				
	Współpraca z PKP w zakresie rozbudowy linii kolejowej nr 354 w przypadku decyzji o budowie drugiego toru.				
	Utworzenie węzła przesiadkowego (np. parkingu typu Park&Ride) w okolicy miejscowości Studzieniec.				
	Rozwój systemu komunikacji autobusowej poprzez np. zwiększenie częstotliwości połączeń oraz utworzenie nowych połączeń (np. Konstantynowo-Mirowo).				

	Rozwój spójnego systemu infrastruktury rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.				
	Promocja wykorzystywania alternatywnych środków transportu (np. rowerów i hulajnóg) poprzez współpracę z Miastem Chodzież w zakresie rozwoju systemu roweru miejskiego.				
1.3. Wykorzystanie potencjału turystycznego	Poprawa oznakowania miejsc turystycznych i zabytkowych, np. Papierni.				
	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu opracowania mapy turystycznej Gminy.				
	Renowacja obiektów zabytkowych i posiadających wyjątkowe walory historyczne we współpracy z podmiotami prywatnymi i publicznymi.				
	Dążenie do turystycznego lub rekreacyjnego wykorzystania terenu pokolejowego na wschodzie Gminy.				
	Zwiększenie liczby miejsc parkingowych przy miejscach turystycznych, np. Papierni.				
CEL STRATEGICZNY 2: Nowoczesna infrastruktura i środowisko przyrodnicze podstawą rozwoju gospodarczego Gminy Chodzież					
2.1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	Dążenie do pozyskania działek pod tereny inwestycyjne oraz pozyskania atrakcyjnych inwestorów (w szczególności w miejscowościach Studzieniec, Podanin i Oleśnica).				
	Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz ich promocja we współpracy z lokalnymi podmiotami.				
	Wprowadzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców w celu zwiększenia liczby punktów gastronomicznych i hotelowych.				
	Kontynuacja współpracy w ramach związków i stowarzyszeń międzygminnych w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji.				

2.2. Nowoczesna i efektywna infrastruktura techniczna	Dążenie do modernizacji sieci wodociągowej (np. SUW w Konstantynowie, rur azbestowych w Oleśnicy).				
	Analiza problemów związanych z siecią wodociągową (odwierty studni głębinowych, nieruchomości niemające dostępu do sieci wodociągowej, a których podłączenie do niej jest utrudnione) i wypracowanie odpowiednich rozwiązań.				
	Dążenie do rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej.				
	Dążenie do rozbudowy sieci gazowej.				
	Dążenie do zwiększenia dostępności internetu szerokopasmowego				
2.3. Ochrona potencjału przyrodniczego i adaptacja do zmian klimatu	Intensyfikacja działań kontrolnych związanych z inwentaryzacją przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych oraz wywozem nieczystości płynnych.				
	Rozwój instalacji odzysku energii.				
	Utworzenie programu wsparcia mieszkańców w wymianie źródeł ciepła na ekologiczne w budynkach mieszkalnych.				
	Działania służące zapobieganiu i ograniczaniu skutków susz i powodzi, w tym realizacja projektów z zakresu mikro- i małej retencji, np. budowa mini-stawów, tworzenie łąk kwietnych.				
	Działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej, w szczególności w zakresie zmian klimatu (przeprowadzenie szkoleń, stworzenie broszur i ulotek).				
	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami poprzez zwiększenie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.				

	Ochrona obszarów najcenniejszych przyrodniczo.				
CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój społeczny Gminy Chodzież oparty na wysokiej jakości edukacji, usługach publicznych oraz ofercie kulturalno-sportowej					
3.1. Wysokiej jakości opieka przedszkolna i edukacja	Analiza funkcjonowania systemu opieki przedszkolnej w kontekście m.in. dostępnej liczby miejsc dla dzieci i diagnoza ewentualnych problemów.				
	Zwiększenie efektywności nauczania języków obcych w szkołach podstawowych (w szczególności w Zacharzynie i Strzelcach), np. poprzez utworzenie pracowni językowych.				
	Zorganizowanie wsparcia edukacyjnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych.				
	Zwiększenie wsparcia edukacyjnego dla uczniów z trudnościami w nauce.				
	Szkoła miejscem bezpiecznym i bez hejtu – realizacja programów profilaktycznych i wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży.				
3.2. Wysoki poziom usług publicznych oraz opieki zdrowotnej	Zwiększanie kompetencji kadr instytucji publicznych poprzez np. przeprowadzanie szkoleń i kursów.				
	Aktualizacja i rozwój baz danych i systemów informatycznych wspomagających komunikację społeczną.				
	Rozwój usług społecznych, w szczególności skierowanych do osób samotnych i chorych.				
	Rozbudowa istniejącej bazy lokalowej poprzez np. zwiększenie liczby mieszkań socjalnych.				
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia oraz aktywnego trybu życia.				
	Działania na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu				

	społecznemu.				
	Wsparcie organizacji i instytucji wspomagających osoby zagrożone ubóstwem, alkoholizmem, narkomanią i przemocą.				
	Dążenie do zwiększenia dostępności podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej, np. poprzez rozwój lokalnych punktów konsultacyjnych oraz dalszą realizację programów profilaktyki zdrowotnej.				
3.3. Rozbudowana oferta kulturalna i sportowa	Promocja lokalnej twórczości poprzez np. dążenie do wypromowania produktu lokalnego (np. miody, sery).				
	Kontynuacja organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych i integrujących lokalną społeczność.				
	Kontynuacja wsparcia finansowego Kół Gospodyń Wiejskich.				
	Modernizacja, budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej, w tym poprawa jej dostępności.				
	Stworzenie elektronicznego systemu informowania o rezerwacjach boisk sportowych.				
	Modernizacja i rozbudowa istniejących świetlic wiejskich i budowa nowych, w tym rozbudowa świetlic wiejskich.				